

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**TÜRKİYE' DE KAYNAK KULLANIMINI
DESTEKLEME FONU UYGULAMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Selda KIRAÇ

**Enstitü Anabilim Dalı: İşletme
Enstitü Bilim Dalı : Muhasebe ve Finansman**

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Mehmet SARAÇ

ŞUBAT- 2010

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**TÜRKİYE' DE KAYNAK KULLANIMINI
DESTEKLEME FONU UYGULAMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Selda KIRAÇ

Enstitü Anabilim Dalı: İşletme
Enstitü Bilim Dalı : Muhasebe ve Finansman

Bu tez 09/02/2010 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oybirliği ile kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Erhan BİRGİLİ

Jüri Başkanı

- Kabul
 Red
 Düzeltme

Yrd. Doç. Dr. Mehmet SARAC

Jüri Üyesi

- Kabul
 Red
 Düzeltme

Yrd. Doç. Dr. Mustafa ÇALIŞIR

Jüri Üyesi

- Kabul
 Red
 Düzeltme

BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Selda KIRAÇ

09.02.2010

ÖNSÖZ

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu 1985 yılında kurulmuş olup, 2001 yılında tasfiyesi gerçekleşen fonlardan biridir. Ancak 4684 sayılı Kanunun geçici 3 üncü maddesine konulan bir hükümlerle takip ve tahsiline Maliye Bakanlığınca devam olunacağı ve söz konusu fon gelirlerinin genel bütçeye gelir kaydedileceği ifade edilmiştir. KKDF nin Ülkemizdeki uygulaması söz konusu fon gelirlerinin rakamsal büyüklüğü ve ekonomi üzerindeki etkileri üzerinde durulmaya değer bulunmuştur.

Bu çalışmanın hazırlanmasında yardımlarını esirgemeyen danışman hocam Yrd. Doç. Mehmet SARAÇ' a ve katkıları bulunan muhasebe bölümündeki değerli hocalarıma teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim. Ayrıca bu günlere ulaşmamda emeklerini hiçbir zaman ödeyemeyeceğim annem ve babam ile yine bana her zaman destek olan eşim ve oğluma şükranlarımı sunarım.

Selda KIRAÇ

09.02.2010

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	iii
ŞEKİL LİSTESİ	iv
TABLO LİSTESİ	v
ÖZET	vi
SUMMARY	vii
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1: FON KAVRAMI VE TÜRKİYE’ DE FON SİSTEMİ	7
1.1. Fon Kavramı	7
1.1. Türkiye’ de Fon Sistemi ve Fonların Tasfiye Süreci	9
BÖLÜM 2: KAYNAK KULLANIMINI DESTEKLEME FONU	12
2.1. KKDF’ nin Tarihçesi	12
2.2. KKDF’ nin Amacı	15
2.3. KKDF’ ye Tabi Tutulan İşlemler	17
2.3.1. Krediler	17
2.3.2. Gayrinakdi Krediler	19
2.3.3. Kredi Kartı Borç Taksitlendirmeleri ve Kredi Kartı Nakit Avansı	19
2.3.4. Döviz Endeksli ve Diğer Endeksli Krediler	20
2.3.5. Katılım Bankalarının Kullandırılan Fonlar	20
2.3.6. Yurtdışından Sağlanan Krediler	20
2.3.7. Fiduciary İşlemler	21
2.3.8. Prefinansman Kredileri	23
2.3.9. İhracat Faktoringi	24
2.3.10. Postfinansman Kredileri	24
2.3.11. Kabul Kredili, Vadeli Akreditif ve Mal Mukabili Ödeme Şekillerine Göre Yapılan İthalat	24
2.3.11.1. Mal Mukabili Ödeme Şekline Göre Yapılan İthalat	25
2.3.11.2. Kabul Kredili Ödeme Şekline Göre Yapılan İthalat	25
2.3.11.3. Vadeli Akreditif Ödeme Şekline Göre Yapılan İthalat	26
2.4. KKDF Kesintisi Oranları	26
2.4.1. 12.05.1988 Tarihinden İtibaren Uygulanan KKDF Kesintisi Oranları	26
2.4.2. Yürürlükte Olan KKDF Kesintisi Oranları	27
2.5. KKDF Kesintisi Yapmak Zorunda Olanlar	28

2.6. KKDF Kesintisinin Ödenmesinde Sorumluluk.....	29
2.6.1. Bankaların KKDF Sorumluluğu.....	29
2.6.1.1. Yurtdışından Sağlanan Kredilere Aracılık Edilmesi Durumunda Bankaların KKDF Sorumluluğu.....	30
2.6.1.2. Kredili İthalat İşlemlerinde Bankaların KKDF Sorumluluğu.....	30
2.6.1.3. Yatırım Teşvik Belgesi Kapsamında Fon Kesintisi Uygulanan Kredilerde Bankaların KKDF Sorumluluğu	31
2.6.1.4. İhracat Taahhütlerinin Kapatılmasında Kullanılan Gümrük Beyannamelerinin Sahte Olduğunun Tespiti Halinde Bankaların KKDF Sorumluluğu.....	32
2.6.2. Katılım Bankalarının Sorumluluğu.....	32
2.6.3. Finansman Şirketlerinin Sorumluluğu.....	32
2.6.4. Gümrük İdaresinin Sorumluluğu.....	33
2.7. KKDF Kesintisinin Hesaplanması.....	34
2.7.1. TL Kredilerde Fon Kesintisinin Hesaplanması.....	34
2.7.2. Döviz Endeksli Kredilerde Fon Kesintisinin Hesaplanması.....	34
2.7.3. Döviz ve Altın Kredilerinde Fon Kesintisinin Hesaplanması.....	35
2.7.4. Kabul Kredili, Vadeli Akreditif ve Mal Mukabili Ödeme Şekillerine Göre Yapılan İthalat da Fon Kesintisinin Hesaplanması.....	35
2.8. KKDF Kesintisinin Bildirimi.....	36
2.9. KKDF Kesintisinin Ödenmesi.....	38
2.10. KKDF Kesintisi Yapılmayacak İşlemler	40
2.11. KKDF Kesintisinin İadesi.....	60
2.12. KKDF’ de Cezai Faiz Uygulaması.....	61
BÖLÜM 3: KKDF’NİN GENEL BÜTÇE İÇİNDEKİ YERİ, ÖNEMİ VE EKONOMİ ÜZERİNE ETKİLERİ.....	66
3.1. KKDF’ nin Rakamsal Büyüklüğü.....	66
3.2. KKDF Tahsilat Rakamlarının Bütçe Gelirleri İçindeki Yeri	68
3.3. KKDF Tahsilat Rakamlarının Tasfiye Edilen Fon Gelirleri İle Karşılaştırılması.....	70
3.4. KKDF’ nin Ekonomi Üzerine Etkileri.....	71
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	75
KAYNAKÇA... ..	78
EKLER.....	84
ÖZGEÇMİŞ	110

KISALTMALAR

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
BDDK	: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu
BKK	: Bakanlar Kurulu Kararı
BSMV	: Banka Sigorta Muamele Vergisi
GB	: Gümrük Beyannamesi
IMF	: Uluslararası Para Fonu
KDV	: Katma Değer Vergisi
KKDF	: Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu
ÖFK	: Özel Finans Kurumları
TCMB	: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TL	: Türk Lirası
TPKK	: Türk Parasını Kıymetini Koruma Kanunu
TPTB	: Türk Parası Transfer Belgesi
DSB	: Döviz Satım Belgesi
DKKFF	: Dış Krediler Kur Farkı Fonu
VUK	: Vergi Usul Kanunu
YDKHTF	: Yatırımları ve Döviz Kazandırıcı Hizmetleri Teşvik Fonu
YTB	: Yatırım Teşvik Belgesi

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1: Cezai Faiz Oranlarının Seyri.....	65
Şekil 2: Kredili İşlemler ve İthalata İlişkin KKDF Tahsilât Rakamları.....	67
Şekil 3: Yıllar İtibariyle Bütçe ve KKDF Tahsilât Rakamları.....	69
Şekil 4: KKDF Tahsilâtının Bütçe Gelirlerine Oranı.....	70

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Yıllar İtibariyle KKDF Kesinti Oranlarının Seyri.....	27
Tablo 2: Yürürlükte Olan KKDF Kesinti Oranları	28
Tablo 3: Yıllar İtibariyle KKDF Cezai Faiz Oranları.....	62
Tablo 4: 2002–2009 Yılları Arasında Kredili İşlemler ve İthalat İşlemlerine İlişkin KKDF Kesintisi Rakamları	66
Tablo 5. 2002-2009 Yılları İtibariyle Tahsil Edilen KKDF Kesintileri İle İlgili Yılların Bütçe Gelir Rakamları	68
Tablo 6. 2005-2009 Yılları İtibariyle Tahsil Edilen KKDF Kesintileri İle Tasfiye Edilen Fon Gelirleri Rakamlarının Karşılaştırılması	71

Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi

TEZİN BAŞLIĞI: TÜRKİYE’ DE KAYNAK KULLANIMINI DESTEKLEME FONU UYGULAMASI	
Tezin Yazarı: Selda KIRAÇ	Danışman: Yrd. Doç. Dr. Mehmet SARAÇ
Kabul Tarihi: 09.02.2010	Sayfa Sayısı: VIII (ön kısım) + 83 (tez) +27 (ekler)
Anabilim dalı: İşletme	Bilim dalı: Muhasebe ve Finansman
<p>Bu çalışmada, günümüzde birçok fon mali sistemin şeffaflaştırılması amacıyla tasfiye edilmiş iken tahsiline devam olunan ve bütçeye genel gelir kaydedilen KKDF’nin kuruluş amacı, bugünkü uygulaması ayrıntılı biçimde açıklanmıştır. Diğer taraftan, bu fonun para, maliye ve dış ticaret politikası aracı olarak kullanılması, bütçe içindeki önemi ile ekonomi üzerine etkileri değerlendirilmeye çalışılmıştır.</p> <p>Türkiye’de 1980 sonrasında ihracatı artırma ve yatırım teşvik politikası doğrultusunda; çeşitli fonlar oluşturulmuştur. Bu politikalar doğrultusunda, Bakanlar Kurulu’nun 84/8860 sayılı Kararı ile ihracatı ve yatırımları teşvik etmek, banka kaynaklarının özendirilmesi istenen sahalara yönlendirilmesi ve ihtisas kredilerinde kredi maliyetlerini düşürmek amacıyla 01.01.1985 tarihinde “Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu” kurulmuştur.</p> <p>2000 ve 2001 yıllarındaki fonların tasfiyesi sürecinde “Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair” 4684 sayılı yasa ile KKDF’nin yasal dayanağı yürürlükten kaldırılmıştır. Fakat aynı yasanın geçici 3/a maddesi ile “Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu kesintilerinin bu konuda yeni bir düzenleme yapılmıca kadar yürürlükten kaldırılan hükümlere göre tahsil edileceği öngörülmüştür.</p> <p>Günümüzde birçok fonun kapatılmasına rağmen, Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu genel bütçe kalemi olan bir kamu alacağıdır. Bu Fonu’nun kaynağını şahısların veya firmaların bankalar ve finansman şirketlerinden kullandıkları kredili işlemler ile vadeli ithalat işlemleri oluşturmaktadır.</p> <p>Çalışmada fonun 2002 ve 2009 yılları arasındaki rakamsal büyüklükleri ortaya konulmuş ve söz konusu rakamlar ilgili yılların bütçe rakamlarıyla karşılaştırılarak fonun bütçe içindeki önemi ve gerekliliği açıklanmıştır.</p>	
Anahtar kelimeler: KKDF’ nin Amacı, Kaynakları, Bütçedeki Önemi ve Ekonomiye Etkileri	

Sakarya University Institute of Social Sciences Abstract of Master's Thesis

TITLE OF THE THESIS: THE IMPLEMENTATION OF RESOURCE UTILIZATION SUBSIDISATION FUND IN TURKEY	
Author: Selda KIRAÇ	Supervisor: Assist. Prof. Dr. Mehmet SARAÇ
Date: 09 February 2010	No of. Pages: VIII (pre text) + 83 (main body) + 27 (appendices)
Department: Business	Subfield: Accounting and Financing
<p>In this study, it is explained in detail that the aim of establishing of resource utilization subsidisation fund which is continue to collect as a revenue of general budget while many funds have been eliminated with the aim of transparent the financial sistem. This fund's usage as a tool for money, finance and foreign trade policy, its importance in the budget and its impacts on economy have also been evaluated in this study.</p> <p>After the year of 1980, various fund has been established in the direction of promoting investment and export policies in Turkey. In line with this policies, by the Decree no.84/8860 of the council of ministers, "resource utilization subsidisation fund" has been established with the aim of encouraging investments and export, directing bank resources to the fields being encouraged and paying subsidisation premiums in 01.01.1985.</p> <p>The period of elimination of funds in 2000 and 2001, law on amendment of some laws and decrees having force of law no.4684 has annulled the legal basis of resource utilization subsidisation fund. Yet, the provisional article 3/a of law no.4684 has provided that "the resource utilization subsidisation fund charges will be collected according to the annulled articles until a new arrangement on the subject is done".</p> <p>Nowadays, eventhough many funds have been eliminated resource utilization subsidisation found is a public receivable which is item of general budget. The resources of the found has been composed of transaction on noncash import and consumer credits which are used from the banks and financing companies by persons.</p> <p>In this study, it has been detected that numerical size of the fund between the year of 2002 and 2009 and explained its importance and necessity in the budget by comparing the numbers of relevant year budget.</p>	
Key words: The Aim of RUSF, Sources, Significance in Budgetary, Effects on Economy	

GİRİŞ

Türkiye’de 1980 sonrasında ihracatı artırma ve yatırım teşvik politikası izlenmiştir. Bu politika doğrultusunda; İhracatçılar, ihracatta vergi iadesi, kurumlar vergisinde ihracat istisnaları, KDV ihracat istisnası, T.C. Merkez Bankası kaynaklı ihracat kredileri, Eximbank kaynaklı düşük faizli ihracat kredileri, Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu primleri, düşük faizli fon kaynaklı işletme kredileri gibi teşviklerden faydalanmışlardır. Yatırımcılara teşvik primi, Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu’ndan prim ödemeleri, orta ve uzun vadeli yatırım kredilerinde vergi, resim ve harç istisnası, gümrük muafiyeti, bina inşaat harcı istisnası, ulaştırma alt yapı resmi muafiyeti, KDV erteleme, yatırım indirimi, yatırım finansman fonundan faydalanma vb. türde teşvikler sağlanarak ülkemizde yatırımların artması amaçlanmış ve bunun doğal sonucu olarak da üretimin ve istihdamın artırılması hedeflenmiştir.

Ekonomik hedeflere ulaşabilmek için teşvik tedbirleri doğrultusunda çeşitli fonlar oluşturulmuştur. KKDF’ de bu kalkınma plan ve yıllık programlar doğrultusunda ihracatı ve yatırımları teşvik etmek, banka kaynaklarını özendirilmesi istenilen alanlara yönlendirmek ve ihtisas kredilerinde kredi maliyetlerini düşürmek amacıyla kurulmuş bir fondur.

Ancak, fonlar zaman içinde giderek hemen her alandan kaynak toplayan, kullanım amaçları dışına çıkabilen, kaynakların etkin kullanımından uzaklaşmasına yol açan, yeterli ve etkin denetimleri yapılamayan ve süresiz çalışan bir sisteme dönüşmüştür. Bu gelişmeler neticesinde, gelirleri açısından bütçenin önemli bir büyüklüğüne ulaşan fon sisteminin disiplin altına alınması ve bu suretle mali disiplin ve şeffaflığın artırılması amacıyla fon sisteminin tasfiye edilmesi gereği ortaya çıkmıştır.

Tasfiyeye ilişkin ilk yasal düzenleme, 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu’na 01.08.1996 tarihli ve 4160 Sayılı Kanun’un 1 inci maddesiyle eklenen ek 8 inci maddesinde yapılmıştır. Söz konusu maddede; kanun ve kanun hükmünde kararname ile kurulanlar hariç olmak üzere hizmet alanı kalmayan fonların Maliye Bakanı ve Hazine Müsteşarlığı’nın bağlı olduğu Bakanın müşterek teklifi ve Başbakan onayı ile tasfiye edilebileceği hükmü getirilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin 1999 yılı sonunda uygulamaya koyduğu Ekonomik İstikrar Programı'nda da tasfiye edilmesi gereken fonlar belirlenerek 2000 ve 2001 yıllarında kademeli olarak tasfiye edilmeleri ve yeni fonlar oluşturulmaması öngörülmüştür. 2000 ve 2001 yıllarında birçok fon tasfiye edilmeye başlanılmıştır.

Ancak, 03.07.2001 tarih ve 24451 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair" 4684 sayılı yasanın 16'ncı maddesinin (e) bendi ile KKDF'nin yasal dayanağını oluşturan 4389 sayılı Bankalar Yasası'nın 20/1-b maddesi yürürlükten kaldırılmıştır. Fakat, 4684 sayılı yasanın geçici 3/a maddesi ile "Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu kesintilerinin bu konuda yeni bir düzenleme yapılmaya kadar yürürlükten kaldırılan hükümlere göre tahsil edilmesi" öngörülmüştür.

Çalışmanın Konusu

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu'nun kaynağının özünü bankalarda ve tüketici finansman şirketlerinde şahıslara veya firmalara kullandırılan kredili işlemler teşkil etmektedir. Bu işlemlerin genel özelliği kişi veya kurumların kredilendirilmesidir. Dolayısıyla Fonun kaynaklarını, yurt içinden kullandırılan (tüketici veya ticari) krediler ile yurt dışından sağlanan krediler ve vadeli ithalat ödeme şekillerine göre yapılan ithalat işlemleri (bu tür işlemlerde ithalatçının kredilendirilmesi söz konusu olduğundan) oluşturmaktadır.

Sürdürülen ekonomik program çerçevesinde önemli bir maliye ve para politikası aracı olan, Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu'nun, bu önemi özellikle son yıllarda artarak devam etmektedir. Zaman zaman fon oranları üzerinde veya fonun kaynaklarında yapılan düzenlemelerle basında sık sık ismi duyulur olmuştur. 08.08.2001 tarihinden itibaren bankalar ve finansman şirketleri dışında Türkiye'de yerleşik kişilerin yurt dışından sağladıkları kredilerden ve kabul kredili, vadeli akreditif ve mal mukabili ödeme şekillerine göre yapılan ithalattan alınan fon kesintisi oranları yüzde üçe, ticari kredilerden alınan fon kesinti oranı ise 29.07.2004 tarihinden itibaren sifıra düşürülmüştür. Bu uygulama ile Türkiye'de yerleşik kişilerin yurt dışından sağlayacağı kredilerin, firmaların yapacakları kredili ithalatların maliyeti azalmış ve ticari kredilerden alınacak fon kesinti oranının sıfırlanmasıyla da ticari amaçlı kredilerin kullanımı özendirilmiştir. 2004 yılının ortalarında bankalarda tüketici kredilerin

kullanımında büyük bir artış yaşanmıştır. T.C. Maliye Bakanlığı'nın teklifi ile Bakanlar Kurulu'nun 10.08.2004 tarih ve 2004/7735 sayılı Kararnamenin Eki Kararı ile tüketici kredileri taleplerini azaltmak amacıyla 15.08.2004 tarihinden itibaren, tüketici kredilerinden tahsil edilen Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu kesintisi oranını yüzde ondan yüzde on beşe yükseltilmiş olup, aynı oran son yıllarda yaşanan ekonomik krizin üretim sektörü üzerindeki etkilerini azaltmak, kredi taleplerini artırmak amacıyla % 10'a düşürülmüştür.

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu'ndan ihracatçılara, yatırımcılara ve ihtisas kredisi kullandıran bankalara destekleme primi ödemeleri günümüzde yapılmamaktadır. Ancak, yine de söz konusu fon ihracatçılar ve yatırımcılar için ek bir maliyet unsuru değildir.

Ayrıca, İhracatın finansmanı için Türk Lirası veya döviz olarak kullandırılan krediler ile Türkiye'de yerleşik kişilerin yurt dışından ihracatın finansmanı için sağlayacağı kredilerde (ihracatı teşvik belgesi, dahilde işleme izin belgesi ve vergi, resim ve harç istisnası belgesine bağlanmış ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerin finansmanında kullandırılanlar dahil) ve İhracatı Teşvik Belgesi ile Dahilde İşleme İzin Belgesi kapsamında kabul kredili, vadeli akreditif ve mal mukabili ödeme şekline göre yapılan ithalatta fon kesintisi oranları yüzde sıfır olarak uygulanmaktadır. Ancak bu kredileri kullananlar yükümlülüklerini (ihracat taahhütlerini) yerine getirmezlerse başlangıçta alınmayan fon kesinti tutarlarını cezai faiz tutarları ile birlikte yatırmak zorundadırlar. Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu'nun bu istisna kapsamı ile fonun kuruluş felsefesine uygun olarak ihracat sektörü teşvik edilmiştir.

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu'na ilişkin yayımlanan 6 sıra Nolu Tebliğin 3. maddesinde belirtilen kredi ve ithalat işlemlerinden ise hiç bir zaman fon kesintisi yapılmamaktadır.

Günümüzde birçok fonun kapatılmasına rağmen, Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu uygulaması ülkemizde bütçe geliri olarak kaydedilen bir kamu alacağıdır.

Çalışmanın Önemi

Bu tez çalışması Kayak Kullanımını Destekleme Fonu Kesintisinin Türkiye'deki uygulamasını tüm yönleriyle ortaya koymaya çalışması açısından önem arz etmektedir.

Bilindiği üzere bu fon kredilendirme işlemleriyle ilgili olup, günlük hayatta kişilerin ve kurumların çok sık karşılaştıkları ancak hakkında çok fazla bilgi sahibi olmadıkları bir kesinti türüdür. Diğer taraftan bu fon tasfiye edilmesine rağmen tahsiline devam edilen fonlar içinde en büyük tahsilat rakamlarına sahip olanlardan biridir. Son zamanlarda gerçek ve tüzel kişilerin bir hayli ilgisini çekmeye başlamıştır. Son dönemde yaşanan ekonomik krizin etkileriyle çeşitli sektörlerde yaşanan ekonomik durgunluğun bir şekilde hafifletilmesi, üretim maliyetlerini azaltılması, piyasanın canlandırılması için vergi indirimleri ve KKDF'nin kaldırılması talep edilmiştir. Dolayısıyla bu taleplerin basında yer alması ve tüketici kredilerinde yapılan oran değişikliği bu fondan daha fazla kişinin haberdar olmasına sebep olmuştur.

İşte bu sebeple kişiler ve şirketlerce ekonomik faaliyetlerinde sıklıkla karşılaşacakları ancak konuya ilişkin bilgileri olmadığı takdirde ek maliyet unsuru olabilecek bu fonun tüm uygulamasının istisnalarının araştırılması ve söz konusu fonun rakamsal büyüğünün ortaya çıkarılarak çeşitli değerlendirmelerin yapılması açısından bu çalışma önem arz etmektedir.

Çalışmanın Amacı

Tezin amacı KKDF'nin kuruluş amacını, bugünkü uygulamasını, KKDF'nin kapsamına giren işlemleri ve istisnalarını ayrıntılı biçimde açıklamak ve bu fonun nasıl para, maliye ve dış ticaret politikası aracı olarak kullanıldığını ortaya çıkarmaktır.

Yapılan kaynak incelemelerine dayalı olarak bu çalışmanın temel tezi şu şekilde oluşturulmuştur:

Günümüzde bir çok fon mali sistemin şeffaflaştırılması amacıyla tasfiye edilmiş iken tahsiline devam olunan ve bütçeye genel gelir kaydedilen KKDF'nin kuruluş amaçlarından biri olan destekleme primi olan ödemelerini günümüzde gerçekleştirilmemektedir. Ancak söz konusu fonun kuruluş amaçlarının tamamen dışına çıktığını da söyleyemeyiz çünkü fon para ve maliye politikası aracı olma görevini

günümüzde fazlasıyla yerine getirmektedir. Ayrıca söz konusu bu fon bütçe açığının ekonomik krizin de etkisiyle giderek arttığı şu günlerde bütçe için iyi bir gelir kalemidir.

Bu tezi sınamak için çalışma şu “araştırma sorularını” cevaplayacak şekilde tasarlanmıştır:

1-Günümüzde devletler neden fon sistemine ihtiyaç duyarlar ve fon sisteminin Ülkemizde ki gelişimi ne olmuştur?

2-KKDF'nin kuruluş amacı nelerdir ve tarihçesi nasıldır?

3-Ülkemizde hangi işlemler üzerinden KKDF kesintisi yapılmaktadır? hangi işlemler fona kesinti yapılmayacaklar arasındadır? Söz konusu kesintinin hesaplaması nasıl ve kimler tarafından yapılmaktadır?

4-Söz konusu fonun önemi nedir? Kaldırılmasının ekonomi ve bütçe üzerindeki etkileri neler olabilir?

Çalışmanın Yöntemi

Bu tezi ortaya koyarken izlenen yöntem, kütüphane ve internet tabanlı kaynak araştırması ile resmi kurumların istatistiki amaçlı tabloları, resmi kurumlarca yayımlanan, tebliğ, talimat, genelge, sirküler, Bakanlar Kurulu Kararları ile resmi gazetelerden oluşmaktadır. Bu araştırma kapsamında çeşitli yazarların eserleri, makaleleri ile bu konuyla ilgili resmi kurumların mevzuatı araştırılmış, incelenmiş ve değerlendirilmiştir.

Tez çalışmasının birinci bölümünde Fon kavramı, Türkiye’de Fon Sistemi ve Fonların Tasfiye Süreci incelenerek, devletlerin fon sistemine neden ihtiyaç duyduğu, Türkiye’de fon sisteminin gelişimi ve tasfiyesi ele alınmıştır.

Çalışmanın ikinci bölümünde Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu’nun tarihçesi kuruluş amacı ile hangi işlemlerin Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Kesintisine tabi olup, hangi işlemlerde fon istisnasının sağlandığı, işlemler itibariyle oranların neler olduğu, söz konusu fon kesintisinin kimler tarafından yapılacağı, söz konusu kesintinin

ödenmesinde sorumluluk, fon kesintisinin hesaplanması, bildiri, ödenmesi, fazla yatırılan fon tutarlarının iadesi ve fona ilişkin cezai faiz uygulaması ele alınmıştır.

Çalışmanın üçüncü bölümünde ise Kaynak Kullanımını Destekleme Fonunun 2002 ve 2009 yılları arasındaki tahsilat tutarları ele alınarak fonun rakamsal büyüklüğü ortaya konulmuştur. Aynı yıllar itibarıyla bu fonun tahsilat rakamları ele alınarak söz konusu yıllar itibarıyla gerçekleşen bütçe gelirleriyle karşılaştırılarak Bütçe içindeki önemi ele alınmıştır.

Sonuç bölümünde ise araştırmadan elde edilen bulguların değerlendirilmesi yapılarak, varılan sonuçların açıklanmasına yer verilmiştir.

BÖLÜM 1: FON KAVRAMI ve TÜRKİYE’DE FON SİSTEMİ

Hükümetler ekonomik teşvik tedbirleri doğrultusunda ekonomik araçlara erişebilmek, halkın isteklerine cevap verebilmek, kamu yararına programlarını uygulamak amacıyla bütçe olanaklarının elvermediği durumlarda, bütçe dışında çeşitli fonlar oluşturmuşlardır. Bu fonlardan bazıları Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu gibi bütçeye bağımlı olup, bazıları da Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu gibi kendi kendini finanse edebilen niteliktedir (Eyüpgiller, 1982: 40).

1.1. Fon Kavramı

Fon; sözlük anlamıyla “bir teşebbüsü finanse etmek için bulunan sermaye”dir (Meydan Larousse: Cilt: IV, 745).

Fon kavramı literatürde üç farklı anlamda kullanılmaktadır. Bunlar; 1- Nakit para; hali hazırdaki, ödeme gücü yüksek para ve para yerine kullanılan ödeme araçlarını, 2- İşletme sermayesi; işletmelerin bir dönem için faaliyetlerini yürütebilmek amacıyla ihtiyaç duydukları toplam döner sermayeyi, 3- Aktif ve Pasifler toplamı; işletmelerin bilanço değerlerinin tümü olarak ifade edilmektedir. Bu bağlamda fon kavramı finansman kavramı ile eşdeğer olarak genelde kullanılmaktadır. Finansman fonksiyonunun amacı, işletmenin gereksinim duyduğu fonları en uygun koşullarda elde etmek ve elde edilen bu fonların en etkin şekilde kullanımını sağlamaktır (Aksoy ve Yalçiner, 2008).

Günümüz Türkiye’inde ise “fon” denilince ilk akla gelen kavram yatırım fonudur. Konumuz ile ilgisi olmamakla beraber söz konusu yatırım fonları şu şekilde tanımlanabilir. Yetkili kuruluşlarca, katılma belgesi karşılığında tasarruf sahiplerinden toplanan kaynakların, çeşitli sermaye piyasası araçlarına dengeli şekilde dağıtılarak verimlendirilmesini sağlayan kurumlara "Yatırım Fonu" denir. Portföyü en az % 25 oranında hisse senedi içeren (A) ve hisse senedi içermesi zorunlu olmayan (B) Tipi genel ayırımının altında, fonların ağırlıklı olarak yatırım yaptığı kıymet türleri ile adlandırılan birçok çeşidi vardır (Türkiye Kurumsal Yatırımcı Yöneticileri Derneği, 03.12.2009).

Diğer taraftan, kamu maliyesi açısından fonun tanımını yapacak olursak “fon” sayıları ve nakdi büyüklükleri bakımında kamu maliyesinin giderek önemli bir bölümünü oluşturan belirli özellikteki kamu hesaplarıdır (Oyan ve Aydın, 1991).

Türkiye’de; fon kavramı üzerinde gerek mevzuat gerekse uygulamacılar ve konuyu inceleyen araştırmacılar arasında tanım birliği sağlanamamıştır. Fonlara ilişkin kavram birliğinin yerleşmemesinin nedenlerinden biri, Türkiye’de kamu ekonomisi bürokrasisinin 1980’lerde fon mevzuatına hazırlıksız yakalanmasıdır. İkinci neden, 1980’li yılların siyasi yönetimlerinin esnek tanımlara yatkın olan yönetim anlayışıdır. Üçüncüsü ise, tüm fonları kapsayan bir koordinasyon biriminin oluşturulmamış bulunmasıdır (Oyan ve Aydın, 1987).

Türkiye’deki kullanım açısından kesin bir tanıma varılmak istenirse fon; belirli bir amacın veya birbirine yakın amaçlar grubunun gerçekleştirilmesi için belirli kaynakların toplanarak harcandığı, bütçe bağlantılı veya bütçe dışı kamusal nitelikli özel bir hesaptır (Oyan ve diğ., 1991).

Devletlerin neden fon kavramına ihtiyaç duyduğuna bakacak olursak, bildiğimiz gibi günümüz devletleri kamu maliyesi konusunda çok uzun bir süreç yaşamışlar ve şuan ki demokratik devletlerin uygulamakta olduğu bütçe prensiplerini geliştirmişlerdir. Bütçe prensiplerinin idareye bütçeden para harcamak konusunda yarattığı güçlükler sebebi ile bütçe dışı fonların oluşturulduğu görülmektedir. Böylece idare politik nedenler ve bürokratik gecikmelerden kurtularak kamu hizmetlerini zamanında ve süratle yerine getirebilecektir. Doğal afetler gibi durumlarda hızlı karar verme ve uygulama zorunluluğuna bütçe kurallarının uymaması sonucu ortaya çıkmıştır (Özcan, 2002:1).

Fon uygulamasına başvuru sebepleri şu şekilde sınıflandırılır (Özcan, 2002:2):

- Mevcut mali mevzuatın katılığından kurtulma arzusu.
- Bütçe kaynaklarının yetersizliği karşısında gittikçe büyüyen ihtiyaçların karşılanabilmesi için ek kamu kaynağı yaratarak bu kaynakların harcamalara tahsis edilebilmesi.
- Alınan kararların süratle uygulamaya konulabilmesi.

Fonlarla ilgili dünyadaki demokratik ülkelerdeki duruma bakacak olursak fon kavramının ruhuna uygun olarak olağan üstü durumlarda uygulanmış fakat olağan üstü durumların son bulmasıyla bu uygulamadan da vazgeçilerek bütün hesaplar bütçe içerisine alınmıştır.

Örnek; Fransa'da birinci dünya savaşı ve ikinci dünya savaşı sırasında fon uygulamasına başvurulmuş fakat savaş durumunu ortadan kalkması ile bu fonlarda kaldırılmıştır. Sadece birkaç adet özel hesap bırakılmıştır. A.B.D' de 1920'li yıllarda yeni gelir kaynakları için fonlar kurulmuş fakat olağan üstü durumların aşılmasından sonra bütçe birliğini sağlamak için fonların tasfiyesine başvurulmuştur (Özcan, 2002:2).

1.2. Türkiye' de Fon Sistemi ve Fonların Tasfiye Süreci

Türkiye'de Fon uygulaması; İkinci Dünya Savaşı döneminde, 1941 yılında "Asker Ailelerinden Muhtaç Olanlara Yardım Fonu" ile başlamış olup, 1980 öncesi dönemde 34 adet, 24 Ocak 1980 ile 13 Aralık 1983 döneminde 24 adet fon kurulmuştur. 1984 yılı başından itibaren, ülkenin ekonomik ve sosyal darboğazlarının kısa zamanda aşılması amacıyla, fon sisteminden daha geniş ölçüde yararlanılmış ve 1991 yılı başına kadar 48 fon daha kurulmuştur. 1980'li yıllarda ekonomik istikrar ve ekonominin yeniden yapılandırılması programıyla uyum içinde olmuş ve bu programların işlerliğinin sağlanmasının önemli mali araçlarından birisini oluşturmuştur (Oyan ve diğ., 1991).

1984 ve 1990 yılları arasında temel alt yapı projelerinin gerçekleştirilmesinde, ekonomik ve sosyal değişim programlarının finansmanında ve konut sorununun çözümünde fonlar vasıtasıyla bütçeye ek olarak yaratılan kaynaklardan sağlanan imkânlardan büyük ölçüde yararlanılmıştır (Uras, 1993: 44).

Ülkemizde, özellikle 1980'li yıllarla birlikte her alanda hızla yaygınlaşan fon uygulamaları, kamu maliyesinin belirleyici bir unsuru haline dönüşmüş ve ayrı bir mali alt sistem oluşturmuştur. Fonlar, hemen her alandan kaynak toplayan, kullanım amaçları dışına çıkabilen, kaynakların etkin kullanımından uzaklaşılmasına yol açan, yeterli ve etkin denetimleri yapılamayan ve süresiz çalışan bir sistem haline dönüşmüş ve giderek yaygınlaşmıştır. Bu durum, gelirleri açısından devlet bütçesinin dışında önemli bir büyüklüğe ulaşan fon sisteminin, disiplin altına alınması ve bu suretle mali disiplin,

bütçenin birliği ve tekliği ile Şeffaflığın sağlanması amacıyla tasfiye edilmesi zorunluluğunu ortaya çıkarmıŐtır.

Bu amaçla; Maliye Bakanlıđı, DPT MűsteŐarlıđı ve Hazine MűsteŐarlıđı'nın 2000 yılında yapmıŐ olduđu ortak çalıŐmayla; ilk aŐamada, kuruluŐundan itibaren hiç iŐlememiŐ, zamanla fonksiyonunu kaybetmiŐ, bűteye gelir sađlamayan, kaldırılması halinde uygulamada boŐluk yaratmayacak fonlar tespit edilmiŐ ve 25'i bűte içi, ikisi bűte dıŐı olmak üzere toplam 27 fonun tasfiyesi tamamlanmıŐtır. 2001 yılında yapılan çalıŐmalar sonucunda ise, 36'sı bűte içi, altısı bűte dıŐı olmak üzere toplam 42 fonun tasfiyesine iliŐkin yasal dűzenlemeler gerçekleŐtirilerek, iki yıl içerisinde 69 fonun tasfiyesi gerçekleŐtirilmiŐtir.

Tasfiyesi gerçekleŐtirilen bu fonlardan; 25 tanesi tamamen tasfiye edilmiŐ, Akaryakıt Fiyat İstikrar Fonu ile evre Kirliliđini Őnleme Fonu ise 4046 sayılı Őzel Tűketim Vergisi Kanunu ile 01.08.2002 tarihinden geçerli olmak üzere yűrűrlűkten kaldırılmıŐtır.

ŐSYM Fonu, dűner sermaye iŐletmesine dűnűŐtűrűlmek suretiyle; Muhtaç Asker Ailelerine Yardım Fonu, Sosyal YardımlaŐma ve DayanıŐma Fonuna ve Gecekondu Fonu da TOKİ BaŐkanlıđına devredilmek suretiyle tamamen tasfiye edilmiŐ, 15 tanesi, 4629 ve 4684 sayılı Kanunlarla tasfiye edilmiŐ ancak bunların yeni bir dűzenleme yapılıncaya kadar eski hűkűmlere gűre tahsiline devam edilmesi, elde edilen gelirlerin de dođrudan bűteye gelir olarak kaydedilmesi kararlaŐtırılmıŐtır.

4629 ve 4684 sayılı Kanunlarla tasfiye edilen diđer 18 adet fonun da yeni bir dűzenleme yapılıncaya kadar eski hűkűmlere gűre tahsiline devam edilmesi ancak bunlardan elde edilen gelirlerin, bir yandan Maliye Bakanlıđınca genel bűteye Őzel gelir, diđer yandan ilgili bakanlık ya da kamu kuruluŐunun bűtesinde açılacak tertiplere Őzel Ődenek olarak kaydedilmesi esası getirilmiŐtir.

İlerinde Gelir İdaresini GeliŐtirme Fonunun da yer aldığı 6 adet fonun bűteden Ődenmeye devam edilmesi kararlaŐtırılmıŐtır. Bu fonlar, Őzel İdareler Fonu, Mahalli İdareler Fonu (içiŐleri Bakanlığı), Mahalli İdareler Fonu (Bayındırlık ve İŐkűn Bakanlığı), Belediyeler Fonu, Kamu Ortaklığı Fonu ve Gelir İdaresini GeliŐtirme Fonudur.

Böylece 30 adet fon tamamen tasfiye edilmiş, 39 fon da bütçe içine alınmıştır. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonu, Destekleme Fiyat İstikrar Fonu (Bütçe İçi), Savunma Sanayisini Destekleme Fonu, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, Tanıtım Fonu ve Özelleştirme Fonu'nun ise ilgili kuruluşlarca uygulaması sürdürülmektedir.

BÖLÜM 2: KAYNAK KULLANIMINI DESTEKLEME FONU

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu 1984 yılından sonra ihracatın ve yatırımların teşviki amacıyla kurulan fonlardan birisidir.

Türkiye; gelişmekte olan bir ülke konumunda olduğundan, kalkınma sürecini hızlandırmak, ekonomi içinde tarımın payının sanayi lehine değiştirilmesi sağlamak, ulusal gelirin artırılmasını ve toplumun dinamik bir yapıya kavuşturularak yaşam düzeyinin yükseltilmesini gerçekleştirmek amacıyla ülkemizde beş yıllık kalkınma planları uygulamaya sokulmuştur.

2.1. Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu' nun Tarihçesi

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda (1968–1972) kredi politikası ilke ve önlemler arasında selektif kredi politikasına değinilerek faiz hadlerinin bu politikada araç olarak kullanılacağı belirtilmektedir. Plan gereğince özendirilmesi öngörülen sektör ve bölgeler için uygulanacak selektif kredi politikası dolayısıyla, normal faiz haddi ile arasındaki farklı uygulamanın zorunlu kıldığı kaçınılmaz riskleri karşılamak amacıyla kurulacak fon için gerekli kaynaklar, bütçeden sağlanacak özel fonlarla karşılanacağı vurgulanmıştır. Bu görüş, İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'na ilişkin “1968 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar”la uygulamaya dökülmüştür. 12.12.1967 tarih, 12774 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 9/9138 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile T.C. Merkez Bankası bünyesinde 5 milyon liralık bir “Selektif Kredi Fonu” oluşturulmuştur (Taşdelen, 1980: 8-9).

Söz konusu bu Fondan, kredi maliyetlerinin düşürülmesi, yatırımların ve dış satımın özendirilmesi ve banka kaynaklarının ekonomik gelişme hedeflerine yönlendirilmesi amacıyla borçlulara faiz farkı ödemesi yapılmıştır (Oyan ve Aydın, 1987: 282).

28.02.1978 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7/14687 sayılı Kararla, faiz farkı ödemeleri yeniden düzenlenmiştir. Bütçeye ödenek koymak suretiyle kaynağı sağlanan “Selektif Kredi Fonu” ikinci plana düşmüş “ Faiz Farkı İadesi Fonu” adıyla yeni bir fon kurulmuştur. Fonun mantığını özendirilmek istenen alanlara açılan kredilerin maliyetini düşürmek için faiz yükünün bir kısmının diğer kredilere yüklenmesi şeklinde uygulama oluşturmuştur. Böylece faiz farkı ödemelerine oto finansmanlı bir yöntemle banka sisteminden kaynak sağlanarak, Hazine büyük ölçüde

yükten kurtarılmıştır. Bu fonun ödemelere yeterli olmaması durumunda da bütçeden kaynaklanan “Selektif Kredi Fonu”na başvurulacaktır. Faiz Farkı İadesi Fonu’nun kaynağı, bankaların tahakkuk ettirecekleri kredi faizlerinin, kredi türlerine göre belirlenen oranlarda ilgili bankalarca T.C Merkez Bankası’na yatırılmasıyla oluşacaktır (Taşdelen, 1980:16).

İthal ikamesine dayalı içe dönük sanayileşme politikaları ile artan petrol fiyatlarına uyum sağlayamayan Türk ekonomisi 1970’ li yılların sonuna doğru krize girmiştir. 1980 yılında başlatılan ve 1983–1984 yıllarında alınan kararlarla güçlendirilen politikalarla Türk ekonomisinin uluslararası rekabet ortamına uygun dinamik bir yapıya kavuşturulmasına önem verilmiştir. Bu politikalar doğrultusunda enflasyon oranının azaltılmasına, ihracata, kaynak kullanımında etkinliğe ve iç tasarrufların artırılmasına ağırlık verilmiş, ihracatın öncülük ettiği bir sanayileşme politikasıyla büyümenin gerçekleştirilmesi tercih edilmiştir. Bunun için kambiyo rejimini önemli ölçüde serbestleştiren, ithalatta liberasyonu artıran ve ihracatı desteklemeye öncelik veren politikalar uygulamaya konmuş, fiyatların belirlenmesinde piyasa güçlerini dikkate alan daha serbest bir sistem geliştirilmiştir.

Kalkınma planı ve yıllık programlarda öngörülen hedeflere uygun olarak ihracatı ve yatırımlarda kaynak kullanımını destekleme yoluyla banka kaynaklarının bu sahalara yönlendirilmesini ve ihtisas kredilerinde kredi maliyetlerinin düşürülmesini temin etmek amacıyla ihracatçılara, yatırımcılara ve ihtisas bankalarına kaynak aktarmak için Bakanlar Kurulu’nun, 15.12.1984 tarih, 18606 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 84/8860 sayılı Kararı ile T.C. Merkez Bankası nezdinde “Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu” kurulmuştur. Daha sonra Bakanlar Kurulu’nun 07.06.1988 tarih, 19835 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 88/12944 sayılı Kararı ile 84/8860 sayılı Karar ve bu Kararla ilgili bütün Tebliğleri yürürlükten kaldırılarak “Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu’nun esas ve şartları yeniden düzenlenmiştir. Karara ilişkin 26.08.1989 tarih, 20264 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 6 Seri No.lu Tebliğ ile KKDF’ nin kaynakları, kesinti yapılmayacak kredi işlemleri, fon kesintilerinin hesaplanması ve yatırılma zamanı yeniden düzenlenmiştir.

88/12944 sayılı Karar ve bu Karara ilişkin 6 Seri No.lu Tebliğin maddeleri yayımlandıkları günden bugüne kadar birçok değişikliklere uğramıştır. 31.12.2001 tarihi itibariyle KKDF ile ilgili 32 No.lu Tebliğ yayınlanmıştır.

29.01.1993 tarih, 21480 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Yatırımların, Döviz Kazandırıcı Hizmetlerinin ve İşletmelerinin Teşviki ve Yönlendirilmesine Ait Esasları” yürürlüğe koyan 93/4000 sayılı Karar ile KKDF’ nin gelirlerinin tamamının “Yatırımları ve Döviz Kazandırıcı Hizmetleri Teşvik Fonu” na aktarılmasına karar verilmiştir.

13.01.1995 tarih, 22170 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 94/6411 sayılı “Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar” ile 93/4000 sayılı Karar yürürlükten kaldırılarak “ Yatırımları ve Döviz Kazandırıcı Hizmetleri Teşvik Fonu’na ait esaslar yeniden düzenlenmiş, KKDF’ nin kaynakları ve Fon’dan ödenen tutarlar ve bu tutarların geri alınmasına ilişkin uygulamalar yürürlüğe konmuştur.

30.12.1998 tarih, 23569 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 1999 Mali Yılı Genel ve Katma Bütçeleri kanunlaşınca kadar Devlet Harcamalarının Yapılmasına ve Devlet Gelirlerinin Tahsiline Yetki Verilmesine Dair 4387 sayılı Kanun’un 4 üncü maddesi (f) bendi ile Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Hakkında 88/12944 sayılı Kararın 3 üncü maddesi (d) bendi gereğince ithalattan alınan fon kesintilerinin ihracatın desteklenmesi koşuluyla Eximbank’a aktarılacağı hükmü getirilmiştir. Bankalarca 01.01.1999 tarihinden itibaren ithal işlemlerden yatırılan fon kesinti tutarları Eximbank’a ödenmek üzere Hazine Hesaplarına aktarılmaya başlanmıştır.

12.07.2001 tarih, 2460 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2001/2698 sayılı Kararname ile Eki Kararın 4. maddesi ile 12.05.1998 tarihli 88/12944 sayılı Kararnamenin eki Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Hakkında Karar ile ek ve değişiklikler 01.01.2002 tarihinden itibaren yürürlükten kaldırılmış olup, 03.07.2001 tarih, 24451 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 20.06.2001 tarih, 4684 sayılı Kanun’un Geçici 3 üncü maddesinin (a) bendinde ise Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu kesintilerinin bu konuda yeni bir düzenleme yapıncaya kadar yürürlükten kaldırılan hükümlere göre tahsil edilmeye devam olunacağı ve doğrudan bütçeye gelir yazılmak üzere Hazine hesaplarına intikal ettirileceği, kesinti oranlarını sıfıra kadar indirmeye veya 15 puana kadar yükseltmeye veya kesintiyi tümüyle kaldırmaya Bakanlar Kurulu’nun yetkili

olduğu, kesintilerin vergi kanunlarındaki hükümlere göre takip ve tahsil edileceği hükme bağlanmıştır.

T.C. Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü (Gelir İdaresi Başkanlığı¹)'nün 14.02.2002 tarihinde yayımlanan 2002/4 Sıra Numaralı Uygulama İç Genelgesi gereğince, Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu kesintilerinin tahakkuk ve tahsil işlemleri vergi dairelerince yürütölmektedir.

2. 2. Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu' nun Amacı

Bütün kurulan fonların bir amacı olduğu gibi, KKDF' de bazı amaçların gerçekleştirilmesi için kurulmuş bir fondur..

84/8860 sayılı Kararın 1 inci maddesinde “Kalkınma planı ve yıllık programlarda öngörölen hedeflere uygun olarak ihracatı ve yatırımlarda kaynak kullanımını desteklemek yoluyla banka kaynaklarının bu sahalara yönlendirilmesini ve ihtisas kredilerinde kredi maliyetlerinin düşürölmesini teminen” ifadesine yer verilmiş, diğer yandan, 88/12944 Sayılı Karar'ın 1 inci maddesinde de kalkınma planı ve yıllık programlarda öngörölen hedeflere uygun olarak yatırımların yönlendirilmesi ve ihtisas kredilerinde kredi maliyetlerinin düşürölmesi amacıyla 1211 sayılı Kanunun 3098 sayılı Kanunla değişik 40 ıncı madde 11- b, c fıkralarına dayanılarak T.C. Merkez Bankası nezdinde “Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu”nun kurulduğu belirtilmiştir.

KKDF kurulduğundan bugüne kadar kararlarda belirtilen amaçlardan başka, uygulamada başka amaçlarında gerçekleşmesine katkı sağlamaktadır. Bu amaçlar:

i) İhracatın ve yatırımların teşvik edilmesi:

KKDF' nin amaçlarından olan ihracatın ve yatırımın teşvik edilmesi, ülke kalkınması için önem taşıyan teşvik tedbirlerinden biridir. İhracatçılar ile yatırımcılara KKDF' den destekleme primleri ödenmesi suretiyle ülkemizde ihracatın ve yatırımın artması hedeflenmiştir.

İhracata ödenen prim oranları mal cinslerine göre ayrıma tabi tutulmuştur. Başlangıçta, Destekleme ve İstikrar Fonu'na tabi olan ürönlere (buğday, arpa, fındık v.s.) düşük

¹ 16.05.2005 tarih ve 25817 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 5345 sayılı Kanunla Gelir İdaresi Başkanlığı kurulmuştur.

oranda destekleme primi ödenmiş, bu ürünlerin dışında kalanlara daha fazla oranda prim ödenerek tarım ürünlerinden çok sanayi ürünlerinin ihracatının artırılması amaçlanmıştır.

Yatırımların teşvikinde, kalkınma planlarında ve yıllık programlarda öngörülen hedeflere uygun olarak ülkemiz birinci derecede kalkınmada öncelikli yörelere normal yörelere göre daha yüksek destekleme primi ödenmesi kararlaştırılmıştır.

Birinci derecede kalkınmada öncelikli yörelere daha fazla yatırım yapılması için destekleme prim oranları yüksek tutulmuştur.

ii) Banka kaynaklarının özendirilmesi istenen alanlara yönlendirilmesi ve ihtisas kredilerinde kredi maliyetinin düşürülmesi:

Bu amaçla ihtisas kredisi kullandıran bankalara (T.C.Ziraat Bankası, T.Halk Bankası, T.Emlak Bankası², T.Kalkınma Bankası) destekleme primi ödemesi yapılarak, bu bankalara kaynak aktarılarak bu krediyi kullananların kredi maliyeti azaltılmıştır. İhtisas Bankası olarak kurulmuş olan T.C. Ziraat Bankası tarım kesimine, T.Halk Bankası Esnaf ve KOBİ'lere, T. Kalkınma Bankası yatırım kesimine kredi kullandırırken, T. Emlak Bankası ise konut yapan kesime kredi kullandırmaktaydı. Bu bankaların kullandıkları krediler ihtisas kredileridir.

KKDF' den ihracatçılara, yatırımcılara destekleme primi ödemeleri kaldırıldığı halde ihtisas kredilerine "Yatırımlarda Devlet Yardımları ve Yatırımları Teşvik Fonu"ndan destekleme primi ödemeleri 20.05.2001 yılına kadar devam etmiştir.

20.05.2001 tarih, 24407 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 30 sayılı Tebliğin 1 inci maddesi ile 26.08.1989 tarihli ve 20264 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan 6 sıra No.lu Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Hakkında Tebliğin " Destekleme Primi Oranları ", "Destekleme Primi Ödeme Esasları", " Destekleme Priminden Yararlanmayan İhtisas

² Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun (B.D.D.K) 03.07.2001 tarih, 24451 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 4684 sayılı Karar'ı ile Türkiye Emlak Bankası A.Ş.'nin bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme yetkisi kaldırılmıştır. T.Emlak Bankası Şubeleri ise BDDK' nın 06.07.2001 tarih ve 5508 sayılı onayı ile 09.07.2001 tarihinden itibaren T.C.Ziraat Bankası A.Ş. Emlak Şubeleri olarak hizmete devam etmektedirler.

Kredileri" ve " Destekleme Primi İçin Başvuru" ile ilgili maddeler yürürlükten kaldırılmıştır.

Bu tebliğın yrrlğē girdiğē tarihten önceki dönemlere ilişkin destekleme primi talepleri, bu Tebliğ ile yürürlükten kaldırılan mevzuat hükümleri çerçevesinde işlem görecektir.

iii) Fon oranları üzerinde değişiklikler yapılarak para ve kredi politikasının uygulanması, ithalatın ve kredilerin özendirici veya caydırıcı kılınması:

Sürdürülen ekonomik program çerçevesinde önemli bir maliye ve para politikası aracı olan KKDF uygulaması, özellikle son yıllarda bu önemini artan oranda devam ettirmektedir.

Fon oranları üzerinde zaman zaman yapılan değişiklikler vasıtasıyla kredilerin ve ithal malların maliyeti azaltılmış veya artırılmıştır. Fon oranlarının yükseltilmesiyle o ayda yükseltilen orana isabet eden tutar kadar para piyasadan çekilmiş, fon oranı düşürüldüğünde de o orana isabet eden tutar kadar para piyasada bırakılmıştır.

KKDF' nin kaynaklarından olan ithalattan alınan fon kesinti oranlarının yükseltilmesi ile ithal edilen malların maliyeti ykseltileen oran kadar artmakta, düşürülmesinde ise o oran kadar maliyet azalmaktadır. Bu oranların yüksek olması veya düşük olması ithalatı artırıcı veya caydırıcı kılmaktadır.

KKDF' nin kaynaklarından biri olan, döviz ve Türk Lirası kredilerinden alınan fon kesinti oranlarında yapılan değişiklikler de aynı ithalatta olduğu gibi kredilerin maliyetini azaltmakta ve çoğaltmaktadır.

2.3. Kaynak Kullanımını Destekleme Fonuna Tabi Tutulan İşlemler

Kaynak kullanımını destekleme fonu kesintisine tabi olan işlemlerin genel zelliğē bir kredilendirme unsuruna sahip olmalarıdır.

2.3.1. Krediler

19.10.2005 tarih, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 48 inci maddesi, kredi kavramına çok geniş bir kapsam getirmiştir. Anılan maddenin birinci fıkrasında, " Bankalarca verilen nakdī krediler ile teminat mektupları, kontrgarantiler, kefaletler, aval, ciro, kabul

gibi gayrinakdî krediler ve bu niteliğe haiz taahhütler, satın alınan tahvil ve benzeri sermaye piyasası araçları, tevdiatta bulunmak suretiyle ya da herhangi bir şekil ve surette verilen ödünçler, varlıkların vade satışından doğan alacaklar, vadesi geçmiş nakdî krediler, tahakkuk etmekle birlikte tahsil edilmemiş faizler, gayrinakdî kredilerin nakde tahvil olan bedelleri, ters repo işlemlerinden alacaklar, vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ile benzeri diğer sözleşmeler nedeniyle üstlenilen riskler, ortaklık payları ve Kurulca kredi olarak kabul edilen işlemler izlendikleri hesaba bakılmaksızın bu Kanun uygulamasında kredi sayılır.” denilmektedir.

Aynı Kanun’un ikinci fıkrasında ise, birinci fıkrada belirtilenlere ilave olarak, “Kalkınma ve yatırım bankalarının finansal kiralama yöntemiyle sağladığı finansmanlar ile katılım bankalarının (Finans Kurumlarının) taşınır ve taşınmaz mal ve hizmet bedellerinin ödenmesi suretiyle veya kâr ve zarar ortaklığı yatırımları, taşınmaz, ekipman veya emtia temini veya finansal kiralama, mal karşılığı vesaikin finansmanı, ortak yatırımlar veya benzer yöntemlerle sağladıkları finansmanlar da kanun uygulamasında kredi sayılır” ifadesi yer almaktadır.

Ekonomik açıdan kredi, hazır bir satın alma gücünün kullanılmasından belli bir süreyle diğer bir kişi lehine vazgeçilmesi veya bu gücün ona terk edilmesi olarak tanımlanmaktadır (Tekinalp, 1988:30). Bankacılık açısından ise kredi, belli bir vade sonunda belli bir ödeme vadine mukabil, belli bir miktar paranın başkasına devredilmesidir (Zarakoğlu, 1988:21).

Krediler,

A-Kısa Vadeli Krediler:

-Tüketici Kredileri,

-Diğer Krediler,

B-Orta ve Uzun Vadeli Krediler:

-Tüketici Kredileri,

-Diğer Krediler,

olarak sınıflandırılmıştır.

Kredi vadesi en çok bir veya iki yıl olan ticari krediler kısa vadeli kredilerdir. Kısa vadeli krediler, genellikle geçici para ihtiyacı için talep edilir ve bu krediler satın alınan malların aynen veya işlendikten sonra satılması sonucu elde edilen satış hasılatı ile geri ödenirler. Süresi 2 ila 5 yıl arasında bulunan kredilere orta vadeli krediler denir. Tesis kredilerinin bazıları, tarımsal gereç temini ve stok eritme gayesiyle verilen krediler orta vadeli kredilerdir. Uzun vadeli kredilere süresi 5 yıldan fazla vadeli krediler dahildir. Yatırım ve tesis kredileri bu niteliktedir (Zarakoğlu, 1988:113).

Yapılan bu tanımlamalar çerçevesinde, hem bankalarca hem de finansman şirketleri³nce kullandırılan krediler KKDF mevzuatı uyarınca kesinti yapılacak işlemlerden sayılmış olup, üzerinden fon kesintisi yapılacak tutarlar kredi türleri itibarıyla farklı esaslara bağlanmıştır.

2.3.2. Gayri Nakdi Krediler

T.C. Merkez Bankasının 01.12.1997 tarihli ve 147467 sayılı özelgesinde, KKDF düzenlemeleri uyarınca gayri nakdi kredilerin fon kesintisine tabi olmadığı, ancak gayri nakdi kredinin (teminat mektubu v.b.) vadesi geldiğinde banka tarafından nakde çevrilmesi ve ilgili tarafından vadesinde ödeme yapılmayıp vadeden sonraki bir tarihte ödeme yapılması halinde, bankalarca kullandırılan bir kredi söz konusu olacağı ve KKDF kesintisine tabi tutulacağı ifade edilmiştir (Aydın, 2005: 8).

2.3.3. Kredi Kartı Borç Taksitlendirmeleri ve Kredi Kartı Nakit Avansı

22.09.1995 tarihli ve 95/3 sayılı T.C. Merkez Bankası Talimatı uyarınca bankalar, ve tüketici finansman şirketleri tarafından gerek nihai tüketicilere gerekse firmalara verilen kredi kartları ile yapılan işlemlerde, kredi kartı borç taksitlendirmeleri ve kredi kartı nakit avanslarının, kredilendirme olarak değerlendirilerek KKDF kesintisine tabi tutulması gerekmektedir.

³ Ödünç Para Verme İşleri Hakkındaki 30.09.1983 tarihli ve 90 sayılı KHK'nin 545 sayılı KHK ile değişik 3 üncü maddesinde "Finansman Şirketi, devamlı ve mutad işgal konusu olarak her türlü mal ve hizmet alımını kredilendirmek üzere ödünç para veren tüketici kredi şirketleridir." şeklinde tanımlanmıştır.

2.3.4. Döviz Endeksli ve Diğer Endeksli Krediler

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Kararın 17 nci maddesinin (b) bendi ve 2002/YB-1 sayılı Sermaye Hareketleri Genelgesinin (2.1.) numaralı bölümünde Türkiye’de yerleşik kişilere hangi durumlarda ve hangi koşullarla döviz kredisi açılabileceği belirlenmiştir.

Buna göre, döviz endeksli veya diğer endeksli krediler, KKDF kesintisine tabi bulunmaktadır.

2.3.5. Katılım Bankalarınca Kullandırılan Fonlar

Özel Finans Kurumları; 01.11.2005 tarihli ve 25983 mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 5411 sayılı Bankacılık Kanunu ile ‘‘Katılım Bankası’’ adını almıştır.

26.08.1998 tarihli ve 23445 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 98/11498 sayılı Kararın 1 inci maddesi ile 88/12944 sayılı Karara eklenen geçici 3 üncü madde hükmü uyarınca kaynak kullanımını destekleme fonu kesintisi uygulamasında; banka ifadesinin özel finans kurumlarını da (Katılım Bankaları) kapsadığı hükme bağlanmıştır. Buna göre, katılım bankalarının kullandıkları fonlar kredi, kullandıkları fonlardan sağladığı kar payları da faiz olarak değerlendirilerek KKDF kesintisine tabi tutulacaktır.

14.09.1998 tarihli ve 98/1-ÖFK sayılı T.C. Merkez Bankası Talimatında, katılım bankalarının, kar-zarara katılma yöntemi ile kullandığı fonlarda fon kesintisinin yatırıma ilişkin vade sonunda gerçekleşen kar tutarından sözleşme ile belirlenen oranda kurum payına düşen ve kar olarak hesaplara intikal ettirilecek tutar (kurum payı+havuz payı) üzerinden tahakkuk tarihinde (faturanın düzenlendiği tarihte) hesaplanarak süresi içerisinde fona yatırılacağı, kullandırılan diğer fonlarda ise, fon kesintisinin karın tahakkuk ettiği tarihte hesaplanarak fona yatırılması gerektiği ifade edilmiştir.

2.3.6. Yurt Dışından Sağlanan Krediler

11.08.1989 tarihli ve 20249 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Kararın 4 üncü maddesinin (a) bendinde, ‘‘Türkiye’ye döviz ithali serbesttir.’’ hükmüne yer verilmiş; (c) bendinde ise, Türkiye’de yerleşik kişilerin yurt dışında yerleşik kişilerden, Türkiye’de yapacakları işlemler nedeniyle döviz kabul etmeleri serbest bırakılmıştır.

32 sayılı Kararın 17. maddesine göre, Türkiye’de yerleşik kişilerin yurt dışından kredi temin etmeleri, bu kredileri bankalar aracılığıyla kullanmaları kaydıyla mümkün bulunmaktadır. T.C. Merkez Bankası tarafından yayımlanan Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin 91/32-5 sayılı Tebliğde de konuya ilişkin açıklamalar yapılmıştır.

Anılan Tebliğin “Krediler” başlıklı 41 inci maddesinde, bankalar ve özel finans kurumlarının 32 sayılı Kararın 17 nci maddesi gereğince, kredi teminine garanti vererek veya vermeksizin aracılık edebilecekleri; yurt dışındaki işleri ile ilgili olarak yurt dışından kredi sağlayan Türkiye’de yerleşik kişiler dışında kalan Türkiye’de yerleşik kişilerin, yurt dışından sağladıkları kredileri ancak bankalar ve özel finans kurumları aracılığıyla kullanacakları belirtilmiştir.

Buna göre, hem bankalar ve finansman şirketlerinin hem de bunlar dışındaki kişilerin yurt dışından sağladığı krediler KKDF’ nin konusuna girmektedir. Ancak bugünkü mevzuat uyarınca bankalar ve finansman şirketlerinin yurt dışından sağladığı kredilerde oran % 0 olarak uygulanmaktadır.

2.3.7. Fiduciary İşlemler (İnançlı İşlemler)

Bankalar için hedef müşteri, aktif ve pasif portföye dahil edilmesi amaçlanan hane halkı ve firmalardır. Bu haliyle hedef müşteri, kredi müşterisi olabileceği gibi mevduat müşterisi de olabilir. Bununla beraber yalnızca hizmetten yararlanan geçici bir müşteri de olabilir. Bankaların hedef müşteri kitlesini genişletmek için tercih ettikleri bir strateji de, aracı bankacılık hizmetlerinde bulunmak ve/veya bu tarz hizmetlerden yararlanmaktır. İnançlı mevduat (fiduciary deposit) ve kredi işlemlerinden (fiduciary loan) oluşan inanca işlemler (fiduciary) de aracı banka işlevini üstlenmede kullanılan yöntemlerden birisidir (Karagöz, 1998:1).

Genel anlamda inanca işlemler, “ tarafları inanan ve inanılan olarak adlandırılan inanca sözleşmesine dayalı inanca konusunun, bir inanca sebebi veya amacı doğrultusunda hem kazandırıcı hem de borçlandırıcı işleme tabi tutulması” şeklinde tanımlanabilir. Bu tanımdan hareketle de inanca mevduat için “ inanılan konumundaki yurtiçi bankalar ile inanan konumundaki yurtiçindeki mudiler arasındaki inanca sözleşmesine dayanılarak yurtiçi bankaların yabancı bankalar veya yurtdışındaki kendi şubeleri adına yurtiçinden

kabul ettikleri mevduat ve/veya aracılık ettikleri havaleler” dir tanımı yapılabilir. İnançlı krediler için de “yurtiçi bankalar tarafından aracılık ettikleri inanca mevduat karşılığında yurtdışından açtırılan mevduat hesapları ve/veya havale olarak Türkiye’ de yerleşik kişilerin kullanımına sunulan paralar” dır tanımı yapılabilir (Pedük, 2003).

Türk bankacılığında inanca işlemlerin herhangi bir tanımı yapılmamıştır ancak, 5020 sayılı Bankalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun’ un 21 nci maddesindeki “.....yurt dışı banka ve finans kuruluşları ile yapılan inanca işlemler yolu ile aktarılan her türlü kaynaklar..... ın tümü Hazine alacağı kabul edilmiş.” ifadesiyle kanuni bir terim olarak 4389 sayılı Bankalar Kanunu’ nda yer almaktadır. Buna karşın, söz konusu Kanun’ da inanca işlemlerin herhangi bir tanımına yer verilmemiştir (Pedük, 2003).

T.C. Merkez Bankası tarafından 26.08.1989 tarih ve 20264 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanan Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu Hakkında 6 sayılı Tebliğ’ in 2 nci maddesinde yer alan “ Türkiye’ de kurulmuş bankaların yabancı bankalar veya yurtdışındaki kendi şubeleri adına yurtiçinden kabul ettikleri mevduat veya aracılık ettikleri havalelerle karşılıklı olarak yurtdışından açtırılan mevduat hesapları ile havale olarak ve Türkiye’ de yerleşik kişilerin kullanımına sunulan paralar bu Tebliğ uygulamasında kredi olarak kabul edilir (fiduciary işlemler)” şeklindeki tanımdan hareketle, inanca mevduat için “Yurtiçi bankaların yabancı bankalar veya yurtdışındaki kendi şubeleri adına yurtiçinden kabul ettikleri mevduat veya aracılık ettikleri havaleler” dir denilebilir. İnanca krediler için de ”Yurtiçi bankalar tarafından; inanca mevduat karşılığında yurtdışından açtırılan mevduat hesapları ve/veya havale olarak Türkiye’ de yerleşik kişilerin kullanımına sunulan paralar” dır denilebilir (Pedük, 2003).

Özetle, Fiduciary İşlemler, Türkiye kaynaklı fonların, yurt dışında kurulu bir banka veya şube kullanılarak önce yurt dışına çıkarılması ve daha sonra tekrar yurda getirilmesi işlemidir (Aydın, 2005: 14).

Konuya ilişkin olarak, 05.08.1996 tarihli ve 96/2 sayılı T.C. Merkez Bankası Talimatında, Türkiye’de faaliyet gösteren bankaların yurt dışındaki bankalar veya kendi şubeleri adına yurt içinden kabul ettikleri mevduat veya Türkiye’deki kişilerin yurt dışı bankalara veya şubelere gönderecekleri havalelerle karşılıklı olarak, yurt dışındaki

banka veya şubeden Türkiye'ye gönderilen havaleler kredi olarak değerlendirileceği ve vadesine bakılmaksızın fon kesintisine tabi tutulacağı ifade edilmiştir.

Fiduciary işlem olarak nitelendirilen kredilerin Türkiye'de yerleşik kişilerin yurtdışından sağladığı ortalama vadesi 1 yıldan uzun krediler kapsamında değerlendirilemeyeceğinden KKDF kesintisine tabi olacağı açıktır.

2.3.8. Prefinansman Kredileri

Prefinansman, ihracat, ihracat sayılan satış ve teslimler ve döviz kazandırıcı işlemler ile ilgili mal ve hizmet alımının finansmanında kullanılmak üzere firmalarca yurt dışındaki alıcıdan veya uluslar arası kuruluşlardan döviz veya efektif olarak sağlanıp Türkiye'deki bankalar veya katılım bankaları aracılığı ile Türk Lirası olarak kullanılan, anapara, faiz ve giderlerinin ihracat, ihracat sayılan satış ve teslim ve döviz kazandırıcı işlemlerden sağlanan dövizlerle ödenmesi gereken döviz kredileridir (Ünal, 1989:161).

T.C. Merkez Bankası'nın 02.01.2002 tarihli ve 2002/YB-1 sayılı "Sermaye Hareketleri Genelgesinde de, prefinansman kredilerinin tanımına yer verilmiştir. Buna göre, prefinansman kredileri, ihracat, ihracat sayılan satış ve teslimler ve döviz kazandırıcı faaliyetlerle ilgili mal ve hizmet alımının finansmanında kullanılmak üzere firmalar tarafından yurt dışından (kişi, kurum ve kuruluşlardan) sağlanarak Türkiye'deki bankalar aracılığıyla (garanti verilerek veya verilmeksizin) yurda getirilerek alış yapılmak suretiyle kullanılan, istisnalar hariç 18 ay vadeli kredilerdir. Bu kredilerin döviz olarak kullanılması mümkün değildir. Ayrıca kredinin anapara, faiz ve masraflarının ihracat, ihracat sayılan satış ve teslimler ve döviz kazandırıcı faaliyetlerden sağlanan bedellerle ödenmesi gerekir.

Prefinansman kredileri gerek vadesi bakımından gerekse 88/12944 sayılı Kararın 3 üncü maddesinin ikinci fıkrası uyarınca kaynak kullanımını destekleme fonu kesintisine tabi tutulmaz. Ancak, T.C. Merkez Bankası'nın 2002/YB-1 sayılı Sermaye Hareketleri Genelgesinin (3) numaralı bölümünde açıklanan kullanım şartlarına uyulmaması halinde, prefinansman kredileri üzerinden de KKDF kesintisi yapılacaktır.

2.3.9. İhracat Faktoringi

06.10.1983 tarih ve 18183 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 90 sayılı KHK'nin 3 üncü maddesinde faktoring şirketlerinin, mal ve hizmet satışlarından doğmuş veya doğacak alacakları temellük ederek, tahsilini üstlenen, bu alacaklara karşılık ödemelerde bulunarak, finansman sağlayan şirketler olduğu ifade edilmektedir.

Faktoring şirketlerince yurt dışından sağlanan ve bir banka aracılığıyla kullanılan kredilerin, ihracat faktöringinde kullanılacağı beyan edilen kısmından, fon kesintisi yapılmaması gerekmektedir (Aydın, 2005:14).

Ancak, 19.04.2000 tarihli ve 2000/1 sayılı T.C. Merkez Bankası Talimatında ihracat faktöringinde kullanılacağı beyan edilen kısmın bu amaçla kullanıldığı kredi süresi içerisinde tevsik edilememesi halinde başlangıçta tahsil edilmeyen fon kesintilerinin cezai faizi ile birlikte tahsil edileceği belirtilmektedir.

2.3.10. Postfinansman Kredileri

İthalatın finansmanında kullanılmak üzere, firmalarca yurtdışındaki satıcıdan veya uluslararası piyasalardan sağlanan krediler olup, yurt dışından sağlanan krediler kapsamında değerlendirilir ve KKDF düzenlemeleri çerçevesinde herhangi bir fon kesintisi muafiyet ya da istisnasından yararlanmadığı takdirde fon kesintisine tabi tutulur. Vesaik mukabilinde yurt dışındaki kreditorün ithalat bedelini ihracatçıya ödemesi, buna karşılık ithalatçının söz konusu tutarı belli bir vade sonunda, yurt içindeki banka aracılığı ile yurt dışındaki kreditora ödemesi halinde, ithalatçının yurt dışından sağladığı kredi söz konusu olmakta ve fon kesintisine tabi tutulması gerekmektedir (Aydın, 2005:18).

2.3.11. Kabul Kredili, Vadeli Akreditif ve Mal Mukabili Ödeme Şekillerine Göre Yapılan İthalat

Uluslararası ticarete tatbik olunacak ödeme şeklinin belirlenmesi, ülkelerin mevzuatına, alıcı ve satıcı arasındaki ilişkilere, mal türü ve tutar gibi faktörlere bağlı bulunmaktadır. Bu nedenle, taraflar, güvence, maliyet ve mevzuat açısından durumlarına en uygun olan ödeme şeklini seçip aralarında anlaşmaya varabilirler ve bu ödeme şeklinin gereklerine uygun olarak mükellefiyetlerini yerine getirirler (Durmuş, 1999:117).

KKDF mevzuatı hükümlerine göre, ödeme şekli itibariyle, ithalatçının kredilendirilmesinin söz konusu olduğu, kabul kredili, mal mukabili ve vadeli akreditif ödeme şekillerine göre yapılan ithalatta da fon kesintisi yapılması gerekmektedir.

T.C. Merkez Bankası tarafından yayımlanan YB-96/9 sayılı “Türk Parası Kıymetini Koruma Mevzuatının İthalata İlişkin Hükümler Uygulaması” başlıklı Genelgesinde, ithalat işlemlerinde ödeme şekilleri tanımlanmıştır.

Kaynak kullanımını destekleme fonu kesintisine tabi olan ithalat işlemlerine ilişkin ödeme şekilleri, söz konusu genelgede yer alan tanımlamalara göre aşağıda açıklanmıştır.

2.3.11.1. Mal Mukabili Ödeme Şekline Göre Yapılan İthalat

İthal edilen mal bedelinin, malın ithalatçı tarafından teslim alınmasından sonra ödenmesi şeklinde yapılan ithalattır.

Bu ödeme şeklinde bankalarca ithalat hesabının takibi ve kapatılması zorunluluğu olmamakla birlikte, firmalarca mal bedelinin transferi için Gümrük Beyannamesi ile bankalara müracaat edilmesi halinde, bedelin tahsilini takip eden en geç ilk iş günü içinde Türk Parası Transfer Belgesi (TPTB) veya Döviz Satım Belgesi (DSB) düzenlenerek transfer yapılır.

2.3.11.2. Kabul Kredili Ödeme Şekline Göre Yapılan İthalat

Kabul kredisi, mal bedelinin belli bir vadede ödenmesini taahhüt eden ve bu ödemeye bir poliçenin araç olduğu ödeme şeklidir. Dolayısıyla kabul kredisi, satılan malın bedelinin bir poliçeye bağlanan vadede satıcıya ödenmesidir.

Akreditifli, vesaik veya mal mukabili olmak üzere yapılabilecek kabul kredili ödeme şeklinde düzenlenecek poliçelerin vadeleri kabul tarihinden başlamak üzere herhangi bir süreyle sınırlı olmaksızın serbestçe belirlenebilmektedir. Poliçe bedellerinin vadelerinde bankalarca transferini müteakip 180 gün içinde ithalat hesabı kapatılır. Yurt dışındaki alacaklının kabul ya da talep etmesi halinde, poliçenin tabi tutulduğu esaslar dâhilinde bononun da kabul edilmesi mümkündür.

2.3.11.3. Vadeli Akreditif Ödeme Şekline Göre Yapılan İthalat

Vadeli akreditif ödeme şekli, ithalatçı firmanın kendi bankasına verdiği bir emirle ithal edeceği malın karşılığını ihracatçı firmanın bankasına, mal ihraç edildiği takdirde, bir kredi mektubu ile ödemeyi taahhüt ettiği ödeme şeklidir.

Ödemesi fiili ithalden sonra yapılan vadeli akreditifli işlemlerde ithalat hesabı, Gümrük Beyannamesine istinaden ödemeyi takip eden 180 gün içinde kapatılır. Akreditifli ödeme şeklinde bedelin bir kısmının malların fiili ithalinden sonra ödenmesinin şart edildiği durumlarda, hesap nihai ödemeyi takip eden 180 gün içinde kapatılır.

2.4. KKDF Kesinti Oranları

2.4.1. 12.05.1988 Tarihinden İtibaren Uygulanan KKDF Kesintisi Oranları

Günümüze kadar uygulanan KKDF kesintisi oranları zaman içinde sosyal ve ekonomik gereklilikler karşısında çıkarılan Tebliğ ve BKK' lar ile azaltılıp artırılarak değişikliklere uğramıştır.

Ancak, 4684 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun geçici 3 üncü maddesinin a bendi uyarınca 01.01.2002 tarihinden itibaren oran belirleme yetkisi Bakanlar Kuruluna verilmiştir.

Tablo 1.' den anlaşılacağı üzere, KKDF kesinti oranları ekonomik gereklilikler karşısında tüketici kredilerinde zamanla artış gösterirken diğer kredilerde düşüş göstermektedir.

Aynı şekilde, bankalar ve finansman şirketlerinin yurtdışından sağladıkları kredilerde, bankalar ve finansman şirketleri dışında Türkiye'de yerleşik kişilerin yurt dışından sağladıkları kredilerde, kabul kredili, vadeli akreditif ve mal mukabili ödeme şekillerine göre yapılan ithalatta KKDF kesinti oranları zamanla düşüş seyri göstermektedir.

Tablo 1. Yıllar İtibariyle KKDF Kesinti Oranlarının Seyri

KREDİNİN TÜRÜ	12/05/1988-25/08/1989	26/08/1989-26/10/1989	27/10/1989-27/10/1990	28/10/1989-27/10/1990	28/10/1990-14/09/1995	15/09/1995-19/12/1995	20/12/1995-27/12/1995	28/12/1995-21/07/1996	22/07/1996-10/03/1997	11/03/1997-16/12/1998	17/12/1998-03/08/1999	04/08/1999-08/09/2000	09/09/2000-24/11/2000	25/11/2000-07/08/2001	08/08/2001-28/07/2004	29/07/2004-14/08/2004	15/08/2004 -16/03/2009	17/03/2009 ve sonrası
Bankalar ve Finansman Şirketlerince döviz üzerinden ikraz anlaşması yapılarak ya da kendi kaynaklarından kullandıkları kredilerde																		
a) Tüketici Kredilerinde	6	6	6	6	6	10	10	10	10	10	8	3	8	10	10	10	15	10
b) Diğer kredilerde	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	3	3	3	5	3	0	0	0
Bankalar ve Finansman Şirketlerinin Yurtdışından Sağladıkları Kredilerde				6	6	6	6	4	4	4	0	0	0	0	0	0	0	0
Bankalar ve Finansman Şirketleri Dışında Türkiye'de Yerleşik Kişilerin Yurt Dışından Sağladıkları Kredilerde				6	6	6	6	6	6	6	3	3	3	6	3	3	3	3
Kabul Kredili, Vadeli Akreditif ve Mal Mukabili Ödeme Şekillerine Göre Yapılan İthalatta	6	6	1	1	1	6	0	0	6	6	3	3	3	6	3	3	3	3

Kaynak: Aydın (2005: 49)

2.4.2. Yürürlükte Olan KKDF Kesintisi Oranları

Aralık 2009 dönemi itibariyle yürürlükte olan KKDF kesintisi oranları aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Tablo 2’de de görüleceği üzere, tüketici kredilerinde uygulanan oran 16.03.2009 tarihinden itibaren % 10 olarak uygulanmaktadır. Kredi kullanıcıları tarafından kullanılacak ticari krediler ise diğer krediler kapsamında değerlendirilerek % 0 oranında KKDF kesintisine tabi tutulmaktadır. Bankalar ve finansman şirketlerince yurt dışından sağlanan kredilerde oran % 0 olarak uygulanırken, yurt içinde yerleşik kişilerce yurt dışından sağlanan kredilerde oran % 3 tür. Kabul kredili, vadeli akreditif ve mal mukabili ödeme şekillerine göre yapılan ithalatta uygulanan oran ise % 3’tür.

Tablo 2. Yürürlükte olan KKDF Kesinti Oranları

	KKDF KESİNTİSİNE TABİ İŞLEM	KKDF KESİNTİSİ ORANI
A)	Bankalar ve finansman şirketlerince kullandırılan a) Tüketici kredilerinde (Gerçek kişilere ticari amaçla kullanılmamak kaydıyla kullandırılan krediler) b) Diğer kredilerde	% 10 % 0
B)	Bankalar ve finansman şirketlerinin yurt dışından sağladıkları kredilerde	% 0
C)	Bankalar ve finansman şirketleri dışında Türkiye’de yerleşik kişilerin yurt dışından sağladıkları kredilerde	% 3
D)	Kabul kredili, vadeli akreditif ve mal mukabili ödeme şekillerine göre yapılan ithalatta	% 3

Kaynak: Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Hakkında 6 Sıra Nolu Tebliğ

2.5. KKDF Kesintisi Yapmak Zorunda Olanlar

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Hakkında 6 Sıra No.lu Tebliğin 4 üncü maddesi uyarınca bankalar ve finansman şirketleri, anılan Tebliğin 2 nci maddesine göre hesaplanacak fon kesintilerini, Türk lirası kredilerde (Endeksli krediler dahil) faiz tahakkukunu, döviz kredilerinde kredinin kullanıldığı veya kullandırıldığı tarihi, kredili ithalatta tahsilatı izleyen ayın 15 inci günü akşamına kadar Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu’na yatırmak zorundadırlar.

Buna göre anılan Tebliğ gereğince bankalar ve finansman şirketleri KKDF kesintisini yapmakla sorumludurlar.

2.6. KKDF Kesintisinin Ödenmesinde Sorumluluk

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Hakkında 6 Sıra No.lu Tebliğin “Fon Kesintisinin Süresinde Yatırılmaması” başlığını taşıyan 9 uncu maddesinde “Fon kesintilerinin süresinde yatırılmasından, kredi kullanan, krediyi kullandıran veya kullanılmasına aracılık eden ve kredili ithalatta tahsilatı yapan bankalar, özel finans kurumları, finansman şirketleri ve gümrük idareleri sorumludur. Fon kesintilerinin bankalar, özel finans kurumları ve finansman şirketlerince süresinde yatırılmaması halinde yatırılmayan kısım, fon lehine tahakkuk ettirilecek cezai faizi ile birlikte tahsil edilir.” ifadelerine yer verilmiştir.

Buna göre, fon kesintilerinin süresinde yatırılmasından sorumlu olanlar; kredi kullananlar, krediyi kullandıran veya kullanılmasına aracılık eden, bankalar ve finansman şirketleri, kredili ithalat işlemlerinde, tahsilatı yapan bankalar, müeyyide uygulaması sonucu doğan fon kesintilerinde ise gümrük idareleridir.

Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığının 14.02.2002 tarihli ve 7503 sayılı 2002/4 Seri No.lu Uygulama İç Genelgesinin (2) numaralı bölümünde de; bankalar ve finansman şirketlerinin hesaplayacakları fon kesintilerini 88/12944 sayılı Karar ve T.C. Merkez Bankasının 6 Sıra No.lu Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Hakkında Tebliğ hükümlerine ve bu konudaki talimatlarına göre yürütecekleri belirtilmiştir.

Söz konusu Genelgenin “Fon Kesintilerinin Süresinde Yatırılmaması” başlığını taşıyan (4) numaralı bölümünde ise, “Fon kesintilerini süresinde yatırılmasından, kredi kullanan, krediyi kullandıran veya kullanılmasına aracılık eden ve kredili ithalatta tahsilatı yapan bankalar, özel finans kurumları, finansman şirketleri ve gümrük idareleri sorumludur.” açıklaması yer almaktadır.

2.6.1. Bankaların KKDF Sorumluluğu

4389 sayılı Bankalar Kanununda banka tanımı; banka adı altında Türkiye’de kurulan kuruluşlar ile yurtdışında kurulu bankaların Türkiye’deki şubeleri şeklinde ifade edilmektedir.

2.6.1.1. Yurtdışından Sağlanan Kredilere Aracılık Edilmesi Durumunda Bankaların KKDF Sorumluluğu

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Kararın 17 nci maddesi uyarınca, Türkiye’de yerleşik kişilerin yurtdışından kredi temin etmeleri mümkündür ve bu kredilerin bankalar aracılığıyla kullanılması gerekmektedir.

88/12944 sayılı Kararın 3 üncü maddesinde de Türkiye’de yerleşik kişilerin yurtdışından sağladıkları krediler, Fonun kaynakları arasında sayılmış olup, söz konusu bu tür kredilerin bankalar aracılığıyla kullanılması zorunlu olduğundan, fon kesintisi de krediye aracılık eden bankalar tarafından hesaplanarak ödenecektir.

Ancak, 21.02.2002 tarihli ve 2002/YB-1 sayılı Sermaye Hareketleri Genelgesinin (1.1.6.) numaralı bölümünde kredinin Türkiye’de yerleşik bir banka aracılığıyla olmaksızın doğrudan yurtdışında kullanıldığının tespit edilmesi halinde, bu kredileri kullanan firmalar, haklarında yasal işlemler yapılmak üzere, bankaların genel müdürlükleri tarafından Hazine Müsteşarlığı Banka ve Kambiyo Genel Müdürlüğü’ne bildirilerek kredi geri ödemesinin gerçekleştirileceği belirtilmektedir.

Diğer taraftan, Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Hakkında 6 Sıra No.lu Tebliğin 3 üncü maddesinin (20) numaralı bendi uyarınca ise Türkiye’de yerleşik kişilerin yurtdışından sağladığı, ortalama vadesi 1 yıl olan döviz ve altın kredileri KKDF kesintisinden istisnadır. Ancak, istisna şartlarının ihlali (ortalama vadenin 1 yılın altına düşmesi) halinde, başlangıçta alınmayan KKDF kesintisi ilgili bankaca cezai faizi ile birlikte ödenecektir.

2.6.1.2. Kredili İthalat İşlemlerinde Bankaların KKDF Sorumluluğu

88/12944 sayılı Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Hakkında Kararın 3 üncü maddesine göre, mal mukabili, kabul kredili ve vadeli akreditif ödeme şekillerine göre yapılan ithalat, bu tür işlemlerde ithalatçının kredilendirilmesi söz konusu olduğundan KKDF kesintisine tabi bulunmaktadır.

Bu tür ithalat işlemlerinde ithalatçılar, yukarıda sayılan ödeme şekillerine göre gerçekleştirecekleri ithalata ilişkin fon kesintisini bir bankaya ödeyecekler ve fon

kesintisini ödediklerini gösterir dekontu Gümrük İdaresine ibraz ettikten sonra mallarını gümrükten çekebileceklerdir.

Ancak, ithalatçı firmaların gerek sahte beyanname kullanmak suretiyle ödeme türünü “peşin ödeme” olarak beyan etmeleri; gerekse ithalat bedelini düşük göstermek suretiyle fon kesintisini tam olarak ödememeleri durumunda, fon kesintisinin cezai faizi ile birlikte ödenmesinden ilgili banka değil, firma sorumlu olacaktır.

2.6.1.3. Yatırım Teşvik Belgesi Kapsamında Fon Kesintisi İstisnası Uygulanan Kredilerde Bankaların KKDF Sorumluluğu

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Hakkında 6 Sıra No.lu Tebliğin 3 üncü maddesinin (14) numaralı bendi uyarınca Yatırım Teşvik Belgesi (YTB) kapsamında kullanılan krediler, T.C. Merkez Bankası Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü ve Kambiyo Mevzuatı Müdürlüğü talimatları çerçevesinde kullanılmak kaydıyla KKDF kesintisinden istisnadır.

Ancak, söz konusu talimatların hatalı yorumu sonucu bankalarca YTB kapsamında fazla kredi kullandırılması durumunda fazla kullandırılan kısma tekabül eden KKDF kesintilerinin cezai faizi ile birlikte yatırılmasından krediyi kullandıran bankalar sorumludur.

T.C. Maliye Bakanlığının 2002/4 Seri No.lu Uygulama İç Genelgesi’nde “YTB konusu yatırımın gerçekleşip gerçekleşmediği hususu, Hazine Müsteşarlığı tarafından tespit edildiğinden ve KKDF kesintisi istisnası uygulanan kredilerde bankaların, yatırımın gerçekleşip gerçekleşmediğini takip sorumluluğu bulunmadığından, yatırımın eksik gerçekleşmesi veya YTB’nin iptal edilmesi durumunda, başlangıçta alınmayan fon kesintisi ve cezai faizin ilgili gerçek ve tüzel kişilerden bağlı oldukları vergi dairelerince tahsil edilmesi gerekmektedir.” ifadeleri yer almaktadır.

2.6.1.4. İhracat Taahhütlerinin Kapatılmasında Kullanılan Gümrük Beyannamelerinin Sahte Olduğunun Tespiti Halinde Bankaların KKDF Sorumluluğu

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Hakkında 6 Sıra No.lu Tebliğin 2 nci maddesinin 2 nci fıkrası uyarınca ihracatın finansmanı amacıyla kullanılan kredilerde, fon kesintisi oranı % 0 olarak uygulanmaktadır.

Adı geçen iç genelge uyarınca, muhtelif kurumların denetim birimlerince yapılan incelemeler sonucu düzenlenen raporlarda, gerçek olmayan ihracat işlemleri ile ilgili olarak belgeli veya belgesiz ihracat kredisi kullanan firmaların taahhütlerinin verilen ek süreler içinde kapatılmaması durumunda, başlangıçta alınmayan KKDF kesintilerinin cezai faizi ile birlikte tahsili gerekmektedir.

Ancak, gerçek olmayan ihracat işlemleri ile ilgili olarak, orijinal taahhüt kapatma süresi içinde (ek süreler dahil) bankalar söz konusu hesapların kapatılmasını takip etmekle ve sayılmaması gereken gümrük beyannamelerini saymamakla yükümlüdürler. Taahhüt hesapları kapatılan kredilere ilişkin olarak, taahhüdün kapatılmasında kullanılan gümrük beyannamelerinin gerçek olmadığına taahhüdün kapatılmasından sonra tespiti halinde, bankaların sorumluluğu, sadece söz konusu gümrük beyannameleri ile taahhüdü kapatılan kredileri bildirmekle sınırlıdır.

2.6.2. Katılım Bankalarının KKDF Sorumluluğu

T.C. Merkez Bankasının 14.09.1998 tarihli ve 98/1-ÖFK sayılı Talimatında, özel finans kurumlarının 98/11498 sayılı Karar ile Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu uygulaması kapsamına alındığı belirtilerek, özel finans kurumlarınca (katılım bankalarınca) yapılacak fon kesintisine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

2.6.3. Finansman Şirketlerinin KKDF Sorumluluğu

T.C. Merkez Bankasının 14.02.1997 tarihli 97/1-FŞ sayılı Talimatında, 96/9006 sayılı Karar ile finansman şirketlerinin de Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu uygulaması kapsamına alındığı belirtilerek, finansman şirketlerince yapılacak fon kesintisine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

T.C. Merkez Bankasının 13.03.1997 tarihli 97/1 sayılı Talimatı gereğince, Finansman şirketlerince yurt dışından sağlanan krediler Kambiyo Mevzuatı gereğince bankalar aracılığıyla kullanılacağından, fon kesintisi bankalar tarafından yatırılacaktır.

2.6.4. Gümrük İdaresinin KKDF Sorumluluğu

Geçici İthalat Rejimi Kapsamında Yurda Getirilen Malların Kesin İthalinde Gümrük İdaresinin KKDF Sorumluluğu;

4458 sayılı Gümrük Kanununun 128–134 üncü maddelerinde düzenlenen “Geçici İthalat Rejimi” esaslarına göre geçici olarak yurda girişi yapılan eşyanın fiili ithalinden önce, Fonun yatırıldığı aranılmaması; ancak daha sonra söz konusu eşyanın yurda kati ithalinin yapılması halinde, fiili ithal tarihindeki T.C. Merkez Bankası döviz alış kuru ile hesaplanacak fon kesintisi ve fiili ithal tarihi ile fon kesintisinin yatırıldığı tarih arasında geçecek süre için hesaplanacak cezai faizin yatırılması konusunda Gümrük İdaresince firmaya ihbarda bulunularak firma tarafından yatırılmasının istenilmesi gerekmektedir.

İhracatı Teşvik Belgesi ve Dahilde İşleme İzin Belgesi Kapsamında Yapılan Kredili İthalat İşlemlerinde İhracat veya Taahhüdün Gerçekleşmemesi Durumunda Gümrük İdaresinin KKDF Sorumluluğu;

KKDF mevzuatı uyarınca, İhracatı Teşvik Belgesi (İTB) ve Dahilde İşleme İzin Belgesi (DİİB) kapsamında yapılan ve mal mukabili, kabul kredili ve vadeli akreditif ödeme şekillerine göre gerçekleştirilen kredili ithalat işlemlerinde, ihracatın gerçekleştirilme şartına bağlı olarak, fon kesintisi oranı % 0 olarak uygulanmaktadır. Taahhüt edilen ihracatın gerçekleştirilmemesi halinde, İhracatçı Birliklerince Gümrük İdaresine bildirilen ithalat işlemlerinde, başlangıçta alınmayan fon kesintileri fiili ithal tarihindeki kur üzerinden bulunacak ithalat tutarı esas alınarak hesaplanacak ve cezai faizi ile birlikte Fona yatırılması için ilgili firmaya Gümrük Teşkilatınca bildirimde bulunulacaktır.

Belirli Bazı Şartların Arandığı İthalat İşlemlerine İlişkin Olarak Açılan Akreditiflerde Gümrük İdaresinin KKDF Sorumluluğu;

T.C. Merkez Bankasının 96/2 sayılı Talimatı uyarınca bedelin bir kısmının malların özelliği nedeniyle geçici veya kesin kabulünü, montajını, çalışır vaziyette teslim alınmasını, değerinin ihtiva ettiği evsafa göre tespit edilmesini ya da benzeri şartların gerçekleşmesini müteakip sözleşmede belirtilen süre içinde müracaat edilmek kaydıyla Türk Parası Transfer Belgesi (TPTB) veya Döviz Satım Belgesi (DSB) düzenlenerek transfer yapılmasının akreditif şartları arasında sayıldığı durumlarda, bu tür akreditifler vadeli akreditif olarak değerlendirilmeyeceğinden fon kesintisi yapılmaması gerekmektedir. Ancak bu tür bir işlemde, firma tarafından ithalatın ödeme şeklinin bu tür bir akreditif olduğunun belirtilmesi halinde Gümrük İdaresi tarafından bu şartı gösterir sözleşme metni aranılacaktır.

2.7. Kaynak Kullanımını Destekleme Fonunun Hesaplanması

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Hakkında 6 Sıra Nolu Tebliğin 2 nci maddesi uyarınca KKDF kesintisinin hesaplanma şekli kredi türleri itibariyle ve ithalatta farklı esaslara bağlanmıştır.

2.7.1. TL Kredilerinde Kesintinin Hesaplanma Şekli

Türk Lirası kredilerde kaynak kullanımını destekleme fonu kesintisi, faiz tahakkuk döneminde bu kredilere tahakkuk ettirilen faiz tutarı üzerinden hesaplanmaktadır.

KKDF Kesintisi Tutarı= Faiz Tutarı* KKDF Kesintisi Oranı

2.7.2. Döviz Endeksli Kredilerde Kesintinin Hesaplanma Şekli

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Hakkında 6 Sıra Nolu Tebliğin 2 nci maddesinde, “Fon kesintileri, Türk Lirası kredilerde tahakkuk ettirilen faiz tutarı üzerinden; döviz endeksli ve diğer endeksli kredilerde, borç bakiyesine ilişkin kur farkı veya endeks farkı ile dönem faizinin cari kurdan Türk Lirası karşılığı veya fark faizin (spread) toplam tutarı üzerinden, tahakkuk ettirilen faizlere ek olarak; döviz ve altın kredilerinde kredinin kullanıldığı tarihte, kredinin anapara tutarı ve altın miktarı üzerinden hesaplanarak Fon’a yatırılır” denilmektedir.

Bu uygulamada fon kesintisinin borç bakiyesine ilişkin kur farkı üzerinden hesaplanması, kurların aşırı derecede yükseldiği dönemlerde kredi kullananların oldukça büyük tutarlara ulaşan fon matrahları ve buna bağlı olarak ağır sayılabilecek

boyutlarda fon ödeme yükümlülüğü ile karşılaşmalarına neden olduğundan, söz konusu maddenin uygulamasında 30.12.2008 tarih ve 27096 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2008/14420 sayılı BKK ile değişiklik yapılmıştır. Yeni uygulamada, dövize endeksli kredilerde fon kesintilerinin, taksit tutarı içindeki anaparanın kur farkı ile dönem faizinin cari kurdan Türk Lirası karşılığı toplam tutarı üzerinden hesaplanması gerekmektedir.

Ayrıca, söz konusu kredilerde taksit tutarı içindeki anapara kur farkının hesaplanmasında, taksit ödeme tarihindeki cari kur ile kredinin kullandırıldığı tarihteki kur arasındaki fark esas alınacaktır. Değişiklik öncesinde ise söz konusu kredilerde borç bakiyesine ilişkin kur farkının hesaplanmasında, taksit ödeme tarihlerindeki cari kur ile kredi kullandırım tarihi dahil olmak üzere önceki dönemlerdeki en yüksek kur arasındaki fark esas alınmaktaydı.

Kur Farkı: Taksit Ödeme Tarihindeki Cari Kur-Kredi Kullandırım Tarihindeki Kur

KKDF Kesintisi Tutarı=[(Taksit Tutarı İçindeki Anapara*Kur Farkı)+(Dönem Faizi*Vade Tarihindeki Cari Kur)]*KKDF Oranı

2.7.3. Döviz Ve Altın Kredilerinde Kesintinin Hesaplanma Şekli

6 Sıra Nolu Tebliğin 2 inci maddesi uyarınca döviz ve altın kredilerinde fon kesintisinin kredinin kullanıldığı tarihte, kredinin anapara tutarı ve altın miktarı üzerinden hesaplanması gerekmektedir. Döviz kredileri ile ilgili KKDF kesintilerinin hesaplanmasında TCMB döviz alış kurları, altın kredilerinde ise kredinin kullanıldığı tarihten bir işgünü önce İstanbul Altın Borsasında oluşan ağırlıklı ortalama fiyat esas alınacaktır.

KKDF Kesintisi Tutarı= Anapara veya Altın Miktarı*KKDF Kesintisi Oranı

2.7.4. Kabul Kredili, Vadeli Akreditif ve Mal Mukabili Ödeme Şakilerine Göre Yapılan İthalatta kesintinin Hesaplanma Şekli

6 Sıra Nolu Tebliğin 2 inci maddesi uyarınca kabul kredili, vadeli akreditif ve mal mukabili ödeme şakilerine göre yapılan ithalatta KKDF kesintisi ithalat tutarının, KKDF kesintisinin yatırıldığı tarihteki gösterge niteliğindeki TCMB döviz alış kuru

esas alınarak bulunacak TL karşılığı üzerinden hesaplanarak, gümrük yükümlülüğünün başladığı tarihten önce bankalara yatırılması gerekmektedir.

KKDF Kesintisi Tutarı= İthalat Tutarı* KKDF Kesintisi Oranı

2.8. KKDF Kesintisinin Bildirimi

2002/4 Seri No.lu Uygulama İç Genelgesi uyarınca, bankalar ve finansman şirketleri, “Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Kesintileri Bildirimi”(EK:1) ile KKDF kesintisinin ilgili olduğu ayı takip eden ayın 15 inci günü akşamına kadar genel müdürlüklerinin kurumlar vergisi yönünden bağlı olduğu vergi dairesine bildirimde bulunacaklar ve bu süre içerisinde de KKDF kesintisini ödeyeceklerdir.

15/02/2007 tarihinden önce fon kesintisi bildirim EK:3’de yer alan bildirim formu ve ekleri doldurularak yapılmaktaydı (Bkz: EK.4, EK.5, EK.6, EK.7, EK.8).

Gelir İdaresi Başkanlığınca yapılan bir düzenleme ile 2007 yılının Şubat dönemine ait olup 15 Mart 2007 tarihine kadar verilecek olanlar da dahil olmak üzere izleyen dönemlere ilişkin Bildirim ile eki Cetvelin elektronik ortamda gönderilmesi hükme bağlanmıştır.

Söz konusu Bildirim ile eki Cetvel bankalar ve finansman şirketleri tarafından düzenlenecektir. Bildirim ve eki Cetvelin bizzat mükellefler tarafından veya aracılık yetkisi almış 3568 sayılı Kanuna göre meslek mensubu sayılan kişiler aracılığıyla gönderilmesi mümkündür.

Gelir İdaresi Başkanlığınca yayımlanan 12.03.2007 tarih ve KKDF-1/2007-1 sayılı Sirkülerde de açıklandığı üzere Bildirim 3 adet tabloyu ihtiva etmektedir. Tablo I’de “Tüketici Kredileri ve Diğer Krediler”, Tablo II’ de “Yurt Dışından Sağlanan Krediler”, Tablo III’ de “İthalat” işlemleri yer almaktadır (Bkz: Ek.1)

Tablo I’ de “Tüketici Kredileri ve Diğer Krediler” yer almaktadır. Bu tablo ile; Bankalar ve finansman şirketlerince kısa veya uzun vadeli olarak TL cinsinden ya da döviz üzerinden kullanılan tüketici kredilerinin, Bankalar ve finansman şirketlerince kısa veya uzun vadeli olarak TL cinsinden ya da döviz üzerinden kullanılan diğer kredilerin beyanı sağlanacaktır.

Bankalar ve finansman şirketlerinin kendi kaynaklarından döviz üzerinden ya da TL cinsinden tüketici kredisi veya diğer kredileri kullandırması durumunda, bunların Tablo I' e dâhil edilmek suretiyle beyanı sağlanacaktır. Söz konusu kredilerin döviz üzerinden kullandırılması halinde vade bakımından bir ayırım yapılmayacaktır. Ancak, bankalar ve finansman şirketlerinin TL cinsinden tüketici kredisi veya diğer kredileri kullandırması durumunda bu krediler kısa ya da uzun vadeli olmak üzere ayırma tabi tutularak beyan edilecektir.

Diğer kredilere ilişkin oranda, % 0'dan farklı yeni bir düzenleme yapıncaya kadar bu tür kredilerden herhangi bir kesinti yapılmayacaktır. Ancak, diğer kredilere ilişkin "Kredinin Türü" ile "Faiz / Kredi Tutarı" sütunlarının doldurulması ve fon kesinti oranının % 0 olarak belirtilmesi gerekmekte olup, buna göre sistem tarafından "Fon Kesintisi Tutarı" da otomatik olarak 0 (sıfır) olarak hesaplanacaktır.

Tablo II'de "Yurt Dışından Sağlanan Krediler" yer almaktadır. Bu tablo ile; Bankaların yurtdışından sağladıkları TL ve döviz kredilerinin, Bankalar aracılığı ile finansman şirketlerinin yurtdışından sağladıkları TL ve döviz kredilerinin, Bankalar ve finansman şirketleri dışında Türkiye'de yerleşik kişilerin yurtdışından sağladıkları TL ve döviz kredilerinin beyanı sağlanacaktır.

Bankalar ve finansman şirketlerinin yurt dışından sağladıkları kredilerde, kredinin türü seçilip Bildirimin ilgili satırlarında "Fon Kesintisi Oranı"nın 0 (sıfır) olarak belirtilmesinden sonra "Faiz / Kredi Tutarı" sütununun doldurulması suretiyle matrahın beyan edilmesi halinde, sistem tarafından "Fon Kesintisi Tutarı" otomatik bir şekilde 0 (sıfır) olarak hesaplanacaktır.

Finansman şirketlerince yurt dışından sağlanan krediler için % 0 (sıfır)'dan farklı bir oran belirlenmesi durumunda, bu krediler bankalar aracılığı ile kullanılacağından kaynak kullanımını destekleme fonu kesintileri ilgili bankalar tarafından bildirilecektir. Finansman şirketlerinin bankalardan kullandığı krediler ile bu şirketlerin yurt dışından sağladıkları ortalama vadesi asgari 1 yıl olan döviz ve altın kredileri kaynak kullanımını destekleme fonu kesintisi kapsamında olmadığından, şartlar ihlal edilmediği müddetçe, bu işlemler Tablo II' ye dahil edilmeyecektir.

Türkiye'de yerleşik kişilerce yurt dışından sağlanan ortalama vadesi asgari 1 yıl olan döviz ve altın kredileri (fiduciary işlemler hariç), fon kesintisi kapsamında olmadığından, bu nitelikteki krediler, şartlar ihlal edilmediği müddetçe beyan edilmeyecektir.

Tablo III'de "İthalat" işlemleri yer almakta olup; kabul kredili, vadeli akreditif ve mal mukabili ödeme şekline göre yapılan kredili ithalatın, bu tabloya dahil edilerek beyanı sağlanacaktır.

2.9. KKDF Kesintisinin Ödenmesi

2002/4 Seri No.lu Uygulama İç Genelgesinin "Mükelleflerce Yapılacak İşlemler" başlığını taşıyan (2) numaralı bölümünde yapılan açıklamalara göre; bankalar ve finansman şirketleri hesaplayacakları KKDF kesintilerini, 88/12944 sayılı Karar ve T.C. Merkez Bankasının 6 Sıra No'lu Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Hakkındaki Tebliğ hükümlerine ve bu konuda yayımlanmış talimatlarına göre yürüteceklerdir.

Buna göre bankalar ve finansman şirketleri; Türk Lirası ve endeksli kredilerde faiz tahakkukunu, döviz kredilerinde, kredilerin kullanıldığı veya kullandırıldığı tarihi, kredili ithalatta tahsilatı izleyen ayın 15 inci günü akşamına kadar hesapladıkları KKDF kesintilerini, genel müdürlüklerinin kurumlar vergisi yönünden bağlı bulunduğu vergi dairesine verecekleri "Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Kesintileri Bildirimi" formu ile bildirecekler ve bu bildirim üzerine tahakkuk eden miktarı aynı süre içinde ödeyeceklerdir.

Anılan iç genelge uyarınca KKDF kesintisine konu işlemi yapan bankalar ve finansman şirketleri tarafından süresinde bildirimde bulunulmaması halinde, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 352-II/7 nci maddesi uyarınca ikinci derece usulsüzlük cezası kesilmek suretiyle işlem yapılacaktır.

Süresinde verilmeyen bildirimler için tahakkuk fişi düzenlenecek ve bir aylık ödeme süresi verilecektir.

2002/4 Seri No.lu Uygulama İç Genelgesinin "Fon Kesintilerinin Süresinde Yatırılmaması" başlıklı (4) numaralı bölümünde, KKDF kesintilerinin süresinde yatırılmasından kredi kullanan, krediyi kullandıran veya kullanılmasına aracılık eden ve

kredili ithalatta tahsilatı yapan bankalar, finansman şirketleri ve gümrük idarelerinin sorumlu olduğu; KKDF kesintilerinin bankalar ve finansman şirketlerince süresinde yatırılmaması halinde yatırılmayan kısmın tahakkuk ettirilecek cezai faizi ile birlikte tahsil edileceği belirtilmiştir.

Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu kesintisinin ait olduğu dönemin, normal vade tarihinden tahakkuk fişinde belirtilen vade tarihine kadar geçen süreler için bu sürede yürürlükte bulunan 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanuna ve bu kanunda değişiklik yapan 4489 sayılı Kanuna göre hesaplanacak faiz oranının iki katı tutarında Cezai Faiz hesaplanmak suretiyle tahakkuk fişi düzenlenecek ve kesinti cezai faizi ile birlikte 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsil edilecektir.

Tahakkuk Fişi ile tahakkuk ettirilen ve bildirimde yer alan KKDF kesintileri (ithalatta alınan dahil) ile cezai faizin tahakkuk fişinde belirtilen vadede ödenmemesi halinde, KKDF kesintilerine 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen oranda gecikme zammı hesaplanacaktır. Cezai faiz tutarına ise gecikme zammı hesaplanmayacaktır.

KKDF kesintilerinin vergi dairelerince takip ve tahsiline ilişkin usul ve esasların belirlendiği 14.02.2002 tarihli ve 7503 sayılı 2002/4 Seri No.lu Uygulama İç Genelgesi uyarınca; ihracatın finansmanı amacıyla Türk Lirası veya döviz olarak kullanılan krediler ile Türkiye’de yerleşik kişilerin yurt dışından ihracatın finansmanı için sağlayacağı kredilerde (ihracatı teşvik belgesi, dahilde işleme izin belgesi ve vergi, resim ve harç istisnası belgesine bağlanmış ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerin finansmanı için kullanılanlar dahil) taahhüdün, vergi, resim ve harç istisnası uygulaması paralelinde gerçekleşme durumunun, ilgili banka veya özel finans kurumlarınca tespit edileceği; taahhüdün gerçekleşmediğinin veya eksik gerçekleştiğinin tespiti durumunda, müeyyide uygulaması sonucu doğan KKDF kesintilerinin ilgili bankalar veya özel finans kurumlarınca cezai faizleri ile birlikte genel müdürlüklerinin bağlı olduğu vergi dairesine “Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Kesintileri Bildirimi” ve eki cetvelle (EK:2) birlikte verilmesi gerekmektedir.

Vergi Daireleri söz konusu bildirim üzerine tahakkuk fişi düzenleyerek mükellefe bir aylık ödeme süresi verecektir. Ayrıca KKDF kesintisinin doğduğu tarih ile tahakkuk fişinde gösterilen vade tarihleri arasında geçen süre için bu sürede yürürlükte bulunan

kanuni faiz oranının iki katı tutarında cezai faiz hesaplanarak tahakkuk fişinde gösterilecektir.

2002/4 Seri No.lu Uygulama İç Genelgesinin (3.3.5.) numaralı bölümünde yapılan açıklamalara göre, ihracatı teşvik belgesi ile dahilde işleme izin belgesi kapsamında kabul kredili, vadeli akreditif ve mal mukabili ödeme şekline göre yapılan ithalatta, belgede öngörülen taahhüdün, vergi, resim ve harç istisnası uygulaması paralelinde gerçekleşme durumu gümrük idarelerince tespit edilecek; taahhüdün gerçekleşmediğinin veya eksik gerçekleştirildiğinin tespiti durumunda müeyyide uygulaması sonucu doğan KKDF kesintileri gümrük idarelerince ilgili firmalardan cezai faiziyle birlikte tahsil edilecektir.

2002/4 Seri No.lu Uygulama İç Genelgesinin (4) numaralı bölümündeki açıklamalara göre, hatalı yorum sonucu bankalarca yatırım teşvik belgesi kapsamında fazla kredi kullandırılması durumunda, fazla kullandırılan kısma tekabül eden KKDF kesintilerinin cezai faizi ile birlikte yatırılmasından krediyi kullandıran bankalar sorumludur.

Ancak, Hazine Müsteşarlığı tarafından yatırımı tamamlama vizesinin yapılması sırasında yatırımın eksik gerçekleşmesi veya yatırım teşvik belgesinin değişik nedenlerle adı geçen Müsteşarlık tarafından iptal edilmesi durumunda, belge kapsamı dışında kalan kredilere ilişkin KKDF kesintisi ve cezai faizin tahsilinden bankalar sorumlu olmayıp söz konusu tutarların ödenmesinden firmalar sorumlu olacağından bu tutarlar ilgili gerçek ve tüzel kişilerden bağlı oldukları vergi dairelerince 2002/4 Seri No.lu Uygulama İç Genelgesine göre takip ve tahsil edilecektir.

2.10. KKDF Kesintisi Yapılmayacak İşlemler

88/12944 sayılı Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Hakkında Kararın 4 üncü maddesinde, “Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu’na kesinti yapılmayacak krediler Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası’na yayımlanacak tebliğler ile belirlenir.” hükmüne yer verilmiştir. Böylece KKDF kesintisi yapılmayacak işlemleri belirleme yetkisi T.C. Merkez Bankası’na verilmiştir.

KKDF kesintisi istisnası uygulanacak işlemler; T.C. Merkez Bankası tarafından düzenlenen tebliğler ve Bakanlar Kurulu Kararları ile belirlenmiştir. Bakanlar Kurulu Kararlarıyla belirlenen istisna uygulanacak işlemler, daha sonra KKDF Hakkında 6 Sıra

No.lu Tebliğin “Kesinti Yapılmayacak Krediler” başlıklı 3 üncü maddesine eklenmiştir. Bu nedenle, 88/12944 sayılı Kararda değişiklik yapılmak suretiyle eklenen istisnalar bulunduğu gibi doğrudan T.C. Merkez Bankası tarafından yayımlanan tebliğlerde de istisna uygulanacak işlemlere ilişkin düzenlemeler bulunmaktadır.

01.01.2002 tarihinden itibaren KKDF uygulaması Maliye Bakanlığı tarafından yapılmaktadır. 01.01.2002 tarihinden sonraki KKDF ile ilgili düzenlemeler Bakanlar Kurulu Kararları ile yapılmıştır.

1) T.C.Ziraat Bankası (Teşvik Belgesiz, orta ve uzun vadeli tarımsal sanayi kredileri hariç) ve T.Halk Bankası 'na kullandırılan ihtisas kredileri ile T.Kalkınma Bankası tarafından doğrudan veya ticari bankalar aracılığı ile kullandırılan turizm ihtisas kredileri, diğer bankalarca tarım kooperatifleri üyesi çiftçilere, münhasıran tarıma yönelik olarak kullandırılan azami 2 Milyar Türk Lirasına kadar olan krediler (tarımsal sanayi kredileri hariç);

Bankalar tarafından tarım kooperatifi üyesi çiftçilere, münhasıran tarıma yönelik olarak kullandırılan azami 2 Milyar Türk Lirası tutarındaki krediler kesinti yapılmayacak krediler kapsamında olup, söz konusu kredinin bu tutarı aşan kısmına tahakkuk ettirilen faizler üzerinden KKDF kesintisi yapılması gerekmektedir.

2004/7633 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile bankalar ve finansman şirketleri tarafından kullandırılan diğer kredilerde KKDF kesintisi oranı 29 Temmuz 2004 tarihinden itibaren %0 olarak belirlendiğinden, söz konusu düzenlemeye ilişkin sınırlamaların bir önemi bulunmamaktadır.

2) Konut ve yapı tasarrufu kredileri ile gerçek kişilere kendi ihtiyaçları için kullandırılan konut inşaat kredileri;

Söz konusu hüküm ile gerçek kişilerin konut ihtiyacının karşılanması amacıyla kullandıkları kredilerin kredi maliyetleri azaltılmakta, inşaat sektörüne destek sağlanmaktadır.

Kaynak kullanımını destekleme fonu kesintisi yapılmayacak krediler gerçek kişiler tarafından kullanılan krediler olup, tüzel kişilere bu amaçla kullanılacak krediler üzerinden fon kesintisi yapılması gerekmektedir.

Konut yapı kooperatifi üyesi gerçek kişilere kullanılacak kredilerde ise kaynak kullanımını destekleme fonu kesintisi uygulaması, gerçek kişilere kullanılan konut kredilerine ilişkin esaslara göre uygulanacaktır.

Diğer taraftan, Gelir İdaresi Başkanlığının 01.07.2008 tarihli özelgesinde “gerçek kişi tüketicilere mesleki veya ticari faaliyetleri ile ilişkili olmayan amaçlarla inşa halindeki konutlar ile konutun ipotek gösterilmesi şartıyla tadilat ve eklentileri için kullanılan krediler de konut kredileri kapsamında değerlendirilmiştir.” denilmektedir.

3) Yurtiçi bankalar arası krediler ile finansman şirketlerinin bankalardan kullandığı krediler;

Yurt içindeki bankaların birbirlerine açmış oldukları kredi işlemlerinden KKDF kesintisi yapılmamasına ilişkin istisna hükmü, 26.08.1989 tarihinde yayımlanan KKDF Hakkında 6 Sıra No.lu Tebliğin 3 üncü maddesinin (A) bendinin (4) numaralı alt bendinde “Bankalar arası krediler” şeklinde düzenlenmiş, KKDF Hakkında 8 Sıra No.lu Tebliğ ile “Bankalar arası krediler” ibaresi “Yurt içi bankalar arası krediler” ibaresi olarak değiştirilmiştir (Aydın,2005:134).

4) Kredilerin, Hazine kaynaklı fonlar dahil, Kanun, Kanun Hükmünde Kararname, Kararname, Tebliğ ve Yönetmelik gibi çeşitli mevzuat hükümlerine göre kurulan fonlardan kullanılan kısmı;

KKDF hakkında 6 Sıra No.lu Tebliğin 3/(A)-4 üncü maddesi ile “Hazine kaynaklı fonlardan kullanılan krediler” KKDF kesintisinden istisna edilmiştir. KKDF Hakkında 10 Sıra No.lu Tebliğ ile KKDF ve Yatırımları ve Döviz Kazandırıcı Hizmetleri Teşvik Fonu’ndan (YDKHTF) kullanılan krediler ile Dış Krediler Kur Farkı Fonu (DKKFF) kapsamına alınan krediler de KKDF kesintisinden istisna edilmiştir. KKDF, YDKHTF ve Hazine kaynaklı fonlardan kullanılan krediler ile DKKFF kapsamına alınan kredilerde uygulanan KKDF kesintisi istisnası, 12.09.1995 tarihinde yürürlüğe giren KKDF Hakkında 11 Sıra No.lu Tebliğin 1 inci maddesi ile “Kredilerin Hazine kaynaklı fonlar dahil, Kanun, Kanun Hükmünde Kararname, Kararname, Tebliğ ve Yönetmelik gibi çeşitli mevzuat hükümlerine göre kurulan fonlardan kullanılan kısmı” şeklinde (4) numaralı bent olarak yeniden düzenlenmiştir (Aydın, 2005:134).

Hazine kaynaklı fonlar dahil, kanun, kanun hükmünde kararname, tebliğ ve yönetmelik gibi çeşitli mevzuat hükümlerine göre kurulan fonlar tarafından kullanılan kredilere ilişkin fon kesintisi istisnasına, T.C. Merkez Bankası tarafından tebliğler ile belirlenen istisna uygulanacak işlemlerin 88/12944 sayılı Kararın 4 üncü maddesine eklenen 95/7267 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yapılan düzenlemede de yer verilmiştir (Aydın, 2005:135).

Yapılan düzenlemeler ile belirli amaçların gerçekleştirilmesi için kurulan fonların amaçlarına ulaşabilmek üzere kullandıkları kredilerde kredi maliyetleri düşürülmektedir.

5) Tasfiye Olunacak Alacaklar Hesabı ile Zarar Niteliğindeki Krediler ve Diğer Alacaklar Hesabına alınan krediler, (I.Grup teminatlı krediler hariç);

KKDF hakkında 6 Sıra No.lu Tebliğin 3/(A) maddesinin (8) ve (9) numaralı bentlerinde yer alan “kanuni takibe alınan krediler” ile “idari takibe alınan kredilerde sözleşme ile banka iskonto oranının üzerinde bir oranda faiz uygulanması halinde faizin iskonto oranını aşan kısmı”nın KKDF kesintisinden istisna tutulacağına ilişkin hüküm, KKDF Hakkında 10 Sıra No.lu Tebliğ ile yapılan düzenlemede (6) ve (7) numaralı bent olarak düzenlenmiştir. KKDF Hakkında 11 Sıra No.lu Tebliğ ile (6) ve (7) numaralı bentler “Kanuni ve idari takibe alınan krediler” şeklinde birleştirilerek 6 Sıra No.lu Tebliğin 3 üncü maddesine (5) numaralı bent olarak eklenmiştir. Kanuni ve idari takibe alınan kredilerden KKDF kesintisi yapılmaması konusundaki istisna hükmüne, T.C. Merkez Bankası tarafından tebliğler ile belirlenen istisna uygulanacak işlemlerin 88/12944 sayılı Kararın 4 üncü maddesine eklendiği 95/7267 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yapılan düzenlemede de yer verilmiştir. KKDF Hakkında 21 Sıra No.lu Tebliğ ile 6 Sıra No.lu Tebliğin 3/5 inci maddesi “Tasfiye Olunacak Alacaklar Hesabına alınan krediler (I inci Grup Teminatlı krediler hariç)” şeklinde değiştirilmiştir. Bankalar tarafından tahsili imkansız hale gelen kredilerden ve bu kredilere tahakkuk ettirilen faizler üzerinden KKDF kesintisi yapılmamasına ilişkin istisna hükmünde, KKDF Hakkında 28 Sıra No.lu Tebliğ ile düzenleme yapılarak 6 Sıra No.lu Tebliğin 3/5 inci maddesi “Zarar Niteliğindeki Krediler ve Diğer Alacaklar Hesabına alınan krediler” olarak değiştirilmiştir (Aydın, 2005:135).

01.11.2006 tarih ve 26333 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Bankalarca Kredilerin ve Diğer Alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik”in 5 inci maddesinde, sözü edilen Yönetmeliğin 4 üncü maddesi uyarınca Üçüncü, Dördüncü ve Beşinci Gruplarda sınıflandırılan tüm alacakların, tahakkuk ettirilen faizlerin ve borçlu üzerindeki faiz benzeri yüklerin anaparaya ilave edilip edilmediğine veya yeniden finanse edilip edilmediğine bakılmaksızın bu Yönetmeliğin uygulanmasında donuk alacak olarak kabul edileceği ifade edilmektedir.

Aynı yönetmeliğin 12 maddesinin (3) numaralı bendi gereğince Bankalar sınıflandırdıkları, “Tahsil İmkânı Sınırlı Krediler ve Diğer Alacaklar” ile “Tahsili Süpheli Krediler”i, “Tasfiye Olunacak Alacaklar Hesabı”na, “Tahsili Süpheli Diğer Alacaklar”ı, “Tahsili Süpheli Ücret, Komisyon ve Diğer Alacaklar Hesabı”na, “Zarar Niteliğindeki Krediler ve Diğer Alacaklar”ı, “Zarar Niteliğindeki Krediler ve Diğer Alacaklar Hesabı”na aktarmak zorundadır.

Konuya ilişkin T.C. Merkez Bankasının 25.05.2000 tarihli ve 2000/3 sayılı Talimatında, “Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu mevzuatına göre, Türk Lirası kredilerde fon kesintisi tahakkuk ettirilen faizler üzerinden alınmakta olup, 99/13761 sayılı Karara göre, donuk alacak haline gelen kredilerde faiz tahakkukları iptal edildiğinden fon matrahı da ortadan kalkmakta, dolayısıyla fon kesintisi yapılmaması gerekmektedir. Ancak, donuk alacak haline gelen tutarlar için Bankalarca nakden tahsil edilen faizlerden fon kesintisi yapılacağı tabiidir.” ifadelerine yer verilmiştir.

Ayrıca, 16.11.2000 tarihli ve 2000/7 sayılı T.C. Merkez Bankası Talimatında, Tasfiye Olunacak Alacaklar Hesabı ile Zarar Niteliğindeki Krediler ve Diğer Alacaklar Hesabına alınan krediler (I. Grup Teminatlı Krediler Hariç) fon kesintisi muafiyeti kapsamında olmakla birlikte, bahse konu hesaplarda izlenen donuk alacak haline gelen krediler için söz konusu hesaplara aktarılmadan önce tahakkuk ettirilen ve tahsil edilemediği için iptal edilen faizlerin, kredinin anılan hesaplara alınmasından sonra nakden tahsil edilmesi halinde, sadece söz konusu faizlerden (Kredinin Tasfiye Olunacak Alacaklar Hesabı ile Zarar Niteliğindeki Krediler ve Diğer Alacaklar Hesabına alındığı tarihten sonraki döneme ilişkin faizler hariç) Fon mevzuatı gereğince fon kesintisi yapılması gerektiği belirtilmiştir.

Buna göre; donuk alacak haline dönüşmüş olsa bile kredinin, Tasfiye Olunacak Alacaklar Hesabı ile Zarar Niteliğindeki Krediler ve Diğer Alacaklar Hesabına aktarılmasından önce tahakkuk ettirilen ve tahsil edilmediği için iptal edilen faizlerin, kredinin anılan hesaplara alınmasından sonra nakden tahsil edilmesi halinde söz konusu faizlerden fon kesintisi yapılacaktır.

6) Bankalarca yurt dışında yerleşik kişilere açılacak krediler;

KKDF hakkında 6 Sıra No.lu Tebliğin 3/(B)-7 nci maddesine göre, bankalarca yurt dışında yerleşik kişilere açılacak döviz kredileri KKDF kesintisinden istisna edilmiştir. Bankalarca yurt dışında yerleşik kişilere açılacak kredilerde KKDF kesintisi istisnasını düzenleyen bent hükmü; KKDF Hakkında 6 Sıra No.lu Tebliğin 3 üncü maddesinde değişiklik yapan 10 Sıra No.lu Tebliğ ile “Bankalarca yurt dışında yerleşik kişilere açılacak krediler” olarak düzenlenerek, bu tür kredilerin döviz kredisi olarak kullandırılma şartı uygulamadan kaldırılmıştır. T.C. Merkez Bankası tarafından daha önce tebliğler ile belirlenmiş bulunan KKDF kesintisi istisnası uygulanacak işlemler, 95/7267 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 88/12944 sayılı Karar’a 4 üncü madde olarak eklenen düzenleme ile “Bankalarca yurt dışındaki kişilere kullandırılan krediler” KKDF kesintisi istisnası uygulanacak krediler arasında belirtilmiştir (Aydın, 2005:137).

7) Kurucu bankalarca yatırım fonlarına verilen avanslar;

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Hakkında 6 Sıra No.lu Tebliğin KKDF kesintisi yapılmayacak kredileri düzenleyen 3 üncü maddesinde “kurucu bankalarca yatırım fonlarına verilen avanslar”a ilişkin olarak herhangi bir hüküm öngörülmemiş olup, 6 Sıra No.lu Tebliğin 3 üncü maddesinde değişiklik yapmak suretiyle KKDF Hakkında 10 Sıra No.lu Tebliğ ile 06.04.1993 tarihinden itibaren “Kurucu bankalarca yatırım fonlarına verilen avanslar” KKDF kesintisi yapılmayacak işlemler kapsamına alınmıştır.

Buna göre, kurucu bankalar tarafından yatırım fonlarına verilen avanslar üzerinden KKDF kesintisi yapılmayacaktır.

8) Yurt dışındaki işlerle ilgili olarak yurt içindeki bankalardan veya yurt dışından alınacak döviz kredileri;

T.C. Merkez Bankası tarafından daha önce tebliğler ile belirlenmiş bulunan fon kesintisi istisnası uygulanacak işlemlerin, 88/12944 sayılı Karar'a 4. madde olarak eklendiği 95/7267 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yapılan düzenlemede de "Yurt dışındaki işlerle ilgili olarak yurt içindeki bankalardan veya yurt dışından alınacak döviz kredileri" ibaresine (8) numaralı bentte yer verilmek suretiyle KKDF kesintisi yapılmayacak krediler arasında belirtilmiştir.

9) Petrol, (petrol mahsulleri dahil), gübre, gübre hammaddesi, buğday ve arpa ile buğday ve arpanın Dahilde İşleme Rejimi kapsamında işlenmesi sonucu elde edilen ikincil işlem görmüş ürünlerin ithalatının finansmanı amacıyla kullanılan krediler ve ithalat işlemleri;

T.C. Merkez Bankası tarafından daha önce tebliğler ile belirlenmiş bulunan KKDF kesintisi yapılmayacak işlemlerin, 88/12944 sayılı Karar'a 4 üncü madde olarak eklendiği 95/7267 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yapılan düzenlemede de (9) numaralı bent olarak "Petrol, (petrol mahsulleri dahil), gübre, gübre hammaddesi, buğday, arpa ithalatının finansmanı amacıyla kullanılacak krediler ve ithalat işlemleri" üzerinden fon kesintisi yapılmaması kararlaştırılmıştır. 10/08/2004 tarihli ve 25549 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2004/7668 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının 2 nci maddesi ile bu bent hükmü; petrol, (petrol mahsulleri dahil), gübre, gübre hammaddesi, buğday ve arpa ile buğday ve arpanın Dahilde İşleme Rejimi kapsamında işlenmesi sonucu elde edilen ikincil işlem görmüş ürünlerin ithalatının finansmanı amacıyla kullanılan krediler ve ithalat işlemleri şeklinde düzenlenmiştir.

10) İlgili kanun hükümlerine göre işlemleri fonlardan muaf tutulan Kurum ve Kuruluşlar ile Hazine ve TCMB' nin kullandığı krediler;

26.08.1989 tarihinde yayımlanan Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Hakkında 6 Sıra No.lu Tebliğin 3. maddesinde değişiklik yapmak suretiyle KKDF kesintisi yapılmayacak işlemleri yeniden belirleyen KKDF Hakkında 10 Sıra No.lu Tebliğ ile (14) numaralı bent olarak "3685 sayılı Kanunda bahsi geçen kurum ve kuruluşların kullandıkları krediler ile ithalat işlemleri"; (15) numaralı bent olarak ise "2581 sayılı

Deniz Ticaret Filosunun Geliştirilmesi ve Gemi İnşa Tesislerinin Teşvikine Dair Kanun kapsamında kullanılan döviz kredileri ve ithalat işlemleri” 6 Nisan 1993 tarihinden itibaren KKDF kesintisi yapılmayacak krediler kapsamına alınmıştır.

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Hakkında 11 Sıra No.lu Tebliğ ile 6 Sıra No.lu Tebliğin 3 üncü maddesinin (14) ve (15) numaralı bent hükümleri kaldırılarak, söz konusu maddeye bu amaçla “İlgili kanun hükümlerine göre işlemleri fonlardan muaf tutulan Kurum ve Kuruluşlar ile Hazine ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının aldığı kredi ve ithalat işlemleri” ibaresi (10) numaralı bent olarak eklenmiştir. İlgili kanun hükümlerine göre işlemleri fonlardan muaf tutulan kurum ve kuruluşlar ile Hazine ve T.C. Merkez Bankası’nın aldığı kredi ve ithalat işlemlerine ilişkin istisna hükmüne, T.C. Merkez Bankası tarafından tebliğler ile belirlenen istisna uygulanacak işlemlerin 88/12944 sayılı Kararın 4 üncü maddesine eklendiği 95/7267 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yapılan düzenlemede de yer verilmiştir (Aydın, 2005:156).

Söz konusu istisna hükmü, KKDF Hakkında 16 Sıra No.lu Tebliğ ile 6 Sıra No.lu Tebliğin 3. maddesinin (10) numaralı bendinde yapılan değişiklikle “İlgili kanun hükümlerine göre işlemleri fonlardan muaf tutulan Kurum ve Kuruluşlar ile Hazine ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının kullandığı krediler” olarak düzenlenmiştir.

Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı’nın 01.04.2004 tarihli ve 14319 sayılı özelgesinde; “04.11.1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 56 ncı maddesinin (c) bendinde, ‘Yükseköğretim üst kuruluşları, yükseköğretim kurumları ve bunlara bağlı kuruluşlar ve birimler tarafından eğitim-öğretim ve araştırma amacıyla yurt içinde bulunmamak veya üretimi yapılmamak kaydıyla ithal edilen makine, alet, cihaz, ecza, malzeme ve yayınlar ile bağış yoluyla yurt dışından gelen aynı cins malzemeler, gümrük vergisi ile buna bağlı vergi, resim ve harçlar dahil olmak üzere her türlü vergi, resim ve harçlardan muaftır.’ hükmü”nün yer aldığını; bu kapsamda yapılacak işlemlerde “fon” kesintisi yapılmayacağına ilişkin bir hüküm bulunmadığını belirterek, üniversitenin bu madde kapsamında gerçekleştireceği ithalat işlemlerinin yalnızca gümrük vergisi ve buna bağlı vergi resim ve harçlardan muaf tutulduğu, mal mukabili ithalat işlemlerinin bu madde gereğince kaynak kullanımını destekleme fonu kesintisinden muaf tutulmasının mümkün bulunmadığı belirtilmiştir.

11) T.C. Emekli Sandığı, Sosyal Sigortalar Kurumu ile Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu'nun kullandıkları krediler (Müessese, teşebbüs ve iştirakleri hariç);

KKDF hakkında 6 Sıra No.lu Tebliğin 3 üncü maddesinin (A) bölümünün (7) numaralı alt bendinde, “T.C. Emekli Sandığına verilen emekli çeklerinin iskonto edilmesi suretiyle kullanılan krediler”in KKDF kesintisinden istisna olduğu belirtilmiştir. 6 Sıra No.lu Tebliğin 3 üncü maddesinde yer alan söz konusu istisna hükmü, KKDF Hakkında 8 Sıra No.lu Tebliğin 2 nci maddesi ile Tebliğin yayımlandığı 28.10.1990 tarihi itibarıyla yürürlükten kaldırılmıştır. Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Hakkında 6 Sıra No.lu Tebliğin 3 üncü maddesini yeniden düzenleyen KKDF Hakkında 10 Sıra No.lu Tebliğ ile söz konusu maddeye (19) numaralı bent olarak, “T.C.Emekli Sandığı, Sosyal Sigortalar Kurumu ile Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu'nun kullandıkları krediler (Müessese, teşebbüs ve iştirakleri hariç)” hükmü eklenmiştir. T.C. Emekli Sandığı, Sosyal Sigortalar Kurumu ile Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu'nun kullandıkları kredilerin KKDF kesintisinden istisna edilmesine ilişkin hüküm; T.C. Merkez Bankası tarafından tebliğler ile belirlenen istisna uygulanacak işlemlerin 88/12944 sayılı Kararın 4 üncü maddesine eklendiği 95/7267 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yapılan düzenlemede yer verilmiştir (Aydın, 2005:157).

12) Bağlı muamele veya takas;

KKDF hakkında 6 Sıra No.lu Tebliğin “fon kesintisi istisnaları”nı düzenleyen 3 üncü maddesinde, bağlı muamele ve takas işlemlerini KKDF kesintisinden istisna tutan bir hükme yer verilmemiştir.

Bağlı muamele veya takas işlemlerinde KKDF kesintisi istisnası, KKDF Hakkında 11 Sıra No.lu Tebliğin 1 inci maddesi ile 6 Sıra No.lu Tebliğin 3 üncü maddesinde yapılan değişiklikle (12) numaralı bent olarak düzenlenmiş ve bu Tebliğin yayımı tarihi olan 12.09.1995 tarihi itibarıyla KKDF kesintisi istisnası kapsamına alınmıştır.

T.C. Merkez Bankası tarafından tebliğler ile belirlenen istisna uygulanacak işlemlerin 88/12944 sayılı Kararın 4 üncü maddesine eklendiği 95/7267 sayılı Bakanlar Kurulu

Kararı ile yapılan düzenlemede de bağı muamele veya takas işlemlerine ilişkin istisna hükmüne yer verilmiştir.

16.02.1996 tarihli ve YB-96/9 sayılı T.C. Merkez Bankası Talimatında “bağı muamele; ithal edilen mal, hizmet ve teknoloji bedelinin mal, hizmet ve teknoloji ihracı ile karşılandığı, ithal veya ihraç fazlalığının döviz olarak tediye veya tahsil edildiği bir ödeme şeklidir.” şeklinde tanımlanmaktadır.

01.07.1999 tarih ve 99/2 sayılı T.C. Merkez Bankası Talimatı gereğince, bağı muamele izni kapsamında gerçekleştirilen ithalat ve ihracat işlemlerinde ithalatın ve ihracatın İhracatçı Birlikleri tarafından verilen izin belgesindeki süre (ek süreler dahil) içinde gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Verilen süreyi takip eden (ek süreler dahil) 90 gün içinde ithalat ve ihracat hesabının kapatılmasını teminen aracılık eden bankaya müracaat edilmesi zorunludur.

Adı geçen Talimata göre, bağı muamele izni kapsamında gerçekleştirilen ithalat işlemlerinde, ihracatın yapılmaması veya ihracat bedellerinin ithalat bedellerini karşılamaması halinde, ithalat veya ithalatın ihracatla karşılanmayan kısmı, özel takas işlemlerinde olduğu gibi, mal mukabili ödeme olarak kabul edilecektir. Dolayısıyla, Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu mevzuatına göre mal mukabili ödeme şekline göre yapılan ithalat KKDF kesintisine tabi olduğundan, bağı muamele izin belgesi kapsamında yapılan ancak bedeli ihracatla karşılanmayan ya da kısmen karşılanan ithalat işlemleri KKDF kesintisine tabi olacaktır.

Özel takas işlemi gerek ithalat gerekse ihracat ödeme şekilleri arasında belirtilmiştir. Mal ve/veya hizmet ihraç ve ithalinde karşılıklı tarafların aynı gerçek veya tüzel kişiler olması halinde, mal ve/veya hizmet ihraç bedelleri ile mal ve/veya hizmet ithal bedellerinin herhangi bir para hareketi olmaksızın kısmen veya tamamen birbiri ile takas edilmesidir (Aydın,2005:158).

Merkez Bankasının 09.03.1999 tarih ve 99/1 sayılı Talimatı gereğince mal veya hizmet ihraç bedelleri ile mal ithal bedellerinin takas talebinin mal ithalatından önce yapılması halinde, fiili ithal tarihinden itibaren 180 gün içinde mal ithalatının gerçekleştirilmesi; mal ithalatının takas talebinden önce gerçekleştirilmesi durumunda ise, fiili ithal tarihinden itibaren 180 gün içinde bir ihracat veya bir hizmet bedeli ile takas talebinde

bulunması gerekmektedir. Bu şartlara uyulmaması ya da ihrac bedellerinin ithal bedellerini karşılamaması halinde, söz konusu ithalat veya ithalatın karşılanmayan kısmı mal mukabili ödeme olarak kabul edilerek KKDF kesintisi istisnası uygulanmayacaktır.

Konuya ilişkin olarak, 08 Şubat 2008 tarih ve 26781 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair 2008/13186 Sayılı Karar ile bu Karara ilişkin 2008-32/34 sayılı Tebliğ gereğince, ihracat ve transit ticaret işlemlerindeki mal bedellerinin tasarrufu serbest bırakılmıştır.

Dış Ticaret Müsteşarlığınca Takas ve Bağlı Muamele Yoluyla Yapılacak İhracata İlişkin 2006/4 Seri Nolu Tebliğ, İhracat 2008/10 Seri Nolu Tebliğle eki ile birlikte yürürlükten kaldırılmıştır. Hazine Müsteşarlığının 02.05.2008 tarih ve 2008-GNL-1 sayılı İhracat ve İthalat Genelgesinin 1.2 ve 2.2 numaralı bölümlerinde ihracat bedelleri ve ithalat işlemlerinin “Akreditifli Ödeme”, “Vadeli Akreditifli Ödeme”, “Vesaik Mukabili Ödeme”, “Mal Mukabili Ödeme”, “Kabul Kredili Akreditifli Ödeme”, “Kabul Kredili Vesaik Mukabili Ödeme”, “Kabul Kredili Mal Mukabili Ödeme”, “Peşin Ödeme” şekillerine göre tahsil edileceği ve gerçekleştirileceği hükme bağlanmış olup, ihracat ve ithalat ödeme yöntemleri arasında özel takas ve bağlı muamele yöntemlerine yer verilmemiştir.

Sonuç itibarıyla, anılan Karar öncesinde gümrük beyannamesinde ödeme şekli özel takas veya bağlı muamele olarak belirtilen ithalat işlemleri gümrük idarelerince aracı banka veya özel finans kurumlarına, banka veya özel finans kurumları da takas veya bağlı muamele işlemlerine tanınan KKDF istisnasının ortadan kalktığı durumlarda da KKDF kesintisi ve cezai faizinin tahsilini teminen ilgili gümrük idaresine bildirimde bulunmaktaydı. Ancak yukarıda açıklanan düzenlemeler sonucunda ödeme şekli özel takas veya bağlı muamele olarak belirtilen ithalat işlemlerinin takip sorunu ortaya çıkmış bulunmaktadır.

13) Bankalarca yapılan vadeli ihracat alacakları ile ilgili iskonto işlemlerinden senetleri reeskonta kabul edilenler;

KKDF hakkında 6 Sıra No.lu Tebliğin “fon kesintisi istisnaları”nı düzenleyen 3 üncü maddesinde, “bankalarca yapılan vadeli ihracat alacakları ile ilgili iskonto işlemlerinden

senetleri reeskonta kabul edilenler” için bir KKDF kesintisi istisnası düzenlemesi yer almamaktadır. Ancak, KKDF Hakkında 6 Sıra No.lu Tebliğin 3 üncü maddesini yeniden düzenleyen 10 Sıra No.lu Tebliğ ile 6 Sıra No.lu Tebliğin 3/13 üncü maddesinde “Bankalarca yapılan vadeli ihracat alacakları ile ilgili iskonto işlemlerinden senetleri reeskonta kabul edilenler” hükmüne yer verilerek KKDF kesintisi istisnası düzenlenmiştir (Aydın, 2005:159).

14) Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında kullanılan krediler;

Yatırım Teşvik Belgesi (YTB) kapsamında kullanılan kredilerde KKDF kesintisi istisnası, Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu'nun kurulduğu tarihten itibaren uygulanmaktadır.

2002/YB-1 sayılı Sermaye Hareketleri Genelgesinin (2.1.4.3) numaralı bölümünde “Yatırım Teşvik Belgesi Kapsamında Kullanılacak Kredilere İlişkin Esas Ve Usuller” belirlenmiştir. Bu bölümde yapılan açıklamalara göre, YTB belgesinde öngörülen yabancı kaynak tutarını aşmamak şartıyla bir yıl ve daha uzun vadeli olarak yurt içinden veya yurt dışından sağlanan krediler yatırım kredisi olarak nitelendirilir.

Buna göre, YTB kapsamında 1 yıldan uzun vadeli olarak kullanılmaya başlanan kredilerin 1 yıldan önce kapatılması veya geri ödemelerle ortalama vadesinin bir yılın altına düşmesi durumunda, söz konusu kredilerin YTB kapsamında kullanılan bir kredi olarak mütalaa edilemeyecektir.

YTB kapsamında vadeli ithalat ödeme şekillerine göre yapılan ithalat işlemleri de KKDF kesintisinden istisnadır.

15) Yurt dışındaki ihracat kredi veya ihracat kredisi sigorta kurumları ile bu ülkelerin kredi garanti programları çerçevesinde, yapılacak ithalatın finansmanında kullanılmak üzere bankaların borçlu sıfatıyla sağladıkları kredilerin ortalama vadesi asgari 1 yıl olmak kaydıyla, ithalatçıya kullandırılan kısmı;

KKDF hakkında 13 Sıra No.lu Tebliğin 1 inci maddesi ile KKDF Hakkında 6 Sıra No.lu Tebliğin 3 üncü maddesine (16) numaralı bent olarak eklenen “Yurt dışındaki ihracat kredi veya ihracat kredisi sigorta kurumları ile bu ülkelerin kredi garanti programları çerçevesinde, yapılacak ithalatın finansmanında kullanılmak üzere

bankaların borçlu sıfatıyla sağladıkları krediler” hükmü ile 08.12.1995 tarihinden itibaren söz konusu istisna hükmü uygulanmaya başlamıştır. 11.03.1997 tarihli ve 22930 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan KKDF Hakkında 19 Sıra No.lu Tebliğin 3 üncü maddesi ile yapılan değişiklik sonucu “...ortalama vadesi asgari 2 yıl olmak kaydıyla, bu kredilerin ithalatçıya kullandırılan kısmı” da istisna kapsamına alınmıştır. Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Hakkında 6 Sıra No.lu Tebliğin 3 üncü maddesinin (16) numaralı bendinde, KKDF Hakkında 22 Sıra No.lu Tebliğ ile değişiklik yapılarak bu kredilerin ithalatçıya kullandırılan kısmı için aranılan 2 yıllık ortalama vade süresi, 01.01.1999 tarihinden itibaren 1 yıl olarak düzenlenmiştir (Aydın, 2005:166).

16) Kuyumculukla işigal eden gerçek ve tüzel kişilerce kullanılan altın kredileri;

26.08.1989 tarihinde yayımlanan Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Hakkında 6 Sıra No.lu Tebliğde yer almayan istisna hükmü, 22.07.1996 tarihli ve 22704 mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan KKDF Hakkında 17 Sıra No.lu Tebliğ ile 6 Sıra No.lu Tebliğin 3 üncü maddesine (18) numaralı bent olarak “Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karara ilişkin 95/32-13 sayılı Tebliğ çerçevesinde kullandırılan altın kredileri” olarak eklenmiştir. KKDF hakkında 10/11/2000 tarihli ve 24226 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 28 Sıra No.lu Tebliğ ile söz konusu istisna hükmü, “Kuyumculukla işigal eden gerçek ve tüzel kişilerce kullanılan altın kredileri” olarak düzenlenmiştir (Aydın, 2005:170).

17) İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Takas ve Saklama Bankası A.Ş. nezdinde kurulan borsa para piyasası işlemleri;

22.07.1996 tarihli ve 22704 mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Hakkında 17 Sıra No.lu Tebliğ ile 6 Sıra No.lu Tebliğin KKDF kesintisi yapılmayacak işlemleri düzenleyen 3 üncü maddesine (19) numaralı bent olarak İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Takas ve Saklama Bankası A.Ş. nezdinde kurulan borsa para piyasası işlemleri KKDF kesintisi yapılmayacak işlem olarak eklenmiştir.

Bu düzenlemeye göre İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Takas ve Saklama Bankası A.Ş. nezdinde kurulan Borsa Para Piyasası işlemleri, KKDF Hakkında 17 Sıra No.lu

Tebliğin yürürlüğe girdiği 22.07.1996 tarihinden itibaren KKDF kesintisinden istisna kapsamındadır.

18) Türkiye’de yerleşik kişilerce yurt dışından sağlanan, ortalama vadesi asgari 1 yıl olan döviz ve altın kredileri (Fiduciary işlemler hariç);

KKDF hakkında 6 Sıra No.lu Tebliğin 3 üncü maddesinin KKDF kesintisi yapılmayacak “Döviz Kredileri ve İthalat İşlemleri”ni belirleyen (B) fıkrasına göre söz konusu istisna ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Buna göre, vadelerine bakılmaksızın bankaların borçlu sıfatıyla temin edecekleri krediler ile Dış Ticaret Sermaye Şirketlerinin yurt dışından sağlayacakları krediler üzerinden KKDF kesintisi yapılmayacaktır. KKDF Hakkında 10 Sıra No.lu Tebliğ ile yapılan değişiklik sonucu söz konusu istisna hükmü, “Bankaların borçlu sıfatıyla yurt dışından temin edecekleri döviz kredileri” şeklinde KKDF Hakkında 6 Sıra No.lu Tebliğin 3. maddesinin (10) numaralı bendi olarak düzenlenmiştir. 23.01.1996 tarihli ve 22532 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan KKDF Hakkında 16 Sıra No.lu Tebliğ ile 6 Sıra No.lu Tebliğin 3/10 uncu maddesi değiştirilmiş; söz konusu maddeye eklenen (17) numaralı bentte “Bankalarca yurt dışından sağlanan kredilerin Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında kullanılan kısmı ile ihracatın (ihracatı teşvik belgesine bağlanmış ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler dahil) finansmanında kullanılan kısmı”ndan KKDF kesintisi yapılmaması hükmüne bağlanmıştır (Aydın, 2005:171).

Yapılan düzenleme ile bankaların yurt dışından sağladığı kredilerde KKDF kesintisi istisnası uygulanabilmesi için bu kredilerin Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında veya ihracatın finansmanında kullanılması şartı getirilmiştir.

6 Sıra No.lu Tebliğin 3 üncü maddesine (20) numaralı bent olarak, “Yurt dışından bankalarca sağlanan, ortalama vadesi asgari 1 yıl ve bankalar dışında Türkiye’de yerleşik kişilerce sağlanan ortalama vadesi asgari 2 yıl olan döviz kredileri (Fiduciary işlemler hariç)” hükmü eklenerek, yurt dışından sağlanan kredilerde KKDF kesintisi istisnası uygulanabilmesi için bankalar tarafından sağlanan kredilerde asgari ortalama vade 1 yıl; bankalar dışındaki Türkiye yerleşik kişilerin sağlayacağı kredilerde ise bu süre 2 yıl olarak belirlenmiştir.

KKDF Hakkında 6 Sıra No.lu Tebliğin 3/20 nci maddesinde düzenlenen yurt dışından sağlanan kredilere ilişkin hüküm, KKDF Hakkında 19 Sıra No.lu Tebliğin 3 üncü maddesi ile “Yurt dışından, bankalar ve finansman şirketlerince sağlanan ortalama vadesi asgari 1 yıl ve bankalar ve finansman şirketleri dışında Türkiye’de yerleşik kişilerce sağlanan ortalama vadesi asgari 2 yıl olan döviz kredileri (Fiduciary işlemler hariç)” şeklinde düzenlenerek, finansman şirketlerinin de bankalar gibi asgari ortalama vadesi 1 yıl olarak yurt dışından sağladığı krediler KKDF kesintisi yapılmayacak işlemler olarak belirlenmiştir.

Yurtiçi bankalar arası krediler gibi, bankaların finansman şirketlerine kullandırdıkları krediler ile finansman şirketlerinin yurt dışından sağladıkları ortalama vadesi asgari 1 yıl ve daha uzun olan döviz kredileri de Fona kesinti yapılmayacak krediler kapsamına alınmıştır. 12.01.1997 tarihinden sonra bankalar tarafından finansman şirketlerine kullanılan krediler ile finansman şirketlerinin bankalar ve özel finans kurumları aracılığıyla yurt dışından sağladıkları ortalama vadesi asgari 1 yıl ve daha uzun olan döviz kredilerinden KKDF kesintisi yapılmaması gerekmektedir.

KKDF hakkında 22 Sıra No.lu Tebliğin 1 inci maddesi ile bankaların yurtdışından sağladığı kredilerde KKDF kesintisi oranı %0’a indirilirmiş; KKDF Hakkında 22 Sıra No.lu Tebliğ ile 6 Sıra No.lu Tebliğin 3/20 nci maddesi ise 01.01.1999 tarihinden itibaren “Türkiye’de yerleşik kişilerce yurt dışından sağlanan ortalama vadesi asgari 1 yıl olan döviz kredileri” şeklinde değiştirilmiştir. Buna göre, Türkiye’de yerleşik kişilerin yurtdışından sağladığı ortalama vadesi asgari 1 yıl olan döviz kredileri üzerinden KKDF kesintisi yapılmamaktadır.

19) Kitap ithalatının finansmanı için kullanılan krediler;

26.08.1989 tarihinde yayımlanan Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Hakkında 6 Sıra No.lu Tebliğin KKDF kesintisi yapılmayacak işlemleri düzenleyen 3 üncü maddesinde “kitap ithalatının finansmanı amacıyla kullanılan krediler”e ilişkin KKDF kesintisi istisnasına yer verilmemiştir.

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Hakkında 20 Sıra No.lu Tebliğin 2 nci maddesi ile 6 Sıra No.lu Tebliğin 3 üncü maddesine eklenen (21) numaralı bent hükmü ile

05.12.1997 tarihinden itibaren kitap ithalatının finansmanı amacıyla kullanılan kredilerden KKDF kesintisi yapılmayacaktır.

20) Finansman şirketlerince, münhasıran tarıma yönelik mal alımı için tarım kooperatifleri üyesi çiftçilere kullandırılan 2 milyar Türk Lirasına kadar olan krediler;

KKDF hakkında 6 Sıra No.lu Tebliğin KKDF kesintisi yapılmayacak kredileri düzenleyen 3 üncü maddesinde tarımsal amaçlı krediler ile ilgili bir istisna hükmü yer almamış; Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Hakkında 21 Sıra No.lu Tebliğ ile 6 Sıra No.lu Tebliğin 3. maddesinin (1) numaralı bendinde değişiklik yapılarak söz konusu bende, "... diğer bankalarca tarım kooperatifi üyesi çiftçilere, münhasıran tarıma yönelik olarak kullandırılan azami 2 milyar Türk Lirasına kadar olan krediler (tarımsal sanayi kredileri hariç)" ibaresi eklenmek suretiyle, Türkiye'de faaliyet gösteren tüm bankalar tarafından tarımsal amaçlı olarak kullandırılan krediler (tarım kooperatifi üyesi çiftçilere münhasıran tarıma yönelik olarak kullandırılmak ve 2 Milyar Türk Lirasını aşmamak kaydıyla) KKDF kesintisi istisnası kapsamına alınmıştır. 04.08.1999 tarihli ve 23776 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan KKDF Hakkında 23 Sıra No.lu Tebliğ ile 6 Sıra No.lu Tebliğin 3. maddesine (22) numaralı bent hükmü eklenerek, finansman şirketlerince münhasıran tarıma yönelik mal alımı için tarım kooperatifleri üyesi çiftçilere kullandırılan 2 milyar Türk Lirasına kadar olan krediler de KKDF kesintisi yapılmayacak krediler arasında belirtilmiştir (Aydın, 2005:181)

Bankalar ve finansman şirketlerince tarım kooperatifi üyesi çiftçilere, münhasıran tarıma yönelik olarak kullandırılan azami 2 Milyar Türk Lirası tutarındaki krediler istisna kapsamında olup, söz konusu kredinin bu tutarı aşan kısmına tahakkuk ettirilen faizler üzerinden KKDF kesintisi yapılması gerekmektedir.

2004/7633 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile bankalar ve finansman şirketleri tarafından kullandırılan diğer kredilerde KKDF kesintisi oranı 29 Temmuz 2004 tarihinden itibaren %0 olarak belirlendiğinden bu hükme ilişkin parasal sınırlama önemini kaybetmiştir.

21) Faktoring şirketleri tarafından yurt dışından ihracat faktoringi amacıyla sağlanan ve bu amaçla kullanılan fonlar;

Faktoring şirketleri tarafından yurt dışından ihracat faktoringi amacıyla sağlanan ve bu amaçla kullanılan fonların, KKDF kesintisinden istisna olduğuna ilişkin istisna hükmüne; 6 Sıra No.lu Tebliğin 3. maddesine KKDF Hakkında 25 Sıra No.lu Tebliğ ile (23) numaralı bent hükmü olarak “Faktoring şirketleri tarafından yurt dışından ihracat faktoringi amacıyla sağlanan ve bu amaçla kullanılan fonlar” ibaresi eklenerek 18.02.2000 tarihinden itibaren faktoring şirketleri tarafından yurt dışından ihracat faktoringi amacıyla sağlanan ve bu amaçla kullanılan fonlardan KKDF kesintisi yapılmaması hükme bağlanmıştır.

22) Türkiye’de yerleşik kişilerce, hisselerinin çoğunluğu Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu’na ait olan bir bankanın yurt dışı şubelerinden ortalama vadesi asgari 1 yıl olarak sağlanmış olan döviz kredilerinden, hisselerinin çoğunluğu Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu’na ait başka bir bankaca devralınanlar;

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu’na ilişkin söz konusu istisna hükmü; 27.10.2001 tarihli ve 24566 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Hakkında 32 Sıra No.lu Tebliğ ile 6 Sıra No.lu Tebliğin 3. maddesine (24) numaralı bent olarak eklenmiştir. Buna göre; Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu’na devredilen bir bankanın yurt dışındaki şubelerinden ortalama vadesi asgari bir yıl olarak sağlanmış döviz kredilerinde, kambiyo mevzuatı ve ilgili diğer mevzuat çerçevesinde hisselerinin çoğunluğu yine TMSF bünyesindeki bir başka banka tarafından devralınan krediler için orijinal şartların değişmemesi kaydıyla mevcut KKDF kesintisi istisnası uygulamasının devam ettirilmesi amaçlanmıştır (Aydın, 2005:184).

23) 4389 sayılı Bankalar Kanunu’nun devir ve birleşmeye ilişkin hükümleri çerçevesinde devredilen, devralan veya birleşen bankaların yurt dışındaki şubelerinden, Türkiye’de yerleşik kişilerce, ortalama vadesi asgari 1 yıl olarak sağlanmış olan döviz kredilerinden, kredinin kullanıldığı yurt dışı şubenin faaliyetine son verilmiş olması nedeniyle, devralan bankaya veya birleşme sonucu oluşan bankaya devrolunanlar;

Türkiye’de yerleşik kişilerce ortalama vadesi asgari bir yıl olarak 4389 sayılı Bankalar Kanunu’nun devir ve birleşmeye ilişkin hükümleri çerçevesinde devredilen, devralan

veya birleşen bankaların yurt dışındaki şubelerinden alınan ve KKDF Hakkında 6 Sıra No.lu Tebliğin 3. maddesinin (20) numaralı bendi uyarınca KKDF kesintisi istisnası uygulanan döviz kredilerinden, kredinin kullanıldığı yurt dışı şubenin faaliyetine son verilmiş olması nedeniyle, devralan bankaya veya birleşme sonucu oluşan bankaya devir olunan krediler için istisna hükmünün devam ettirilmesi amacıyla, KKDF Hakkında 32 Sıra No.lu Tebliğ ile 6 Sıra No.lu Tebliğin 3. maddesine (25) numaralı bent olarak, “4389 sayılı Bankalar Kanunu’nun devir ve birleşmeye ilişkin hükümleri çerçevesinde devredilen, devralan veya birleşen bankaların yurt dışındaki şubelerinden, Türkiye’de yerleşik kişilerce, ortalama vadesi asgari 1 yıl olarak sağlanmış olan döviz kredilerinden, kredinin kullanıldığı yurt dışı şubenin faaliyetine son verilmiş olması nedeniyle, devralan bankaya veya birleşme sonucu oluşan bankaya devrolunanlar” hükmü eklenmiştir.

Buna göre, 4389 sayılı Bankalar Kanununun devir ve birleşmeye ilişkin hükümleri çerçevesinde devredilen devralanan veya birleşen bankaların yurt dışındaki şubelerinden ortalama vadesi asgari bir yıl olarak alınan ve KKDF kesintisi istisnası uygulanan döviz kredilerinde istisna uygulaması; söz konusu döviz kredilerinin kredinin kullanıldığı yurt dışı şubenin faaliyetine son verilmiş olması nedeniyle, devralan bankaya veya birleşme sonucu oluşan bankaya kambiyo mevzuatı ve ilgili diğer mevzuat ve orijinal şartların değişmemesi kaydıyla devir olunması halinde de devam edecektir.

24) 4743 sayılı Malî Sektöre Olan Borçların Yeniden Yapılandırılması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun kapsamında yapılan işlemler;

Türkiye’de faaliyette bulunan bankalar, özel finans kurumları ve kendi özel mevzuatları uyarınca alınan izinler dahilinde faaliyette bulunan diğer malî kurumlar tarafından, bankalar ve diğer malî kurumlar ile kredi ilişkisi içinde bulunup, finansal darboğaz yaşayan borçluların; finansal yeniden yapılandırma çerçevesinde belirlenecek süre ve koşullarla, 4743 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği (31.01.2002) tarihten önce açılmış kredilerle ilgili olarak vadeleri uzatmak, krediyi yenilemek, ilave yeni kredi vermek, anapara ve/veya faiz indirmek, faizden vazgeçmek, kredileri kısmen veya tamamen iştirake çevirmek, kredileri aynî, nakdi ya da tahsil şartına bağlı bir bedel karşılığı devir ve temlik etmek, kredileri borçlu ya da üçüncü kişilere ait aynî değerler karşılığında kısmen veya tamamen tasfiye etmek, diğer bankalarla birlikte hareket ederek

protokoller yapmak gibi alınacak tedbirlerle malî kesime olan geri ödeme yükümlülüklerini yerine getirebilmelerine ve katma değer yaratmaya devam etmelerine imkan verilmesinin sağlanması amacıyla yayımlanan 4743 sayılı Kanun kapsamında finans kuruluşları ile firmalar arasında imzalanan çerçeve anlaşmaları ve bu anlaşmalara istinaden düzenlenen sözleşmeler kapsamında kullandırılan ve kullandırılacak olan krediler ile varlık yönetim şirketlerinin yaptıkları işlemler ve bu işlemlerle ilgili olarak düzenlenen kağıtlar, kuruluş işlemleri de dahil olmak üzere beş yıl süreyle Damga Vergisi, Harçlar, Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi, Taşıt Alım Vergisi ve Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu kesintisinden istisnadır. 4743 sayılı Kanunun sekizinci fıkrasında da, “Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu tarafından belirlenecek esas ve usuller çerçevesinde bankalar arasında alım ve satım işlemine konu edilen alacaklar ve bu alacakların teminatını oluşturan değerlerin devir ve temlik için yapılacak işlemler ve bu işlemlerle ilgili olarak düzenlenen kağıtlar için, yedinci fıkrada belirtilen vergi, resim, harç ve fon istisnaları, 31.12.2004 tarihine kadar aynen uygulanır.” hükmüne yer verilmiştir (Aydın, 2005:186).

25) Asgari vadesi bir yıl ve üzerinde olup, yurt dışından alınan döviz kredileri ve yatırım teşvik belgesi kapsamında kullanılan kredilerden; vadesi dolmadan önce krediyi kullananlar tarafından, kısmen veya tamamen sermaye artırımında kullanılmak suretiyle kapatılması veya sermaye artırımında kullanılmak üzere gerçek veya tüzel kişilere devir ve temlikinin yapılması hali;

31.12.2003 tarihli ve 25333 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2003/6660 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının 1 inci maddesinde; “Asgari vadesi bir yıl ve üzerinde olup, yurt dışından alınan döviz kredileri ve yatırım teşvik belgesi kapsamında kullanılan kredilerden; vadesi dolmadan önce krediyi kullananlar tarafından, kısmen veya tamamen sermaye artırımında kullanılmak suretiyle kapatılması veya sermaye artırımında kullanılmak üzere gerçek veya tüzel kişilere devir ve temlikinin yapılması halinde Kaynak Kullanımını Destekleme Fonuna kesinti yapılmaz.” hükmüne yer verilmiştir. KKDF kesintisi istisnası 15.12.2003 tarihinden geçerli olmak üzere uygulanacaktır.

Uzun vadeli kredi kullanımının yaygınlaşması ve spekülatif sermaye hareketlerinin önlenmesi amacıyla, Türkiye’de yerleşik kişilerce yurt dışından sağlanan ve ortalama

vadesi asgari bir yıl olan döviz ve altın kredileri (Fiduciary işlemler hariç) KKDF Hakkında 6 Sıra No.lu Tebliğin 3 üncü maddesinin (20) numaralı bendi uyarınca KKDF kesintisinden istisnadır.

KKDF Hakkında 6 Sıra No.lu Tebliğin 3/14 üncü maddesine göre Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında kullanılan krediler üzerinden KKDF kesintisi yapılmamaktadır.

22/12/2003 tarihli ve 2003/6660 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile KKDF kesintisi istisnası uygulanan söz konusu kredilerin, vadesi dolmadan önce sermayeye dönüştürülmesi sonucunda yatırımların öz kaynaklar ile finanse edilmesi amacının gerçekleşmiş olması ve yurt dışına herhangi bir döviz çıkışına sebebiyet verilmemesi nedeniyle, sermayeye eklenmek suretiyle kapatılan bu kredilerden KKDF kesintisinin yapılmaması sağlanmıştır.

26) 2004/7131 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı kapsamında KOSGEB ile T.C. Ziraat Bankası, T. Halk Bankası ve T. Vakıflar Bankası arasında yapılacak protokoller çerçevesinde kullanılacak krediler;

KOBİ'lerin kredi maliyetlerini düşürmek amacı ile KOSGEB ile T.C. Ziraat Bankası, T. Halk Bankası ve T. Vakıflar Bankası arasında yapılacak protokoller çerçevesinde kullanılan kredilerden, 04.05.2004 tarihli ve 25452 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2004/7131 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile KKDF kesintisi yapılmaması kararlaştırılmıştır.

27) Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın 7 nci maddesi uyarınca, İstanbul Altın Borsasında işlem görmek üzere anılan Kararın 2 nci maddesinde belirtilen özelliklere sahip işlenmemiş kıymetli madenlerin ithali;

10.08.2004 tarihli ve 25549 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2004/7668 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile "Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın 7 inci maddesi uyarınca, İstanbul Altın Borsasında işlem görmek üzere anılan Kararın 2 inci maddesinde belirtilen özelliklere sahip işlenmemiş kıymetli madenlerin ithali"nden 01.01.2004 tarihinden geçerli olmak üzere fon kesintisi yapılmaması kararlaştırılmıştır.

28) Toprak Mahsulleri Ofisi'nin ürün alımları için gerek duyacağı finansman ihtiyacını karşılamak üzere iç veya dış kredi temini suretiyle yurt içinden veya yurt dışından kullanacağı döviz ya da YTL cinsi krediler;

Toprak Mahsulleri Ofisi'nin 2004–2005 faaliyet döneminde ürün alımları için yurtiçinden veya yurtdışından sağlayacağı krediler üzerinden kaynak kullanımını destekleme fonu kesintisi yapılmaması, 05.06.2004 tarihli ve 25483 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2004/7360 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının 6. maddesinde yer alan “TMO'nun 2004–2005 faaliyet döneminde ürün alımları için gerek duyacağı finansman, bütçeye konulan ödenekten yapılacak aktarımlar ile iç ve dış kredi temini suretiyle karşılanır. Yurt içinden ve yurt dışından kullanılacak döviz kredileri, Kaynak Kullanımını Destekleme Fonundan muafır.” hükmüne yer verilmek suretiyle kararlaştırılmıştır. Ayrıca, söz konusu Kararın 4 üncü maddesinde, “Bankalar ve özel finans kurumlarının, TMO tarafından 2699 sayılı Umumi Mağazalar Kanunu hükümlerine göre düzenlenen makbuz senetlerini teminat olarak gösteren gerçek veya tüzel kişilere kullandıracağı kredilerde kaynak kullanımını destekleme fonu kesintisi oranı % 0' dır.” denilmiştir.

Anılan istisna maddesi 10.06.2006 tarih ve 26194 sayılı 2004/7131 Bakanlar Kurulu Kararıyla “TMO'nun ürün alımları için gerek duyacağı finansman, bütçeye konulan ödenekten yapılacak aktarımlar ile iç veya dış kredi temini suretiyle karşılanır. TMO'nun bu kapsamda yurt içinden veya yurt dışından kullanacağı döviz ya da YTL cinsi kredileri üzerinden, Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu kesintisi yapılmaz” şeklinde değiştirilmiştir.

2.11. KKDF Kesintisinin İadesi

KKDF kesintilerinin iadesini krediyi kullananlar talep edebilecektir. Bankalar ve finansman şirketleri fazla veya yersiz ödeme nedeniyle iade talebinde bulunamayacaklardır. KKDF iadesi talebi hak sahibi veya vekili tarafından; banka genel müdürlüklerinin ve finansman şirketlerinin bağlı oldukları vergi dairelerine verilecek bir dilekçe ile yapılacaktır. Dilekçeye KKDF kesintisinin yer aldığı makbuz veya dekontun bir örneği eklenecektir.

KKDF kesintilerinin iadesi; KKDF kesintisinin ödendiği banka ya da finansman şirketinin bağlı bulunduğu vergi daireleri tarafından yerine getirilecektir. Fazla veya yersiz ödenen KKDF kesintilerinin iadesini talep eden hak sahibi veya vekilinin talebi incelenerek doğruluğu tespit edildikten sonra V.U.K 'nun düzeltmeye ilişkin hükümleri ve işlem yönergesinde belirtilen esaslar doğrultusunda işlem yapılacaktır.

2.11. Kaynak Kullanımını Destekleme Fonunda Cezai Faiz Uygulaması

2002/4 Seri No.lu Uygulama İç Genelgesinin “Fon Kesintilerinin Süresinde Yatırılmaması” başlıklı (4) numaralı bölümünde, KKDF kesintilerinin süresinde yatırılmasından kredi kullanan, krediyi kullandıran veya kullanılmasına aracılık eden ve kredili ithalatta tahsilatı yapan bankalar, finansman şirketleri ve gümrük idarelerinin sorumlu olduğu; KKDF kesintilerinin bankalar, özel finans kurumları ve finansman şirketlerince süresinde yatırılmaması halinde yatırılmayan kısmın tahakkuk ettirilecek cezai faizi ile birlikte tahsil edileceği belirtilmiştir. KKDF kesintisinin ait olduğu dönemin, normal vade tarihinden tahakkuk fişinde belirtilen vade tarihine kadar geçen süreler için bu sürede yürürlükte bulunan 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanuna ve bu kanunda değişiklik yapan 4489 sayılı Kanuna göre hesaplanacak faiz oranının iki katı tutarında Cezai Faiz hesaplanmak suretiyle tahakkuk fişi düzenlenecek ve kesinti cezai faizi ile birlikte 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsil edilecektir.

Tahakkuk Fişi ile tahakkuk ettirilen ve bildirimde yer alan Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu kesintileri (ithalatta alınan dahil) ile cezai faizin tahakkuk fişinde belirtilen vadede ödenmemesi halinde, KKDF kesintilerine 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen oranda gecikme zammı hesaplanacaktır. Cezai faiz tutarına ise gecikme zammı hesaplanmayacaktır.

Tablo 3. Yıllar İtibariyle Cezai Faiz Oranları

TARİH	CEZAI FAİZ ORANI (%) (Yıllık)
01.01.1985–06.06.1988	66
07.06.1988–31.12.1989	108
01.01.1990–31.03.1990	90
01.04.1990–19.09.1990	90
20.09.1990–22.11.1990	96,5
23.11.1990–14.02.1991	101,5
15.02.1991–05.04.1993	109
06.04.1993–11.01.1997	60
12.01.1997–31.12.1997	90
01.01.1998–29.12.1999	150
30.12.1999–03.11.2000	180
04.11.2000–29.06.2000	120
30.06.2002–31.03.2003	110
01.04.2003–31.12.2003	60
01.01.2004–31.12.2004	30
01.01.2005–31.12.2005	24
01.01.2006–31.12.2009	18

Kaynak: Muhasebat Genel Müdürlüğü, 2009

Tablo 3’ de Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu’nun kurulduğu tarihten günümüze kadar uygulanan cezai faiz oranları yer almaktadır. Şekil 1’de söz konusu oranların grafiksel eğilimi görülebilmektedir. Muhasebat Genel Müdürlüğü 2/3 sıra No.lu Tebliğinde yer alan bilgiler kullanılarak konu değerlendirilebilir.

Cezai faiz oranı, Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Hakkında 88/12944 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının yayımlandığı 07.06.1988 tarihinden 93/4159 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının yayımlandığı 06.04.1993 tarihine kadar T.C. Merkez Bankası tarafından belirlenmiştir.

06.04.1993 tarihli ve 21544 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 93/4159 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 88/12944 sayılı Kararın 8 inci maddesinde değişiklik yapılarak cezai faiz oranının kanuni faiz oranına göre belirlenmesi kararlaştırılarak T.C. Merkez Bankası’nın cezai faiz oranlarını belirleme yetkisi kaldırılmıştır.

06.04.1993–11.01.1997 tarihleri arasında uygulanan cezai faiz oranı, 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanunun 1 inci maddesinde % 30 olarak belirlenen kanuni faiz oranının 2 katı (% 60) olarak tespit edilmiştir.

12.01.1997–31.12.1998 tarihleri arasında uygulanan cezai faiz oranı ise, 96/9006 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca kanuni faiz oranının (% 30), üç katı alınarak (% 90) olarak belirlenmiştir.

3095 sayılı Kanunun 1/1 inci maddesi ile verilen yetkiye göre; 97/9807 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kanuni faiz oranı 01.01.1998 tarihinden itibaren % 50 olarak belirlenmiştir.

01.01.1998–29.12.1999 tarihleri arasında uygulanan cezai faiz oranı, 97/9807 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile % 50 olarak belirlenen kanuni faiz oranının üç katı olan % 150'dir.

4489 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 1 inci maddesi ile 3095 sayılı Kanunun 1 inci maddesi, "Borçlar Kanunu ve Türk Ticaret Kanununa göre faiz ödenmesi gereken hallerde, miktarı sözleşme ile tespit edilmemişse bu ödeme, yıllık, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının önceki yılın 31 Aralık günü kısa vadeli kredi işlemlerinde uyguladığı reeskont oranı üzerinden yapılır. Söz konusu reeskont oranı, 30 Haziran günü önceki yılın 31 Aralık günü uygulanan reeskont oranından beş puan veya daha çok farklı ise, yılın ikinci yarısında bu oran geçerli olur." şeklinde değiştirilmiştir.

Buna göre kanuni faiz oranı, T.C. Merkez Bankası'nın önceki yılın 31 Aralık günü kısa vadeli kredi işlemlerine uyguladığı reeskont oranının üç katıdır.

01.01.2000–03.11.2000 tarihleri arasında cezai faiz olarak, T.C. Merkez Bankası'nın bir önceki yılın 31 Aralık günü kısa vadeli kredi işlemlerine uyguladığı reeskont oranının (% 50) üç katı olan % 150 oranı uygulanmıştır.

04.11.2000 tarihinde yayımlanan 2000/1387 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile cezai faizin belirlenmesinde yeniden kanuni faiz oranının iki katının alınması kararlaştırılmıştır. Bu hükme göre 04.11.2000–30.06.2000 tarihleri arasında cezai faiz

oranı olarak, T.C. Merkez Bankası'nın bir önceki yılın 31 Aralık günü kısa vadeli kredi işlemlerine uyguladığı reeskont oranının (% 60) iki katı olan %120 oranı belirlenmiştir.

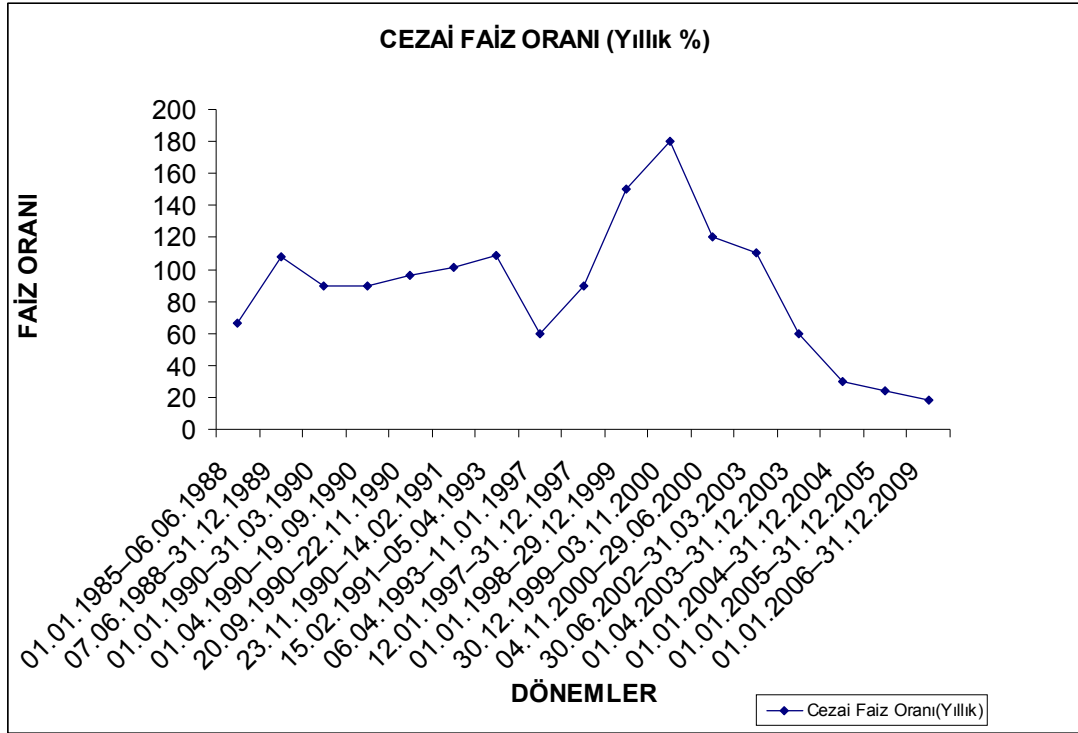
3095 sayılı Kanununun 4489 sayılı Kanununun 1 inci maddesi ile değişik 1 inci maddesinde, "Söz konusu reeskont oranı, 30 Haziran günü önceki yılın 31 Aralık günü uygulanan reeskont oranından beş puan veya daha çok farklı ise, yılın ikinci yarısında bu oran geçerli olur." hükmüne göre kanuni faiz oranı, T.C. Merkez Bankası tarafından % 55 olarak belirlenmiş ve bu oranının iki katı olarak hesaplanan cezai faiz oranı, 30.06.2002–01.04.2003 tarihleri arasında % 110 olarak uygulanmıştır.

31.03.2003 tarihli ve 25065 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 4833 sayılı 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 51/t maddesinde; "İlgili kanununda düzenleme yapılmıyaya kadar, 4.12.1984 tarihli ve 3095 sayılı Kanununun 1 inci maddesindeki kanuni faiz oranı, 1.4.2003 tarihinden itibaren aylık % 2.5 olarak uygulanır. Ay kesirleri tama iblağ edilir." hükmü uyarınca, 01.01.2003 tarihinden 31.12.2003 tarihine kadar yıllık % 30 olarak belirlenen kanuni faiz oranının iki katı alınarak, cezai faiz oranı yıllık % 60 olarak uygulanmıştır.

01.01.2004–31.12.2004 tarihleri arasında ise 5027 sayılı 2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 49 uncu maddesinin (o) bendi ile kanuni faiz oranı aylık % 1,25 olarak tespit edilmiş olduğundan (yıllık % 15), cezai faiz oranı da yıllık % 30 olarak belirlenmiştir.

5277 sayılı 2005 Mali Yılı Bütçe Kanununun 37 nci maddesinin (e) bendi ile 3095 sayılı Kanununun 1 inci maddesinde yer alan kanuni faiz oranı; 01.01.2005 tarihinden itibaren aylık % 1 (yıllık % 12) olarak belirlenmiştir. Buna göre, 01.01.2005 tarihinden itibaren uygulanacak cezai faiz oranı aylık % 2; yıllık % 24'tür. 2005/9831 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 2005 yılı için yıllık % 12 olarak belirlenmiş olan kanuni faiz oranı, % 9'a indirildiğinden, zamanında ve tam olarak tahsil edilemeyen kaynak kullanımını destekleme fonu kesintisi tutarlarına 01.01.2006 tarihinden itibaren aylık (% 1,5), yıllık (% 18) oranında cezai faiz uygulanacaktır.

Şekil 1. Cezai Faiz Oranlarının Seyri

Kaynak: Muhasebat Genel Müdürlüğü, 2009

Yukarıda yer alan Şekil 1’de de söz konusu cezai faiz oranlarının belirlenen dönemler itibariyle seyri görülebilmektedir.

BÖLÜM 3: KKDF' NİN GENEL BÜTÇE İÇİNDEKİ YERİ, ÖNEMİ VE EKONOMİ ÜZERİNE ETKİLERİ

Daha önceki bölümlerde de ifade edildiği üzere KKDF tasfiye edilen ancak tahsilatına Maliye Bakanlığınca devam olunan fonlardan biridir. Bu bölümde söz konusu fonun rakamsal büyüklüğü değerlendirilerek fonun tahsiline devam edilmesindeki sebeplerin neler olabileceği ele alınacaktır.

3.1. KKDF' nin Rakamsal Büyüklüğü

KKDF kesintisinin (2002–2009) yıllarına ilişkin tahsilat rakamları kredili işlemler ve ithalat işlemleri açısından aşağıdaki tabloda yer aldığı gibidir.

Tablo 4: 2002–2009 Yılları Arasında Kredili İşlemler Ve İthalat İşlemlerine İlişkin KKDF Kesintisi Rakamları

KKDF TAHSİLAT RAKAMLARI			
YILLAR	KKDF TAHSİLATININ TÜRÜ		
	KREDİLİ İŞLEMLERDE FON KESİNTİSİ TUTARI (1.000 TL)	İTHALATTA (1.000 TL)	TOPLAM (1.000 TL)
2002	399.674	216.682	616.356
2003	509.972	241.663	751.635
2004	780.360	318.382	1.098.742
2005	1.187.783	354.535	1.542.319
2006	1.397.808	420.668	1.818.476
2007	1.624.104	408.659	2.032.763
2008	2.276.478	432.605	2.709.083
2009*	1.567.400	311.427	1.878.827

*eylül ayı itibarıyla

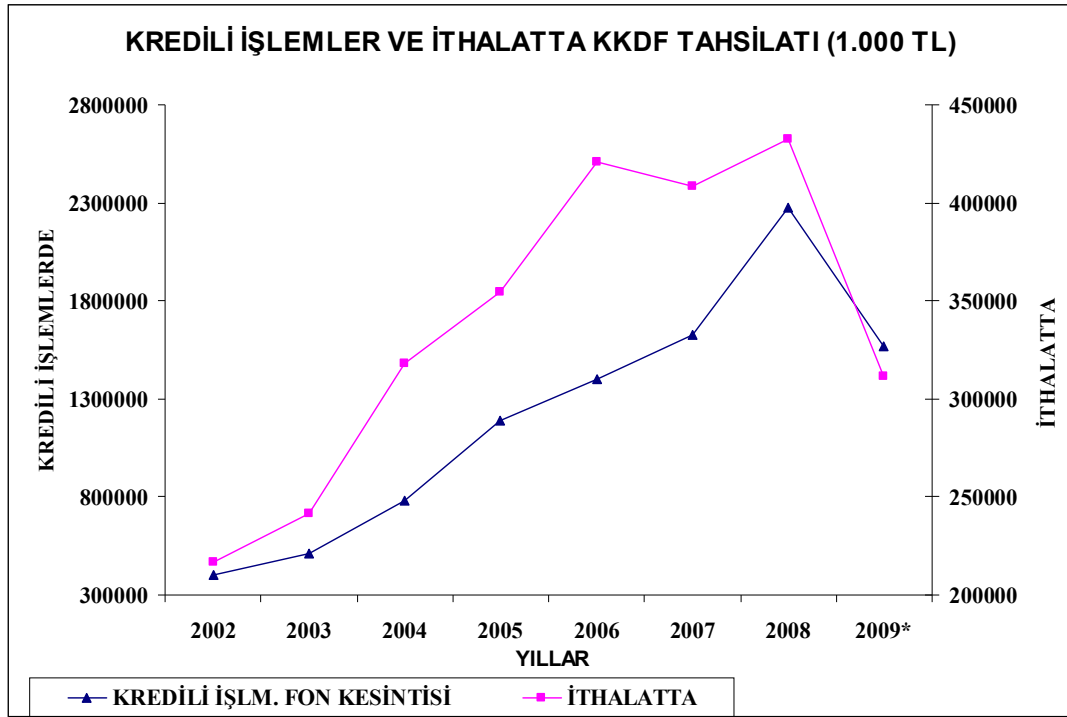
Kaynak: Muhasebat Genel Müdürlüğü, 2009

Tablo 4'de yer alan rakamlar, kredili işlemlerde ve ithalatta olmak üzere iki ayrı şekilde yer almaktadır. Söz konusu yılların fon tahsilat rakamlarında yıllar itibarıyla sürekli bir artış olduğu açıkça görülmektedir. 2005 yılında ise 2004 yılında tüketici kredilerindeki

oran değişikliğinin (% 10'dan % 15'e artış) fonun tahsilat rakamlarına yansıyan etkisi göze çarpmaktadır.

2008–2009 yıllarında yaşanan dünya ülkelerini derinden etkileyen ekonomik krize rağmen söz konusu fon kesintilerinin tahsilat rakamlarında istikrarlı hatta artan oranda bir artışın yaşanması dikkate değer bir konudur. Tabi bu rakamların artış eğiliminin bozulmamasında ekonomik krizin bankacılık sektörünü derinden etkilememesinin de rolünün olduğu söylenebilir.

Şekil 2. Kredili İşlemler ve İthalata İlişkin KKDF Tahsilat Rakamları

Kaynak: Muhasebat Genel Müdürlüğü, 2009

Şekil 2'de kredili işlemlere ve ithalata ilişkin KKDF tahsilat rakamlarının artış eğilimi görölmektedir. 2009 yılı rakamlarının düşüş eğilimi içinde olmasının sebebi ise 2009 rakamlarının eylül ayı verileriyle Őekle yansıtılması ve 16.03.2009 tarihinde tüketici kredilerinde uygulanan oranın %15'den % 10'a indirilmesi olabilir.

3.2. KKDF Tahsilat Rakamlarının Bütçe Gelirleri İçindeki Yeri

Diğer yandan aşağıda yer alan tabloda ise KKDF kesintisi rakamlarının yıllar itibariyle merkezi yönetim bütçe gelirlerine oranına yer verilmiştir.

Tablo 5’ den görüleceği üzere, yıllar itibariyle kredili işlemler ile ithalat işlemlerine ait fon kesintisi rakamlarının toplamı söz konusu yılların bütçe geliri rakamlarına oranlandığında %1’ li oranlar elde edilmektedir ki bu da toplam bütçe içindeki payının önemini ortaya koyan bir değerdir.

Tablo 5. 2002-2009 Yılları İtibariyle Tahsil Edilen KKDF Kesintileri İle İlgili Yılların Bütçe Gelir Rakamları

YILLAR	KKDF Tahsilatı (1000 TL)	Bütçe Gelirleri (1000 TL)	KKDF/ Bütçe Gelirleri (%)
2002	616.356	79.419.713	0,008
2003	751.635	101.037.390	0,007
2004	1.098.742	122.919.253	0,009
2005	1.542.319	152.783.763	0,010
2006	1.818.476	173.483.292	0,010
2007	2.032.763	190.359.773	0,011
2008	2.709.083	208.898.182	0,013

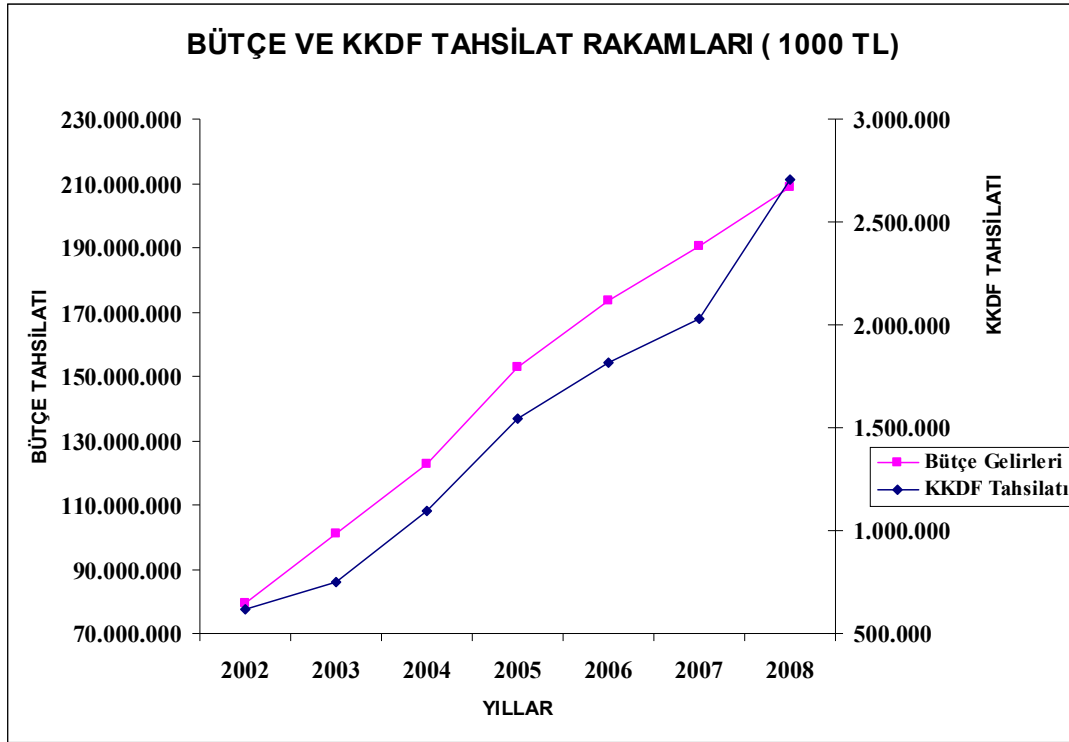
Kaynak: Muhasebat Genel Müdürlüğü, Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü, 2009

Tablo 5’ de KKDF toplam tahsilat rakamları ile bütçe geliri rakamları ele alınmış ve söz konusu rakamların birbirine oranına değinilmiştir. Yapılan bu çalışma sonucunda ortaya çıkan sonuç KKDF’ nin bütçe gelirine oranı olan 0,01’in hiç de azımsanacak bir değer olmadığıdır. Çünkü bütçe gelirlerini oluşturan kalemler ele alındığında anılan fona ilişkin gelir rakamları diğer pay, harç, hasılat vs. gibi gelir kalemlerinden daha büyük bir değere sahiptir.

Diğer taraftan, KKDF tahsilat rakamlarında her yıl istikrarlı bir şekilde 0,001 oranında bir artış yaşanırken ekonomik krizin yaşandığı 2008 yılında 0,002 oranındaki artış göze çarpmaktadır.

Herhangi bir sebeple KKDF' nin tahsilinden vazgeçilecek olursa, bu 2008 yılı rakamlarıyla 2.709.083.000 TL lik bir gelir kaleminden vazgeçmek demektir. 2008 yılı bütçe açığının 17.069.000.000 TL olduğu ve 2009 yılı bütçe açığı rakamlarının 53 milyar TL olarak gerçekleştiği bir zamanda iyi bir gelir kaynağı olan KKDF den vazgeçilmesi zor bir karar gibi görünmektedir.

Şekil 3. Yıllar İtibariyle Bütçe ve KKDF Tahsilât Rakamları

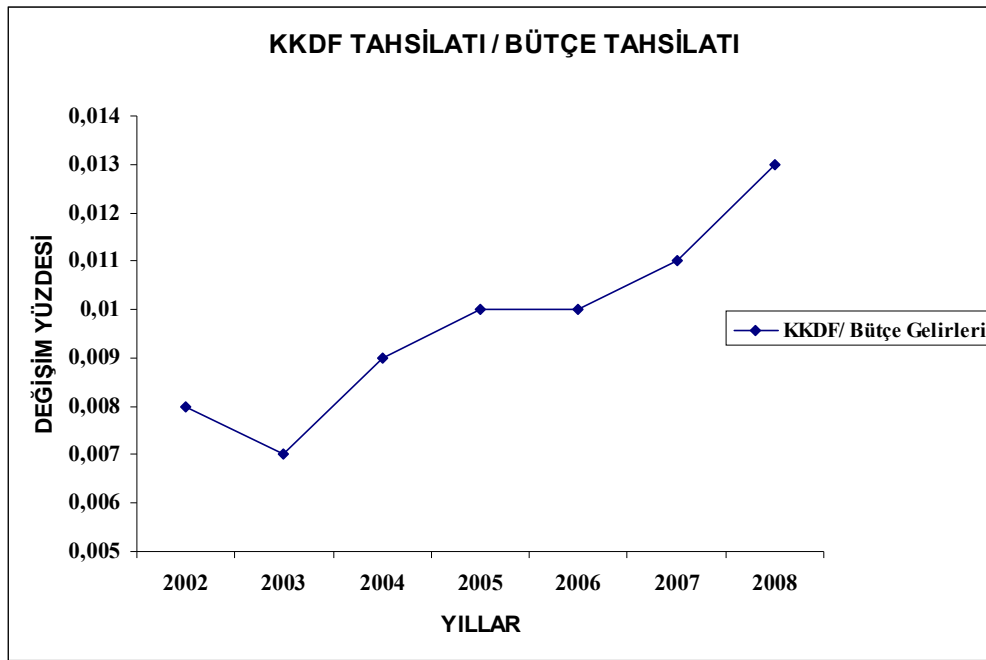
Kaynak: Muhasebat Genel Müdürlüğü, Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü, 2009

Şekil 3'de de, bütçe ve KKDF tahsilat rakamlarına ilişkin grafik yer almaktadır. Yıllar itibariyle yaşanan istikrarlı bir artışın yanı sıra son yıllarda KKDF' de görülen artış eğilimi yaşanan küresel ekonomik kriz yıllarında daha da önem kazanmaktadır.

Aşağıda yer alan şekil 4'de ise, KKDF tahsilatının bütçeye oranının yıllar itibariyle değişimi izlenebilmektedir.

2003 yılına kadar söz konusu eğri düşüş eğiliminde iken 2003 sonrası artış eğilimine girmiştir. Bu durum çeşitli açılardan değerlendirilebilir. 2003'e kadar süren düşüş eğiliminin sebebi hem 2001 yılında yapılan diğer kredilerde kesinti oranının % 5'den % 3'e düşürülmesi, hem de yerleşik kişilerce yurt dışından sağlanan kredilerde ise oranın % 6'dan % 3'e düşürülmesi olabilir. Diğer taraftan, sonraki süreçte söz konusu oranların düşüklüğü kredi hacminin artışına sebep olarak fon gelirlerinde de bir artışa sebep olmuştur.

Şekil 4. KKDF Tahsilatının Bütçe Gelirlerine Oranı

Kaynak: Muhasebat Genel Müdürlüğü, Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü, 2009

3.3. KKDF Tahsilat Rakamlarının Tasfiye Edilen Fon Gelirleri İle Karşılaştırılması

Tablo 6'da da görüleceği üzere, 2005-2009 yılları arasında tahsil edilen söz konusu fon gelirleri ile tasfiye edilen diğer fon gelirleri ilgili yıllar itibariyle karşılaştırılırsa, KKDF gelirlerinin 5 yıllık toplam tutarı 9.981.468- TL, tasfiye edilen fon gelirlerinin toplam tutarı ise 1.418.142 -TL olarak ortaya çıkmaktadır. Aynı yıllar itibariyle söz konusu rakamlar birbirlerine oranlanırsa tasfiye edilen diğer fonların toplam gelirlerinin KKDF tahsilatının % 14 ü kadar olduğu görülmektedir.

Bu itibarla, KKDF gelirlerinin rakamsal büyüklüğü tasfiye edilen diğer fonların gelirleri karşısında da büyük önem arz etmektedir.

Tablo 6. 2005-2009 Yılları İtibariyle Tahsil Edilen KKDF Kesintileri İle Tasfiye Edilen Fon Gelirleri Rakamlarının Karşılaştırılması

TASFİYE EDİLEN FON GELİRLERİ İLE KKDF KESİNTİLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI			
YILLAR	TASFİYE EDİLEN FON GELİRLERİ (1000 TL)	KKDF KESİNTİLERİ (1000 TL)	TASFİYE EDİLEN FON / KKDF (%)
2005	333.529	1.542.319	0,22
2006	250.319	1.818.476	0,14
2007	289.068	2.032.763	0,14
2008	288.235	2.709.083	0,11
2009*	256.991	1.878.827	0,14
TOPLAM	1.418.142	9.981.468	0,14

*Eylül ayı itibariyle

Kaynak: Muhasebat Genel Müdürlüğü, 2009

3.4. KKDF' nin Ekonomi Üzerine Etkileri

Söz konusu fona ait tahsilat rakamlarının bütçe içindeki yerini ortaya koyduktan sonra bu rakamların ekonomiye etkilerinden söz edilecek olursa; KKDF kesintisinin bir yönüyle para politikası ve maliye politikası aracı olarak kullanılmakta olduğu söylenebilir.

Bilindiği üzere, para politikasının araçları faiz haddi ve para arzıdır. Maliye politikasının ise kamu gelirleri (örneğin vergiler ve harçlar) ve kamu giderleri üstünden yürütüldüğü söylenebilir. KKDF kesinti oranları bankacılık faiz oranlarının etkisiyle hem kredi hacminde hem de kredinin cinsine göre farklı matrah uygulamasıyla kredi kullanım türleri üzerinde etkili olmaktadır.

Döviz ve Türk Lirası kredilerinden alınan fon kesinti oranlarında yapılan değişiklikler kredilerin maliyetini azaltmakta ve çoğaltmakta ve böylece kredi hacmi daraltılmakta veya artırılmaktadır. Örneğin fon kesintisi oranında bir düşüş ya da sıfırlama olursa

kredi faizlerinin yükü azalacak kredi kullanımı artacaktır. Aynı şekilde kredi kullanımının azaltılması istenildiğinde fon oranı artırılabilecektir.

Örneğin, 2004 yılının ortalarında bankalarda tüketici kredilerinin kullanımında büyük bir artış yaşanmıştır. Maliye Bakanlığının teklifi ile Bakanlar Kurulunun 10.08.2004 tarih ve 2004/7735 sayılı Kararnamenin Eki Kararı ile tüketici kredileri taleplerini azaltmak amacıyla, tüketici kredilerinden tahsil edilen KKDF kesintisi oranı %10 dan %15 'e yükseltilmiştir.

Aynı şekilde 16.03.2009 tarih ve 2009/14803 sayılı Kararnamenin Eki Kararı ile tüketici kredileri taleplerini artırmak için tüketici kredilerinden tahsil edilen KKDF kesintisi oranı %15 den %10 'a düşürülmüştür.

Bunun yanı sıra, söz konusu fon kesintisinin kişi borçlanmalarında TL cinsinden ve döviz cinsinden kredi kullanımlarını da kontrol altına alma etkisi vardır.

Bilindiği üzere, 12.05.1988 Tarih ve 88/12944 Sayılı Kararnameye ilişkin Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Hakkında 6 Sıra No'lu Tebliğin 2. maddesinde "...fon kesintileri, Türk Lirası kredilerde tahakkuk ettirilen faiz tutarı üzerinden; dövize endeksli ve diğer endeksli kredilerde, borç bakiyesine ilişkin kur farkı veya endeks farkı ile dönem faizinin cari kurdan Türk Lirası karşılığı veya fark faizin (spread) toplam tutarı üzerinden, tahakkuk ettirilen faizlere ek olarak; döviz ve altın kredilerinde kredinin kullanıldığı tarihte, kredinin anapara tutarı ve altın miktarı üzerinden hesaplanarak Fon'a yatırılır" denilmektedir.

Söz konusu fon kesintilerinin hesaplanma şeklinde değişiklik yapılmış olup, 2008/14420 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile getirilen yeni hükümler gereğince, dövize endeksli kredilerde fon kesintilerinin, taksit tutarı içindeki anaparanın kur farkı ile dönem faizinin cari kurdan Yeni Türk Lirası karşılığı toplam tutarı üzerinden hesaplanması gerekmektedir. Ayrıca, söz konusu kredilerde taksit tutarı içindeki anapara kur farkının hesaplanmasında, taksit ödeme tarihindeki cari kur ile kredinin kullandırıldığı tarihteki kur arasındaki fark esas alınacaktır.

Bu hükmün incelenmesinden de anlaşılacağı üzere, Türk Lirası olarak kullanılan krediler ile döviz ve dövize endeksli kredilerde fonun üzerinden hesaplanacağı tutarlar farklı esaslara bağlanmıştır. Türk Lirası kredilerde tahakkuk eden faizler üzerinden

hesaplama yapılması gerektiği halde, döviz cinsinden kredilerde kullanılan kredinin anapara tutarı üzerinden fon hesaplanmaktadır.

Döviz endeksli tüketici kredilerinde ise borç bakiyesine ilişkin kur farkı ile dönem faizinin cari kurdan Türk Lirası karşılığının toplamı üzerinden, tahakkuk ettirilen faizlere ek olarak hesaplama yapılacağı hükme bağlanmıştır. Söz konusu düzenlemenin döviz kurlarındaki dalgalanmalara bağlı olarak tüketicilerin mağdur olmalarını önlemek, kredi kullanıcılarını döviz endeksli veya döviz cinsinden değil de TL cinsinden kredi kullanımına teşvik etmek amacına hizmet ettiği de düşünülebilir. Bu durum, döviz borçlarında son 15–20 yılda meydana gelen ani değişiklikler düşünüldüğünde daha da anlamlı hale gelmektedir.

Öte yandan, kaynak kullanımını destekleme fonu ithalatı kontrol altında tutan dış ticaret politika aracı olarak düşünülmelidir. Örneğin; fon oranları üzerinde yapılan değişiklikler vasıtasıyla ithal malların maliyeti azaltılabilmekte veya artırılabilir. İthalattan alınan fon kesinti oranlarının yükseltilmesi ile ithal edilen malların maliyeti yükseltilecek oran kadar artmakta, düşürülmesinde ise o oran kadar maliyet azalmaktadır.

Bu oranların yüksek olması veya düşük olması kredili ithalatı artırıcı veya caydırıcı kılacaktır. Mesela kredili ithalatta KKDF kesintilerinin sıfırlandığı varsayılırsa kimse bu durumda peşin ithalat yapmayacaktır ve kişiler vadeli ithalata yönelecektir. Hatta bu durumda yeterli alım gücüne sahip olmayanlar bile vadeli ithalat yapabileceğinden ithalat rakamlarında büyük bir artış yaşanabilecektir. Bu durumun da dış ticaret açığını artıracak bir gerçektir.

Yine belirli sektörler, belirli ülkeler vs. açısından ithalatta uygulanan söz konusu fon kesintisi oranının farklılaştırılmasına gidilmesi suretiyle ithalat için teşvik edici ya da caydırıcı bir etken olarak kullanılması söz konusu olabilir. Bir ülkede ekonomik şartlarına göre teşvik edilmesi gereken bir sektör olabilir. Örneğin otomotiv sektörü için yapılacak ithalatta oran sıfırlanması o sektör için ithal edilen malın maliyetini azaltacaktır. Çünkü KKDF gerçekleştirilen ithalatta KDV matrahına dahil olduğundan KKDF kesintisinde yapılan oran değişikliği ithal edilen malın KDV' sinde azaltmış olacaktır. Dolayısıyla o sektörün gelişimine daha büyük katkı sağlanmış olacaktır.

Yukarıda yapılan bütün açıklamalar birlikte değerlendirildiğinde ekonomi ve dış ticaret üzerinde geniş etkilere sahip KKDF'nin toplumun büyük kesimlerince bilinmemesine rağmen önemli bir bütçe gelir kalemi olduğu söylenebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Günümüzde devletlerin ekonomik ve sosyal ihtiyaçlar karşısında görevlerini yerine getirirken finansman ihtiyaçları da önemli ölçüde artmaktadır. Devletlerin görevlerini yerine getirirken kullandıkları en önemli kaynak bütçelerdir ve bütçeler belli kurallar ve ilkeler bütünüdür. Ancak bütçe ilkelerinin de bazı istisnaları bulunmaktadır. Bu istisnalardan biride fon uygulamalarıdır.

Fonlar belirli veya birbirine yakın amaçlar grubunun gerçekleştirilmesi için belirli kaynakların toplandığı ve harcandığı, bütçe içi veya bütçe dışı özel hesaplar olarak tanımlanabilir.

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu da kalkınma planı ve yıllık programlarda öngörülen hedeflere uygun olarak ihracatı ve yatırımları teşvik etmek, banka kaynaklarının özendirilmesi istenen sahalara yönlendirmek, ihtisas kredilerinde kredi maliyetlerini düşürmek amacıyla 01.01.1985 tarihinde 84/8860 sayılı Karar ile TCMB nezdinde kurulmuş bir fondur.

2000 yılında Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve Hazine Müsteşarlığınca müştereken yapılan çalışmalarda; ilk aşamada, kuruluşundan itibaren hiç işlememiş, zamanla fonksiyonunu kaybetmiş, bütçeye gelir sağlamayan, kaldırılması halinde uygulamada boşluk yaratmayacak fonlar tespit edilmiş ve 25 bütçe içi, 2 bütçe dışı toplam 27 fonun tasfiyesi tamamlanmıştır.

2001 yılı içerisinde de bazı fonlar tasfiye edilmiş ve bu amaçla 21.02.2001 tarih ve 4629 sayılı “ Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında Kanun” ile 20.06.2001 tarih ve 4684 sayılı “ Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” yayımlanmış bulunmaktadır. 4629 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinin A,B,C,D fıkraları ve Kanunun geçici 3 üncü maddesi gereğince, tasfiye edilen fonlarla ilgili olarak gerekli her türlü düzenlemeyi yapmaya Maliye Bakanı yetkili kılınmıştır.

4684 sayılı Kanun, bazı fonların tahsil ve harcamalarına ilişkin yeni düzenlemeler getirirken, fonların bir kısmının ilgili kanunlarında bundan sonra adının nasıl değiştirileceği, nasıl tahsil edileceği konularında doğrudan düzenleme yapmış, bir kısmı için de “yürürlükten kaldırılmıştır” ibaresi ile yetinmiştir. Kanunla fon yükümlülüğünün tamamen kaldırılması değil, yalnızca devlet bütçe sistemi içinde tahsil ve harcamalarına

ilişkin hükümlerin değiştirilmesi ve gelir türünün fon geliri türünden genel bütçe geliri türüne çevrilmesi amaçlanmıştır.

Buna göre, tasfiye edilen fonların tasfiye edilmelerine ilişkin mevzuatta özel bir düzenleme bulunmaması halinde, bu konuda yeni bir düzenleme yapıncaya kadar yürürlükten kaldırılan hükümlere göre tahsiline devam edilecek ve bunlardan elde edilen gelir genel bütçeye gelir olarak kaydedilecektir. İşte KKDF’de yeni bir düzenleme yapıncaya kadar tahsiline devam edilecek fonlardan biridir.

Sürdürülen ekonomik program çerçevesinde önemli bir maliye, para ve dış ticaret politikası aracı olan KKDF’ nin bu önemi özellikle son yıllarda artarak devam etmektedir.

KKDF uygulamasının sürdürülmesi bütçeye katkı sağlarken ekonominin canlanmasının önünde bir engel teşkil etmediği de söylenebilir.

KKDF’ nin dışarıdan sağlanan nakit döviz kredilerinin kısa vadeli değil uzun vadeli bir yapıya kavuşturulmasına önemli bir katkısı vardır. Nitekim, yurtdışından sağlanan döviz ve altın kredilerinin vadesi bir yıldan uzun ise fon kesintisi uygulanmamakta olup bir yıldan kısa vadeli yurtdışı kaynaklı nakit döviz kredilerinin % 3 oranında fon kesintisine tabi tutulması gerekmektedir. Aynı istisnanın 1 yıldan kısa vadeli döviz ve altın kredilerine de tanınması özel sektör borçlarının yapısını değiştirip, toplam borç miktarı içinde kısa vadeli borçların artmasına yol açacaktır. Buna paralel olarak özel sektör üzerindeki kur riski artacak ve sağlanan kredinin üretimden çok spekülasyon amaçlarıyla kullanılma ihtimali artacaktır.

Öte yandan söz konusu fon uygulanırken bankacılık sisteminin herhangi bir nakit sıkıntısı ile karşılaşmaması istenilmektedir. Bunu sağlamak için banka ve finansman şirketlerinin yurtdışından sağlayacağı kredilerde oran % “0”a indirilmiştir. Bu durumda, herhangi bir banka veya finansman şirketinin yurtdışından kredi temin etmesi sebebiyle kaynak kullanımını destekleme fonu açısından ilave bir yük oluşturulmamıştır.

Yine aynı şekilde ihracatın artması teşvik edilerek dış ödemeler dengesinde olumlu gelişmeler sağlanması amaçlanmaktadır. Bunu gerçekleştirmek için;

- İhracatın finansmanı için yurtiçinden kullanılacak TL ve döviz kredilerinde fon kesintisi oranı % “0” olarak uygulanmaktadır.
- İhracatın finansmanı için yurtdışından sağlanacak kredilerde oran % “0” olarak uygulanmaktadır.
- Dahilde işleme izin belgesi kapsamında yapılan tüm ithalat yöntemlerinde (kredili ithalat yöntemleri dahil) % “0” oranında fon kesintisi yapılmaktadır.

Bunlara ilave olarak söz konusu fonun uygulanması yurtiçi yatırımlar için büyük bir engel teşkil etmemektedir. Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında kullanılan krediler üzerinden fon kesintisi yapılmamaktadır. Ayrıca, Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında gerçekleştirilen ithalat işlemlerinde de fon kesinti yapılmaksızın ithalata izin verilmektedir.

KKDF'nin iç ticareti kısıtlayıcı bir etkisi bulunmamaktadır. Diğer kredilerde (ticari kredilerde) oran % 0 (sıfır) belirlenmiş olup, ticari krediler üzerinden kaynak kullanımını destekleme fonu alınması söz konusu değildir.

Sonuç itibariyle, önemli bir maliye-kredi-para politikası aracı olan kaynak kullanımını destekleme fonu kesintisi uygulamasının yukarıdaki gerekçelerle sürdürülmesi gerektiği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

AYDIN, Fazıl, (2005), *Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Yorum ve Açıklamalar*, Gelirler Kontrolörleri Derneği Yayını, Ankara.

DURMUŞ, Necati, (1999), “İthalatta Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Kesintisi”, *Yaklaşım Dergisi*, Yıl 7, Sayı 2, Şubat,

EYÜPGİLLER, Servet, (1982), *T.C. Merkez Bankacılığı ve İlişkileri*, Ankara. Meydan Larousse. Cilt:IV

GENELGELER

Hazine Müsteşarlığı 02.05.2008 tarih ve 2008-GNL-1 sayılı “İhracat ve İthalat Genelgesi”

T.C. Merkez Bankası:”Sermaye Hareketleri Genelgesi” (2002/YB-1).

T.C. Merkez Bankası sayılı “Türk Parası Kıymetini Koruma Mevzuatının İthalata İlişkin Hükümler Uygulaması” YB-96/9 Genelgesi

KANUNLAR

Bankacılık Kanunu (5411 Sayılı) . Resmi Gazete Tarih 1.11.2005 Sayı 25983 (Mükerrer)

Bankalar Kanunu (3182 Sayılı) . Resmi Gazete Tarih 2.5.1985 Sayı 1872

Bazı Fonların Tasfiyesi Hakkında 4629 Sayılı Kanun . Resmi Gazete Tarih 3.3.2001 Sayı 24451

Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair 4684 Sayılı Kanun . Resmi Gazete Tarih 3.7.2001 Sayı 24451

Türk Parasını Kıymetini Koruma Kanunu (1567 Sayılı) . Resmi Gazete Tarih 25.2.1930 Sayı 1433

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu (1211 Sayılı) . Resmi Gazete Tarih 26.01.1970 Sayı 13409

Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun (3095 sayılı). Resmi Gazete Tarih 19.12.1984 Sayı 18610

KANUN HÜKMÜNDEKİ KARARNAMELER

Ödünç Para Verme İşleri Hakkındaki 90 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname . Resmi Gazete Tarih 6.10.1983 Sayı 18183

Özel Finans Kurumlarının Kurulmasına İlişkin 16.12.1983 tarihli, 83/7506 Sayılı Kanun Hükmündeki Kararname .

Tasarruf Mevduat Sigorta Fonu İle İlgili 70 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname . Resmi Gazete Tarih 22.7.1983 Sayı 18112

KARARLAR

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun (B.D.D.K) 4684 Sayılı Kararı. Resmi Gazete Tarih 3.7.2001 Sayı 24451

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun (B.D.D.K) 171 Sayılı Kararı. Resmi Gazete Tarih 11.2.2001 Sayı 24315

Faiz Farkı İadesi Fonu İle İlgili 25.2.1978 tarihli, 7/14687 Sayılı Kararı. Resmi Gazete Tarih 26.1.1970 Sayı 13409

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu'na İlişkin 84/8860 Kararı. Resmi Gazete Tarih 15.12.1984 Sayı 18606

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu'na İlişkin 86/10520 Kararı. Resmi Gazete Tarih 02.04.1986 Sayı 19066

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu'na İlişkin 88/12944 Sayılı Kararı. Resmi Gazete Tarih 7.6.1988 Sayı 19835

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu'na İlişkin 93/4159 Sayılı Kararı. Resmi Gazete Tarih 6.4.1993 Sayı 21544

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu'na İlişkin 96/9006 Sayılı Kararı. Resmi Gazete Tarih 12.1.1997 Sayı 2287

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu'na İlişkin 2004/7633 Sayılı Kararnamenin Eki Kararı. Resmi Gazete Tarih 29.7.2004 Sayı 25537

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu'na İlişkin 2004/7131 Sayılı Kararnamenin Eki Kararı. Resmi Gazete Tarih 10.06.2006 Sayı 26194

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu'na İlişkin 2004/7668 Sayılı Kararnamenin Eki

- Kararı. Resmi Gazete Tarih 10.8.2004 Sayı 25549
- Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu'na İlişkin 2004/7735 Sayılı Kararnamenin Eki
- Kararı. Resmi Gazete Tarih 15.8.2004 Sayı 25554
- Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu'na İlişkin 2008/14420 sayılı Kararnamenin Eki
- Kararı. Resmi Gazete Tarih 30.12.2008 Sayı 27096
- Selektif Kredi Fonu ile ilgili 9/9138 Sayılı Kararı. Resmi Gazete Tarih 12.12.1967 Sayı 12774
- Türk Parasını Koruma Hakkında Yayımlanan 25 Sayılı Kararı. Resmi Gazete Tarih 25.1.1980 Sayı 16880 (Mükerrer)
- Türk Parasını Koruma Hakkında Yayımlanan 32 Sayılı Kararı. Resmi Gazete Tarih 11.8.1989 Sayı 20249
- Yatırımların, Döviz Kazandırıcı Hizmetlerinin ve İşletmelerinin Teşviki ve Yönlendirilmesine Ait Esasları'na ilişkin 93/4000 Sayılı Kararı. Resmi Gazete Tarih 29.01.1993 Sayı 21480
- Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında 94/6411 Sayılı Kararı. Resmi Gazete Tarih 03.01.1995 Sayı 22170
- Yatırımları ve Döviz Kazandırıcı Hizmetleri Teşvik Fonu ile ilgili 8.11.1988 tarih, 88/13458 Sayılı Kararı
- Yatırımları ve Döviz Kazandırıcı Hizmetleri Teşvik Fonu ile ilgili 3.7.2001 tarih, 2001/2698 Sayılı Kararı
- KARAGÖZ, Yalçın (1998), "İnanç Sözleşmeleri ve inançlı işlemler", *Active*, Haziran
- http://www.makalem.com/Search/ArticleDetails.asp?nARTICLE_id=203
- 22.11.2009
- OYAN, Oğuz ve Ali Rıza AYDIN, (1987), *İstikrar Programından Fon Ekonomisine*, Teori yayınları, Ankara.
- OYAN, Oğuz - Ali Rıza AYDIN-Aziz KONUKMAN, (1991), *Türkiye'de Fon Sisteminin Kamu İçindeki Yeri ve Ekonomik Etkileri*, TOBB Yayınları, Ankara.
- OYAN, Oğuz ve Ali Rıza AYDIN, (1991), *Türkiye'de Maliye ve Fon Politikaları: Alternatif Yönelişler*, Adım Yayıncılık, Ankara.

ÖZELGELER

01.07.2008 tarihli ve 68/6802-2 sayılı Gelir İdaresi Başkanlığı Özelgesi

01.04.2004 tarihli ve 14319 sayılı Gelir İdaresi Başkanlığı Özelgesi

ÖZCAN, Seyhan, (2002), *Türkiye’de Fon Sistemi*, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi.

PEDÜK, Türkben (2003), “Bankacılıkta İnançlı işlem”,

<http://www.mmd.org.tr/eserler/40- BANKACILIKTA İNANÇLI İŞLEM>,

20.11.2009

TAŞDELEN, Servet, (1980), *Faiz Farkı İadesi Uygulaması*, Türkiye Bankalar Birliği.

T.C. Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü: <http://www.gelirler.gov.tr>,

09.11.2009

T.C. Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü:

www.muhasabat.gov.tr/mevzuat/teblig/docs/parasal%20sinirlar%20tablo.xls,

05.10.2009

T.C. Maliye Bakanlığı Bütçe Genel Müdürlüğü: [http:// www.bumko.gov.tr](http://www.bumko.gov.tr), 04.10.2009

Türkiye Kurumsal Yatırımcı Yöneticileri Derneği,

http://www.kyd.org.tr/T/yatirim_fonlari_k.aspx, 03.12.2009

TEKİNALP, Ünal, (1988), *Banka Hukukunun Esasları*, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul.

SİRKÜLERLER

14.01.2009 tarih ve KKDF-1/2009-1 sayılı Gelir İdaresi Başkanlığı Sirküleri

12.03.2007 tarih ve KKDF-1/2007-1 sayılı Gelir İdaresi Başkanlığı Sirküleri

TALİMATLAR

22.09.1995 tarihli ve 95/3 sayılı T.C. Merkez Bankası Talimatı

14.09.1998 tarihli ve 98/1-ÖFK sayılı T.C. Merkez Bankası Talimatı

05.08.1996 tarihli ve 96/2 sayılı T.C. Merkez Bankası Talimatı

19.04.2000 tarihli ve 2000/1 sayılı T.C. Merkez Bankası Talimatı

14.09.1998 tarihli ve 98/1-ÖFK sayılı T.C. Merkez Bankası Talimatı

13.03.1997 tarihli 97/1 sayılı T.C. Merkez Bankası Talimatı

25.05.2000 tarihli ve 2000/3 sayılı T.C. Merkez Bankası Talimatı

16.11.2000 tarihli ve 2000/7 sayılı T.C. Merkez Bankası Talimatı

16.02.1996 tarihli ve YB-96/9 sayılı Merkez Bankası Talimatı

01.07.1999 tarih ve 99/2 sayılı Merkez Bankası Talimatı

09.03.1999 tarih ve 99/1 sayılı Merkez Bankası Talimatı

14.02.1997 tarihli 97/1-FŞ sayılı T.C. Merkez Bankası Talimatı

URAS, T. Güngör, (1993), *Ekonomi'de Özal'lı Yıllar 1980-1990*, Afa Yayınları.

TEBLİĞLER

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu ile ilgili yayımlanmış 6 No.lu Tebliğ. Resmi

Gazete Tarih 26.8.1989 Sayı 20264

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu ile ilgili yayımlanmış 12 No.lu Tebliğ. Resmi

Gazete Tarih No: 22.8.1995-22412

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu ile ilgili yayımlanmış 17 No.lu Tebliğ. Resmi

Gazete Tarih 22.7.1996 Sayı 22704 (Mükerrer)

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu ile ilgili yayımlanmış 19 No.lu Tebliğ. Resmi

Gazete Tarih 11.3.1997 Sayı 22930

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu ile ilgili yayımlanmış 22 No.lu Tebliğ. Resmi

Gazete Tarih 17.12.1998 Sayı 22556

T.C. Merkez Bankası “Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara

İlişkin 91/32-5 sayılı Tebliği”

T.C. Merkez Bankası “Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararda

Değişiklik Yapılmasına Dair 2008/13186 Sayılı Karar ile bu Karara ilişkin 2008-32/34 sayılı Tebliği”

Dış Ticaret Müsteşarlığı “Takas ve Bağlı Muamele Yoluyla Yapılacak İhracata İlişkin

2006/4 Seri Nolu Tebliği”

Dış Ticaret Müsteşarlığı “İhracat 2008/10 Seri Nolu Tebliği”

YÖNETMELİKLER

“Bankalarca Kredilerin ve Diğer Alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” (BDDK)

26333 Resmi Gazete Tarih 01.11.2006 Sayı 26333

İthalat Yönetmeliği. Resmi Gazete Tarih 31.12.2004 Sayı 25687 (2.Mükerrer)

ZARAKOĞLU, Avni, (1988), *Para ve Kredi Bilgisi*, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara.

ZARAKOĞLU, Avni, (1988), *Banka İşletmeciliği Bilgisi*, Ankara.

EKLER:

EK 1: KKDF BİLDİRİMİ

İli	:		
Vergi Dairesi	:		
Dönemi (Ay/Yıl)	:		
Vergi Kimlik Numarası	:		
Unvan	:		
Adres	:		
88/12944 SAYILI KARAR İLİŞKİN OLARAK KAYNAK KULLANIMININ DESTEKLEME FONUNA YATIRILACAK TUTARLAR			
BUDÖNE MEAİZ, KREDİ, İTHALAT TUTARI			
KREDİ VEYA İŞLEMİN TÜRÜ			
FON KESİNTİSİ ORAN			
FON KESİNTİSİ TUTARI			
BUDÖNE MEAİZ, KREDİ, İTHALAT TUTARI			
1-	Bankalar ve finansman şirketlerinde kullanılan (A+B)		
	A. Tüketici Kredileri (a+b+c)		
	a. Kısa Vadeli		
	b. Uzun Vadeli		
	c. Döviz Üzerinden		
	B Diğer Krediler (a+b)		
	a. Kısa Vadeli		
	b. Uzun Vadeli		
	c. Döviz Üzerinden		
2-	Bankaların yurtdışından sağladıkları (a+b)		
	a. YIL Kredilerden		
	b. Döviz Kredilerinden		
3-	Bankalar aracılığı ile finansman şirketlerinin yurtdışından sağladıkları (a+b)		
	a. YIL Kredilerden		
	b. Döviz Kredilerinden		
4-	Bankalar ve finansman şirketleri dışında Türkiye'de yerleşik kişilerin yurtdışından sağladıkları (a+b)		
	a. YIL Kredilerden		
	b. Döviz Kredilerinden		
5-	İthalatta (a+b+c)		
	a. Kabul Kredili İthalatta		
	b. Vadeli Akreditif		
	c. Mal Mikabli İthalatta		
Genel Toplam (1+2+3+4+5)			
EK :			

**EK 3: 2007 YILI ÖNCESİNDE KULLANILAN KAYNAK KULLANIMINI
DESTEKLEME FONU KESİNTİLERİ BİLDİRİMİ
(Bankalar, Özel Finans Kurumları ve Finansman Şirketleri için)**

İli :
Vergi Dairesi :
Dönemi (ay/yıl) :

Vergi Kimlik Numarası:.....

Unvanı :
Adresi :

1. Cetvel No:1 Kesinti Toplamı :

2. Cetvel No:1-A Kesinti Toplamı :
(5 inci sırada bulunan ithalat hariç)

**A. KAYNAK KULLANIMI DESTEKLEME
FONU KESİNTİSİ BEYAN EDİLEN TUTAR :**

.....
(1+2)

**B. İTHALATTA KAYNAK KULLANIMI DESTEKLEME
FONU KESİNTİSİ BEYAN EDİLEN TUTAR :**

.....
(Cetvel No:1-A da 5 inci sırada bulunan
Kabul kredili ithalat,Vadeli Akreditif ve
Mal Mukabili İthalatta)

Yukarıda bulunan bilgilerin doğruluğunu onaylarım.

Mükellef / Sorumlu

.....

..... / / 200...

SORUMLU İMZALAR
KAŞE

EKLER :

Ek-1 Cetvel No:

Ek-2

Ek-3

Ek-4

EK:3.1 CETVEL NO :1

**KAYNAK KULLANIMINI DESTEKLEME FONUNA YATIRILACAK
KESİNTİ TUTARLARI
(TL .OLARAK) (CETVEL NO :1)**

<u>KREDİNİN TÜRÜ</u> <u>TUTARI</u>	<u>KESİNTİSİ</u>	<u>FAİZ TAHAKKUK</u> <u>DEVRESİ</u>	<u>TAHAKKUK ETTİRİLEN FAİZİN</u> <u>ORANI (%)</u>	<u>TUTARI (TL.)</u>	<u>FONA YATIRMA</u> <u>ORANI</u>	<u>FON</u>
---------------------------------------	------------------	--	--	---------------------	-------------------------------------	------------

A- KISA VADELİ KREDİLER

- Tüketici Kredileri
- Diğer Krediler

**B- ORTA VE UZUN VADELİ
KREDİLER**

- Tüketici Kredileri
- Diğer Krediler

MÜDÜRLÜĞÜ

.....BANKASI GENEL

İMZA

İMZA

EK 3.2 : CETVEL NO :1-A

**88/12944 SAYILI KARARA İLİŞKİN 6 NO'LU TEBLİĞ UYARINCA KAYNAK
KULLANIMINI DESTEKLEME FONU'NA YATIRILACAK TUTARLAR**

(TL. OLARAK) (CETVEL NO :1-A)

KREDİ VEYA İŞLEMİN TÜRÜ : TAHAKKUK DÖNEMİ : FON'A YATIRMA ORANI(%) : FON KESİNTİSİ TUTARI

1-Bankaların kendi kaynaklarından
döviz üzerinden ikraz anlaşması
yaparak kullandıkları

- a)- Tüketici Kredileri(gerçek kişilere,
ticari amaçla kullanılmamak kaydıyla,
mal ve hizmet alımları dolayısıyla
açılmış olan krediler)

b)- Diğer Kredilerde

2-Bankaların yurt dışından sağladıkları

- a)-TL Kredilerinde
b)-Döviz Kredilerinde

3-Bankalar ve Özel Finans Kurumları aracılığı
ile Finansman Şirketlerinin yurtdışından
sağladıkları

- a)-TL Kredilerinde
b)-Döviz Kredilerinde

4-Bankalar ve Finansman Şirketleri dışında
Türkiye'de yerleşik kişilerin yurtdışında
sağladıkları

- a)-TL Kredilerinde
b)-Döviz Kredilerinde

5- İthalatta

- a)Kabul kredili ithalatta
b)Vadeli akreditifte
c)Mal mukabili ithalatta

MÜDÜRLÜĞÜ

.....BANKASI GENEL

(Yetkili İmzalar)

EK 3.3: TÜKETİCİ KREDİLERİNE İLİŞKİN CETVEL

KULLANDIRILAN TÜKETİCİ KREDİLERİNDEN KAYNAK KULLANIMI

DESTEKLEME FONU'NA YATIRILACAK KESİNTİ TUTARLARI

(TL OLARAK) (CETVEL NO:1)

KESİNTİSİ	TAHAKKUK ETTİRİLEN FAİZİN		FONA YATIRMA	FON
	<u>FAİZ TAHAKKUK DEVRESİ</u>	<u>ORANI (%)</u>	<u>TUTARI (TL.)</u>	<u>ORANI</u>
<u>TUTARI (TL)</u>				

MÜDÜRLÜĞÜ

..... A.Ş. GENEL

İMZA

İMZA

EK 3.4: ÖZEL FİNANS KURUMLARINCA VERİLECEK CETVEL NO:1-A

**88//12944 SAYILI KARARA İLİŞKİN OLARAK KAYNAK KULLANIMINI
DESTEKLEME FONU'NA YATIRILACAK TUTARLAR
(TL OLARAK)(CETVEL NO:1-A)**

KULLANDIRILAN FON
VEYA İŞLEMİN TÜRÜ : **TAHAKKUK DÖNEMİ :** **FON'A YATIRMA**
ORANI(%): **FON KESİNTİSİ**
TUTARI

1-Kullandırılan fon

- a)Tüketim amacıyla kullandırılan fonlarda
- b)Üretim Desteği sağlanması için kullandırılan fonlarda
- c)Kar-Zarar ortaklığı şeklinde kullandırılan fonlarda
- d)Diğer fonlarda

2-Özel finans kurumları aracılığı ile Türkiye'de yerleşik kişilerce yurtdışından sağlanan kredilerde

- a)TL kredileri
- b)Döviz kredileri

3-İthalatta

- a)Kabul kredili ithalatta
- b)Vadeli akreditifte
- c)Mal mukabili ithalatta

ÖZEL FİNANS KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

(Yetkili İmzalar)

EK 3.5: CETVEL NO:1-B

**88/12944 SAYILI KARARA İLİŞKİN 6 NO.LU TEBLİĞ UYARINCA
İHRACATIN GERÇEKLEŞMEMESİ NEDENİYLE KAYNAK KULLANIMINI
DESTEKLEME FONU'NA
YATIRILACAK TUTARLAR (CETVEL NO:1-B)**

DÖVİZ KREDİSİNİN

<u>FİRMA/KİŞİ ADI</u>	KULLANDIRILMA		(+) CARİ HESAP ŞEKLİNDE KULLANDIRILAN KREDİ HESABIN BORÇ BAKİYESİNDEKİ			İHRACATIN GERÇEKLEŞMEME ORANI(%)	YATIRILAN FON KESİNTİSİ <i>TUTARI</i>	CEZAI FAİZ TUTARI
	<u>TUTARI</u>	<u>TARİHİ</u>	<u>TUTARI</u>	<u>ARTIŞ TUTARI</u>	<u>TARİHİ</u>			

.....BANKASI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

(Yetkili İmzalar)

veya

ÖZEL FİNANS KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

(Yetkili İmzalar)

(+) Bu satır kredinin cari hesap şeklinde kullanılması halinde doldurulacaktır.

EK 4: 12.05.1988 Tarih ve 88/12944 Sayılı Kararnameye ilişkin Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Hakkında Tebliğ (Sıra No:6)

AMAÇ

(1) MADDE 1- Bu tebliğin amacı, Kaynak Kullanımını Destekleme Fonuna yapılacak kesintilerin, bu Fon'dan ihtisas kredilerine ödenecek primlerin oranı, uygulamaya ilişkin esas ve şartları belirlemektir.

FON'A YAPILACAK KESİNTİLER

MADDE 2- Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu'na yapılacak kesinti oranları aşağıdadır:

		FON KESİNTİSİ ORANI
(2) A-)	Bankalar ve finansman şirketlerince kullanılan (3)a) Tüketici kredilerinde (Gerçek kişilere ticari amaçla kullanılmamak kaydıyla kullanılan krediler) (4)b) Diğer kredilerde	% 10 (2009/14803 sayılı B.K.K. ile değişik) % 0
(5) B-)	Bankalar ve finansman şirketlerinin yurt dışından sağladıkları kredilerde	% 0
(6) C-)	Bankalar ve finansman şirketleri dışında Türkiye'de yerleşik kişilerin yurt dışından sağladıkları kredilerde	% 3
(7) D-)	Kabul kredili, vadeli akreditif ve mal mukabili ödeme şekillerine göre yapılan ithalatta	% 3

(8) İhracatın finansmanı için Türk Lirası veya döviz olarak kullanılan krediler ile Türkiye'de yerleşik kişilerin yurt dışından ihracatın finansmanı için sağlayacağı kredilerde (ihracatı teşvik belgesi, dahilde işleme izin belgesi ve vergi, resim ve harç istisnası belgesine bağlanmış ihracat sayılan satış ve teslimler ile

döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerin finansmanında kullanılanlar dahil) ve İhracatı Teşvik Belgesi ile Dahilde İşleme İzin Belgesi kapsamında kabul kredili, vadeli akreditif ve mal mukabili ödeme şekline göre yapılan ithalatta, yukarıdaki oranlar %0 olarak uygulanır.

(9) Bankaların, TMO tarafından 2699 sayılı Umumi Mağazalar Kanunu hükümlerine göre düzenlenen makbuz senetlerini teminat olarak gösteren gerçek veya tüzel kişilere kullanılabilecek kredilerde Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu kesintisi oranı % 0'dır.

(10) Türkiye'de kurulmuş bankaların yabancı bankalar veya yurt dışındaki kendi şubeleri adına yurt içinden kabul ettikleri mevduat veya aracılık ettikleri havalelerle karşılıklı olarak yurt dışından açtırılan mevduat hesapları ile havale olarak gelen ve

Türkiye’de yerleşik kişilerin kullanımına sunulan paralar bu tebliğ uygulamasında kredi olarak kabul edilir (Fiduciary işlemler).

(11)

(12) (A), (B) ve (C) bölümlerinde belirtilen kredilerde fon kesintileri, Türk Lirası kredilerde tahakkuk ettirilen faiz tutarı üzerinden; dövize endeksli ve diğer endeksli kredilerde, borç bakiyesine ilişkin kur farkı veya endeks farkı ile dönem faizinin cari kurdan Türk Lirası karşılığı veya fark faizin (spread) toplam tutarı üzerinden, tahakkuk ettirilen faizlere ek olarak; döviz ve altın kredilerinde kredinin kullanıldığı tarihte, kredinin anapara tutarı ve altın miktarı üzerinden hesaplanarak Fon’a yatırılır. Döviz kredileri ile ilgili fon kesintilerinin hesaplanmasında Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz alış kurları, altın kredilerinde ise kredinin kullanıldığı tarihten bir iş günü önce İstanbul Altın Borsası’nda oluşan ağırlıklı ortalama fiyat esas alınır.

(13) (D) bölümünde belirtilen kredilerde fon kesintisi; ithalat tutarının, fon kesintisinin yatırıldığı tarihteki gösterge niteliğindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz alış kuru esas alınarak bulunacak Türk Lirası karşılığı üzerinden hesaplanarak, gümrük yükümlülüğünün başladığı tarihten önce bankalara veya özel finans kurumlarına yatırılır.

FON’A KESİNTİ YAPILMAYACAK KREDİLER

MADDE 3- Aşağıda belirtilen işlemlerde Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu’na kesinti yapılmaz:

(14) 1) T.C.Ziraat Bankası (Teşvik Belgesiz, orta ve uzun vadeli tarımsal sanayi kredileri hariç) ve T.Halk Bankası 'nca kullanılan ihtisas kredileri ile T.Kalkınma Bankası tarafından doğrudan veya ticari bankalar aracılığı ile kullanılan turizm ihtisas kredileri, diğer bankalarca tarım kooperatifleri üyesi çiftçilere, münhasıran tarıma yönelik olarak kullanılan azami 2 Milyar Türk Lirasına kadar olan krediler (tarımsal sanayi kredileri hariç),

2) Konut ve yapı tasarrufu kredileri ile gerçek kişilere kendi ihtiyaçları için kullanılan konut inşaat kredileri,

(15) 3)Yurtdışı bankalar arası krediler ile finansman şirketlerinin bankalardan kullandığı krediler,

4) Kredilerin, Hazine kaynaklı fonlar dahil, Kanun, Kanun Hükmünde Kararname, Kararname, Tebliğ ve Yönetmelik gibi çeşitli mevzuat hükümlerine göre kurulan fonlardan kullanılan kısmı,

(16) 5) Tasfiye Olunacak Alacaklar Hesabı ile Zarar Niteliğindeki Krediler ve Diğer Alacaklar Hesabına alınan krediler, (I.Grup teminatlı krediler hariç)

6) Bankalarca yurt dışında yerleşik kişilere açılacak krediler,

7) Kurucu bankalarca yatırım fonlarına verilen avanslar,

8) Yurt dışındaki işlemlerle ilgili olarak yurt içindeki bankalardan veya yurt dışından alınacak döviz kredileri,

(17) 9) Petrol, (petrol mahsulleri dahil), gübre, gübre hammaddesi, buğday ve arpa ile buğday ve arpanın Dahilde İşleme Rejimi kapsamında işlenmesi sonucu elde edilen ikincil işlem görmüş ürünlerin ithalatının finansmanı amacıyla kullanılan krediler ve ithalat işlemleri,

- (18) 10) İlgili kanun hükümlerine göre işlemleri fonlardan muaf tutulan Kurum ve Kuruluşlar ile Hazine ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının kullandığı krediler
- (19) 11) T.C.Emekli Sandığı, Sosyal Sigortalar Kurumu ile Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu'nun kullandıkları krediler (Müessese, teşebbüs ve iştirakleri hariç),
- 12) Bağlı muamele veya takas,
- 13) Bankalarca yapılan vadeli ihracat alacakları ile ilgili iskonto işlemlerinden senetleri reeskonta kabul edilenler,
- (20)14) Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında kullanılan krediler,
- (21)15)
- (22) 16) Yurt dışındaki ihracat kredi veya ihracat kredisi sigorta kurumları ile bu ülkelerin kredi garanti programları çerçevesinde, yapılacak ithalatın finansmanında kullanılmak üzere bankaların borçlu sıfatıyla sağladıkları kredilerin ortalama vadesi asgari 1 yıl olmak kaydıyla, ithalatçıya kullandırılan kısmı,
- (23) 17).....
- (24) 18) Kuyumculukla iştigal eden gerçek ve tüzel kişilerce kullanılan altın kredileri,
- (25) 19) İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Takas ve Saklama Bankası A.Ş. nezdinde kurulan borsa para piyasası işlemleri ,
- (26) 20) Türkiye’de yerleşik kişilerce yurt dışından sağlanan, ortalama vadesi asgari 1 yıl olan döviz ve altın kredileri (Fiduciary işlemler hariç),
- (27) 21) Kitap ithalatının finansmanı için kullanılan krediler,
- (28) 22) Finansman şirketlerince, münhasıran tarıma yönelik mal alımı için tarım kooperatifleri üyesi çiftçilere kullandırılan 2 milyar Türk Lirasına kadar olan krediler,
- (29) 23) Faktoring şirketleri tarafından yurt dışından ihracat faktoringi amacıyla sağlanan ve bu amaçla kullandırılan fonlar,
- (30) 24) Türkiye’de yerleşik kişilerce, hisselerinin çoğunluğu Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu’na ait olan bir bankanın yurt dışı şubelerinden ortalama vadesi asgari 1 yıl olarak sağlanmış olan döviz kredilerinden, hisselerinin çoğunluğu Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu’na ait başka bir bankaca devralınanlar,
- (31) 25) 4389 sayılı Bankalar Kanunu’nun devir ve birleşmeye ilişkin hükümleri çerçevesinde devredilen, devralan veya birleşen bankaların yurt dışındaki şubelerinden, Türkiye’de yerleşik kişilerce, ortalama vadesi asgari 1 yıl olarak sağlanmış olan döviz kredilerinden, kredinin kullanıldığı yurt dışı şubenin faaliyetine son verilmiş olması nedeniyle, devralan bankaya veya birleşme sonucu oluşan bankaya devrolunanlar,
- (32) 26) 4743 sayılı Malî Sektöre Olan Borçların Yeniden Yapılandırılması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun kapsamında yapılan işlemler.
- (33) 27) Asgari vadesi bir yıl ve üzerinde olup, yurt dışından alınan döviz kredileri ve yatırım teşvik belgesi kapsamında kullanılan kredilerden; vadesi dolmadan önce krediyi kullananlar tarafından, kısmen veya tamamen sermaye artırımında kullanılmak suretiyle kapatılması veya sermaye artırımında kullanılmak üzere gerçek veya tüzel kişilere devir ve temlikinin yapılması hali,

(34) 28) 2004/7131 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı kapsamında KOSGEB ile T.C. Ziraat Bankası, T. Halk Bankası ve T. Vakıflar Bankası arasında yapılacak protokoller çerçevesinde kullanılacak krediler.

(35) 29) Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın 7 nci maddesi uyarınca, İstanbul Altın Borsasında işlem görmek üzere anılan Kararın 2 nci maddesinde belirtilen özelliklere sahip işlenmemiş kıymetli madenlerin ithali.

(36) 30) TMO'nun ürün alımları için gerek duyacağı finansman ihtiyacını karşılamak üzere iç veya dış kredi temini suretiyle yurt içinden veya yurt dışından kullanacağı döviz ya da YTL cinsi krediler,

FON KESİNTİLERİNİN YATIRILMA ZAMANI

(37)MADDE 4- a) Bankalar, özel finans kurumları ve finansman şirketleri, bu Tebliğin 2 nci maddesine göre hesaplanacak fon kesintilerini,

- Türk lirası kredilerde (Endeksli krediler dahil) faiz tahakkukunu,
- Döviz kredilerinde kredinin kullanıldığı veya kullanıldığı tarihi,
- Kredili ithalatta tahsilatı,

izleyen ayın 15 inci günü akşamına kadar Kaynak Kullanımını Destekleme fonu'na yatırmak zorundadırlar.

b-) Müeyyide uygulanması nedeniyle Gümrük idarelerince yapılan fon tahsilatları haftalık olarak Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu'na aktarılır.

DESTEKLEME PRİMİ ORANLARI

(38)MADDE 5-

DESTEKLEME PRİMİ ÖDEME ESASLARI

(39)MADDE 6-

DESTEKLEME PRİMİNDEN YARARLANMAYAN İHTİSAS KREDİLERİ

(40)MADDE 7-

DESTEKLEME PRİMİ İÇİN BAŞVURU

(41)MADDE 8-

FON KESİNTİLERİNİN SÜRESİNDE YATIRILMAMASI

(42)MADDE 9- Fon kesintilerinin süresinde yatırılmasından, kredi kullanan, krediyi kullandıran veya kullanılmasına aracılık eden ve kredili ithalatta tahsilatı yapan bankalar, özel finans kurumları, finansman şirketleri ve gümrük idareleri sorumludur.

Fon kesintilerinin bankalar, özel finans kurumları ve finansman şirketlerince süresinde yatırılmaması halinde yatırılmayan kısım, fon lehine tahakkuk ettirilecek cezai faizi ile birlikte tahsil edilir.

FON KESİNTİLERİ VE PRİMLERİN GERİ ALINMASI

MADDE 10- Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu'ndan

(43)a) Prim ödenen ihtisas kredilerinde,

Kullandıkları ihtisas kredileri ile ilgili olarak ödenmemesi gerektiği halde destekleme priminden yararlanan bankalar bu primlerin cezai faiziyle birlikte Yatırımları ve Döviz Kazandırıcı Hizmetleri Teşvik Fonu'na yatırılmasından sorumludur.

(44)b) Fon kesintisi istisnası uygulanan krediler ile kredili ithalat işlemlerinde;

1) İhracatın finansmanı için Türk Lirası veya döviz olarak kullandırılan krediler ile Türkiye'de yerleşik kişilerin yurt dışından ihracatın finansmanı için sağlayacağı kredilerde(ihracatı teşvik belgesi, dahilde işleme izin belgesi ve vergi, resim ve harç istisnası belgesine bağlanmış ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerin finansmanı için kullandırılanlar dahil) taahhüdün, vergi, resim ve harç istisnası uygulaması paralelinde gerçekleşme durumu, ilgili banka veya özel finans kurumlarınca tespit edilir. Taahhüdün gerçekleşmediğinin veya eksik gerçekleştirildiğinin tespiti durumunda, müeyyide uygulaması sonucu doğan fon kesintileri ilgili bankalar veya özel finans kurumlarınca cezai faizi ile birlikte Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu'na yatırılır.

1) İhracatı teşvik belgesi ile dahilde işleme izin belgesi kapsamında kabul kredili, vadeli akreditif ve mal mukabili ödeme şekline göre yapılan ithalatta, belgede öngörülen taahhüdün, vergi, resim ve harç istisnası uygulaması paralelinde gerçekleşme durumu gümrük idarelerince tespit edilir. Taahhüdün gerçekleşmediğinin veya eksik gerçekleştirildiğinin tespiti durumunda müeyyide uygulaması sonucu doğan fon kesintileri gümrük idarelerince firmalardan cezai faizi ile birlikte tahsil edilir.

CEZAI FAİZ

(45)MADDE 11-

BİLGİ VE BELGE VERME

MADDE 12- Bu tebliğ uygulaması ile ilgili destekleme priminden yararlananlar ile valilikler, bankalar ve ilgili resmi daire ve kurumlar Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nca istenecek her türlü bilgi ve belgeyi vermekle ve gerekli görülen işlemleri yapmakla yükümlüdürler.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın uygulamaya ilişkin talimatları tebliğ hükmündedir.

FONDAN YAPILACAK DİĞER ÖDEMELER

(46)MADDE 13-

YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILAN TEBLİĞLER

MADDE 14- Bu tebliğin yayımı tarihinden önce yürürlükte bulunan 12.5.1988 tarih ve 88/12944 sayılı Kararnameye İlişkin Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu hakkındaki tebliğler yürürlükten kaldırılmıştır.

(47)GEÇİCİ MADDE 1-

Bu Tebliğin yayımı tarihinden önce yatırımcılara ödenen destekleme primlerinden geri alınması gerekenler, cezai faizler ile birlikte destekleme primi uygulamasını yürütmekle görevli bankalarca geri alınır.

GEÇİCİ MADDE: 2-

Devlet Planlama Teşkilatı Tebliği yayımlanmaya kadar yatırımlara (Teşvik belgesine bağlanmayan yatırımlar dahil) yapılan destekleme primi ödemelerine ve ödenen

primlerin geri alınmasına ilişkin işlemler, yürürlükten kaldırılan Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu ile ilgili mevzuatta yer alan hükümlere göre Türkiye kalkınma Bankası A.Ş.'nce yapılır.

(48)GEÇİCİ MADDE: 3-

Sakarya, Kocaeli, Yalova, Bursa, Bolu Düzce ve İstanbul illerinde faaliyette bulunan ve "Deprem Hasar Tespit Raporu" ile üretim tesislerinin 17.8.1999 ve 12.11.1999 tarihlerinde meydana gelen depremlerden zarar gördüğü tespit edilen kişi ve .kuruluşların, ithal ettikleri hammadde ve ara malların kendi üretim ihtiyaçları için olduğunu veya ithal edilen makine ve teçhizatın, depremde zarar gören makine ve teçhizatın yerine ithal edildiğini üyesi buldukları Ticaret Odaları, Sanayi Odaları veya Sanayi ve Ticaret Odalarından alınan belge ile tevsik etmeleri kaydıyla, bu Tebliğin yürürlük tarihinden itibaren 4.11.2000 (bu tarih dahil) tarihine kadar yapacakları kabul kredili, mal mukabili ve vadeli akreditif ödeme şeklindeki bahse konu ithalat işlemlerinde fon kesintisi oranı "%0"dır. Fiili ithal tarihi, 17.8.1999 ile bu Tebliğin yürürlük tarihi arasında olan bu kapsamdaki ithalat işlemlerine ilişkin olarak tahsil edilmiş bulunan fon kesintileri ilgililere iade edilir.

(49)Geçici Madde: Bu Tebliğin yürürlüğe giriş tarihinden önce başlamış işlemler bu Tebliğden önceki mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır.

Başlamış işlem, vadeli akreditif (Kabul Kredili akreditif dahil) ödeme şekline göre yapılan ithalatta, akreditifin açılmış olmasını, diğer ödeme şekillerine göre yapılan ithalatta, ithal edilecek malların gümrüğe gelmiş olmasını veya çıkış ülkesinde ihracat işlemlerinin tamamlanmış olduğunu ifade eder.

Vadeli akreditif (Kabul Kredili akreditif dahil) ödeme şekline göre başlamış işlemlerde, akreditif tutarının artırılması veya akreditif ödeme vadesinin temdidini halinde, artırılan veya temdit edilen tutarlar bu Tebliğin 1 inci maddesinde belirtilen oranda fon kesintisine tabi tutulur.

(50)Geçici Madde: Finansman şirketlerinin bu Tebliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce kullandıkları kredilere, vadeleri sonuna kadar bu Tebliğden önceki mevzuat hükümleri uygulanır.

(51)Geçici Madde: 88/12937 sayılı Kararname hükümlerine göre idari ve kanuni takip hesaplarında izlenen ve 97/10497 sayılı Kararname hükümleri uyarınca Tasfiye Olunacak Alacaklar Hesabına alınan I inci grup teminatlı kredilerden bu hesapta bulunduğu sürece fon alınmaz.

(52)Geçici Madde: Bu Tebliğin yürürlük tarihinden önce fiili ithali gerçekleşmemiş, ancak fon kesintisi yatırılmış kabul kredili, vadeli akreditif ve mal mukabili ödeme şekillerine göre yapılan ithalat işlemlerinin fon kesintisi bu Tebliğdeki oranlar esas alınarak hesaplanır.

(53)Geçici Madde: Bu Tebliğin yayımı tarihinden önce bankalarca ve finansman şirketlerince kullanılan tüketici kredilerine, temdit edilmemek şartıyla, vadeleri sonuna kadar bu Tebliğin yayımı tarihinden önceki mevzuat hükümleri uygulanır.

(54)Geçici Madde: Bu Tebliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce kullanılan altın kredileri temdit edilmemek kaydıyla vadeleri sonuna kadar fon kesintisinden muaftır.

(55)Geçici Madde: Bu Tebliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce başlamış ithalat işlemleri ile kullanılan kredilere temdit edilmemek kaydıyla, vadeleri sonuna kadar, bu Tebliğden önceki mevzuat hükümleri uygulanır.

Başlamış işlem, vadeli akreditif (Kabul Kredili akreditif dahil) ödeme şekline göre yapılan ithalatta, akreditifin açılmış olmasını, diğer ödeme şekillerine göre yapılan ithalatta, ithal edilecek malların gümrüğe gelmiş olmasını veya çıkış ülkesinde ihracat işlemlerinin tamamlanmış olmasını ifade eder.

Vadeli akreditif (Kabul Kredili akreditif dahil) ödeme şekline göre başlamış işlemlerde, akreditif tutarının artırılması veya akreditif ödeme vadesinin temdidi halinde, artırılan veya temdit edilen tutarlar bu Tebliğin 1 inci maddesinde belirtilen oranda fon kesintisine tabi tutulur.

(56)Geçici Madde: Bu Tebliğin yürürlüğe girdiği tarihten önceki dönemlere ilişkin destekleme primi talepleri, bu Tebliğ ile yürürlükten kaldırılan mevzuat hükümleri çerçevesinde sonuçlandırılır.

(57)Geçici Madde: Bu Tebliğin yürürlük tarihinden önce fon kesintisi yatırılmış, ancak gümrük yükümlülüğü başlamamış kabul kredili, vadeli akreditif ve mal mukabili ödeme şekillerine göre yapılan ithalat işlemlerinin fon kesintisi bu Tebliğdeki oranlar esas alınarak hesaplanır.

XIII-) YÜRÜRLÜK

MADDE 15- Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

DEĞİŞİKLİK YAPAN TEBLİGLER

<u>Resmi Gazete Tarih/ No</u>	<u>Tebliğler</u>
28.08.1990/20619	8 No'lu Tebliğ
06.04.1993/21544	10 No'lu Tebliğ
23.01.1996/22532	16 No'lu Tebliğ
22.07.1996/22704(Mük.)	17 No'lu Tebliğ
06.09.1996/22746	18 No'lu Tebliğ
11.03.1997/22930	19 No'lu Tebliğ
05.12.1997/23191	20 No'lu Tebliğ
05.06.1998/23363	21 No'lu Tebliğ
17.12.1998/23556	22 No'lu Tebliğ
04.08.1999/23776	23 No'lu Tebliğ
18.02.2000/23968	25 No'lu Tebliğ
11.05.2000/24046	26 No'lu Tebliğ
09.09.2000/24165	27 No'lu Tebliğ
10.11.2000/24226	28 No'lu Tebliğ
25.11.2000/24241	29 No'lu Tebliğ

20.05.2001/24407	30 No'lu Teblig
08.08.2001/24487	31 No'lu Teblig
27.10.2001/24566	32 No'lu Teblig

- (1) 11.03.1997 tarih ve 22930 sayılı Resmi Gazete'de 12.01.1997 tarihinden geçerli olmak üzere yayımlanan 19 No'lu Tebliğle değiştirilen şeklidir.
- (2) 8.8.2001 tarih ve 24487 sayılı Resmi Gazete'de 8.8.2001 tarihinden geçerli olmak üzere yayımlanan 31 No'lu Tebliğle değiştirilen şeklidir.
- (3) 15.08.2004 tarih ve 25554 sayılı Resmi Gazete'de , 15.08.2004 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımlanan 2004/7735 sayılı Kararnameyle değiştirilen şeklidir.
- (4) 29.07.2004 tarih ve 25537 sayılı Resmi Gazete'de 29.07.2004 tarihinden geçerli olmak üzere yayımlanan 2004/7633 sayılı Kararnameyle değiştirilen şeklidir.
- (5) 17.12.1998 tarih ve 23556 sayılı Resmi Gazete'de 1.1.1999 tarihinden geçerli olmak üzere yayımlanan 22 No'lu Tebliğle değiştirilen şeklidir.
- (6) 8.8.2001 tarih ve 24487 sayılı Resmi Gazete'de 8.8.2001 tarihinden geçerli olmak üzere yayımlanan 31 No'lu Tebliğle değiştirilen şeklidir.
- (7) 8.8.2001 tarih ve 24487 sayılı Resmi Gazete'de 8.8.2001 tarihinden geçerli olmak üzere yayımlanan 31 No'lu Tebliğle değiştirilen şeklidir.
- (8) 11.03.1997 tarih ve 22930 sayılı Resmi Gazete'de 12.01.1997 tarihinden geçerli olmak üzere yayımlanan 19 No'lu Tebliğle değiştirilen şeklidir.
- (9) 10.06.2006 tarih ve 26194 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.
- (10) 22.07.1996 tarih ve 22704 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 17 No'lu Tebliğle eklenmiştir.
- (11) 05.12.1997 tarih ve 23191 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 20 No'lu Tebliğle yürürlükten kaldırılmıştır.
- (12) 10.11.2000 tarih ve 24226 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 28 No'lu Tebliğle değiştirilen şeklidir.
- (13) 10.11.2000 tarih ve 24226 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 28 No'lu Tebliğle değiştirilen şeklidir.
- (14) 05.06.1998 tarih ve 23363 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 21 No'lu Tebliğle değiştirilen şeklidir.
- (15) 11.03.1997 tarih ve 22930 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 19 No'lu Tebliğle değiştirilen şeklidir.
- (16) 10.11.2000 tarih ve 24226 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 28 No'lu Tebliğle değiştirilen şeklidir.
- (17) 10.08.2004 tarih ve 25549 sayılı Resmi Gazete'de 1.1.2004 tarihinden geçerli olmak üzere yayımlanan 2004/7668 sayılı Kararnameyle istisna kapsamına eklenen maddedir.
- (18) 23.01.1996 tarih ve 22532 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 16 No'lu Tebliğle değiştirilen şeklidir.
- (19) 23.01.1996 tarih ve 22532 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 16 No'lu Tebliğle değiştirilen şeklidir.
- (20) 23.01.1996 tarih ve 22532 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 16 No'lu Tebliğle değiştirilen şeklidir.
- (21) 17.12.1998 tarih ve 23556 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 22 No'lu Tebliğle yürürlükten kaldırılmıştır.
- (22) 17.12.1998 tarih ve 23556 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 22 No'lu Tebliğle değiştirilen şeklidir.
- (23) 17.12.1998 tarih ve 23556 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 22 No'lu Tebliğle yürürlükten kaldırılmıştır.
- (24) 10.11.2000 tarih ve 24226 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 28 No'lu Tebliğle değiştirilen şeklidir.
- (25) 22.07.1996 tarih ve 22704 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 17 No'lu Tebliğle eklenmiştir.
- (26) 10.11.2000 tarih ve 24226 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 28 No'lu Tebliğle değiştirilen şeklidir.
- (27) 05.12.1997 tarih ve 23191 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 20 No'lu Tebliğle eklenmiştir.
- (28) 04.08.1999 tarih ve 23776 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 23 No'lu Tebliğle eklenmiştir.
- (29) 18.02.2000 tarih ve 23968 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 25 No'lu Tebliğle eklenmiştir.
- (30) 27.10.2001 tarih ve 24566 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 32 No'lu Tebliğle eklenmiştir.
- (31) 27.10.2001 tarih ve 24566 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 32 No'lu Tebliğle eklenmiştir.
- (32) 31.01.2002 tarihli ve 24657 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.
- (33) 31.12.2003 tarih ve 25533 sayılı Resmi Gazete'de 15.12.2003 tarihinden geçerli olmak üzere yayımlanan 2003/6660 sayılı Kararnameyle istisna kapsamına eklenen maddedir
- (34) 04.05.2004 tarihli ve 25452 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.
- (35) 10.08.2004 tarih ve 25549 sayılı Resmi Gazete'de 1.1.2004 tarihinden geçerli olmak üzere yayımlanan 2004/7668 sayılı Kararnameyle istisna kapsamına eklenen maddedir.
- (36) 10.06.2006 tarih ve 26194 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.
- (37) 11.03.1997 tarih ve 22930 sayılı Resmi Gazete'de 12.01.1997 tarihinden geçerli olmak üzere yayımlanan 19 No'lu Tebliğle değiştirilen şeklidir.
- (38) 20.05.2001 tarih ve 24407 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 30 No'lu Tebliğle yürürlükten kaldırılmıştır.
- (39) 20.05.2001 tarih ve 24407 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 30 No'lu Tebliğle yürürlükten kaldırılmıştır.
- (40) 20.05.2001 tarih ve 24407 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 30 No'lu Tebliğle yürürlükten kaldırılmıştır.
- (41) 20.05.2001 tarih ve 24407 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 30 No'lu Tebliğle yürürlükten kaldırılmıştır.
- (42) 11.03.1997 tarih ve 22930 sayılı Resmi Gazete'de 12.01.1997 tarihinden geçerli olmak üzere yayımlanan 19 No'lu Tebliğle değiştirilen şeklidir.
- (43) 06.04.1993 tarih ve 21544 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 10 No'lu Tebliğle değiştirilen şeklidir.

- (44) 11.03.1997 tarih ve 22930 sayılı Resmi Gazete’de 12.01.1997 tarihinden geçerli olmak üzere yayımlanan 19 No’lu Tebliğle değiştirilen şeklidir.
- (45) 06.04.1993 tarih ve 21544 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 10 No’lu Tebliğle yürürlükten kaldırılmıştır.
- (46) 06.04.1993 tarih ve 21544 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 10 No’lu Tebliğle yürürlükten kaldırılmıştır.
- (47) 28.08.1990 tarih ve 20619 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 8 No’lu Tebliğle değiştirilen şeklidir.
- (48) 04.11.1999 tarih ve 23866 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan ve 04.11.1999 tarihinde yürürlüğe giren 24 No’lu Tebliğle eklenmiş, 11.05.2000 tarih, 24046 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan ve 04.05.2000 tarihinde yürürlüğe giren 26 No’lu Tebliğle değiştirilen şeklidir.
- (49) 06.09.1996 tarih ve 22746 sayılı Resmi Gazete’de, 22.07.1996 tarihinden geçerli olmak üzere yayımlanan 18 No’lu Tebliğle 17 No’lu Tebliğin geçici maddesinin değiştirilen şeklidir.
- (50) 11.03.1997 tarih ve 22930 sayılı Resmi Gazete’de 12.01.1997 tarihinden geçerli olmak üzere yayımlanan 19 No’lu Tebliğin geçici maddesidir.
- (51) 05.06.1998 tarih ve 23363 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 21 No’lu Tebliğin geçici maddesidir.
- (52) 17.12.1998 tarih ve 23556 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 22 No’lu Tebliğin geçici maddesidir.
- (53) 09.09.2000 tarih ve 24165 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 27 No’lu Tebliğin geçici maddesidir.
- (54) 10.11.2000 tarih ve 24226 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 28 No’lu Tebliğin geçici maddesidir.
- (55) 25.11.2000 tarih ve 24241 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 29 No’lu Tebliğin geçici maddesidir.
- (56) 20.05.2001 tarih ve 24407 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 30 No’lu Tebliğin geçici maddesidir.
- (57) 08.08.2001 tarih ve 24487 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 31 No’lu Tebliğin geçici maddesidir.

EK 5: UYGULAMA İÇ GENELGESİ

T.C.
MALIYE BAKANLIĞI
Gelirler Genel Müdürlüğü

SAYI : B.07.0.GEL.0.71/7100-79

KONU: Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Kesintisi

UYGULAMA İÇ GENELGESİ
SERİ NO: 2002/4
..... VALİLİĞİ
(Defterdarlık: Gelir Müdürlüğüne)

1. KAPSAM

Bilindiği üzere, 03.07.2001 tarih ve 24451 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair 4684 sayılı Kanun’un 16 nci maddesinin (e) bendi ile 4389 sayılı Bankalar Kanunu’nun, kredilerin kalkınma planlarının amaçlarına uygun olarak yönlendirilmesi için fon kurmaya, kaldırmaya, kaynağını kredilere tahakkuk ettirilen faizlerden veya sair suretlerle sağlamaya Bakanlar Kurulu’nun yetkili olduğuna ilişkin 20 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendi 01.01.2002 tarihi itibarıyla yürürlükten kaldırılmıştır. Yine aynı Kanun’un Geçici 3 üncü maddesi (a) bendi ile Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu kesintilerinin, bu konuda yeni bir düzenleme yapıncaya kadar yürürlükten kaldırılan hükümlere göre tahsil edilmeye devam olunacağı ve doğrudan genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere Hazine hesaplarına intikal ettirileceği, kesinti oranlarını sıfıra kadar indirmeye veya 15 puana kadar yükseltmeye veya kesintiyi tümüyle kaldırmaya Bakanlar Kurulu’nun yetkili olduğu, kesintilerin tahakkuk ve tahsilinin Maliye Bakanlığı’nca vergi gelirlerine ilişkin yetkiler kapsamında takip edileceği ve kesintilerin tahsilinde 6183 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

Buna göre, konu ile ilgili olarak aşağıda belirtilen şekilde işlem yapılacaktır.

2. MÜKELLEFLERCE YAPILACAK İSLEMLER

Bankalar, özel finans kurumları ve finansman şirketleri hesaplayacakları fon kesintilerini 88/12944 sayılı karar ve T.C. Merkez Bankasının 6 sıra no’ lu Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu hakkındaki tebliğ hükümlerine ve bu konuda yayımlanmış talimatlarına göre yürüteceklerdir.

Adi geçen mükellefler;

2.1. Türk Lirası kredilerde (Endeksli krediler dahil) faiz tahakkukunu,

2.2. Döviz kredilerinde, kredilerin kullanıldığı veya kullandırıldığı tarihi,

2.3. Kredili ithalatta tahsilatı,

izleyen ayın 15 nci günü aksamına kadar hesapladıkları Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu kesintilerini bu iç genelge ekindeki bildirim ile birlikte daha önceki düzenlemelere göre düzenleyecekleri 1 ve 1-A no’lu cetvelleri, genel müdürlüklerinin Kurumlar Vergisi yönünden bağlı

buldukları vergi dairesine verecekler ve bildirim üzerine tahakkuk eden miktarı aynı süre içinde ödeyeceklerdir.

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu kesintisine ilişkin bildirimler, kesinti ve işlem olup olmadığına bakılmaksızın her ayın 15 nci günü aksamına kadar verilecektir.

3. VERGİ DAİRESİNCE YAPILACAK İŞLEMLER

3.1 Sicil İşlemleri

Mükelleflerin genel müdürlüklerinin Kurumlar Vergisi yönünden bağlı buldukları vergi daireleri sicil yoklama servislerince, mükellefler tarafından Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu kesintilerine ilişkin olarak getirilen bildirimler üzerine "Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Kesintisi"nden sürekli mükellefiyet tesis edilecektir.

3.2 Tahakkuk İşlemleri

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu kesintileri için tahakkuk fişi mükellefçe ibraz edilen bildirimde göre düzenlenecektir. Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu kesintisinden dolayı mükellefiyeti olmayanlar için 3.1'e göre mükellefiyet kaydı yapılacaktır.

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Kesintisi için tahakkuk fişi düzenlenirken aşağıda belirtilen esaslara göre işlem yapılacaktır;

-Kabul Tarihi; Bildirimin alınma tarihi, (işlem yönergesinde belirtilen esaslara göre)

-Dönemi; 2.1, 2.2 ve 2.3 numaralı kısımlardaki işlemlerin yapıldığı ay,

-Düzenleme Tarihi; Tahakkuk fişinin düzenlendiği tarih,

-Vadesi; 2.1, 2.2 ve 2.3 numaralı kısımlardaki dönemi takip eden ayın 15 inci günü vade tarihi,

-Vergi Türü Kodu; "Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Kesintisi"nin kodu,

-Tahakkuk ve Ödenecek alanına alınan bildirimde bulunan tutar

girilecektir.

2.3 numarada belirtilen kredili ithalatta tahsil edilen Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Kesintileri 2002 Mali Yılı Bütçe Kanununun 39/d maddesi gereğince T. İhracat Kredi Bankası A.S'ne aktarılacağından bildirimde vadeli ithalatta tahsil edilen Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Kesintisi bulunması halinde bu kesintiler tahakkuk fişinde ayrı bir satırda yer alacaktır. Bu kesintiler için vergi türü "İthalatta Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Kesintisi" olarak yazılacaktır.

3.3 Süresinde bildirimde bulunmayan mükellefler hakkında yapılacak işlemler

3.3.1 Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu kesintisine konu işlemi yapan bankalar, özel finans kurumları, finansman şirketleri tarafından süresinde bildirimde bulunulmaması halinde 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 352-II/7 nci maddesi uyarınca ikinci derece usulsüzlük cezası kesilmek suretiyle işlem yapılacaktır.

3.3.2 Süresinde verilmeyen bildirimler için tahakkuk fişi düzenlenecek ve bir aylık ödeme süresi verilecektir. Ayrıca, Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Kesintisinin ait olduğu dönemin, normal vade tarihinden tahakkuk fişinde belirtilen vade tarihine kadar geçen süreler için bu sürede yürürlükte bulunan 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun'a ve bu kanunda değişiklik yapan 4489 sayılı kanuna göre hesaplanacak faiz oranının iki kati tutarında Cezai Faiz hesaplanıp tahakkuk fişine yazılacaktır.

3.3.3 İhracatın finansmanı için Türk Lirası veya döviz olarak kullanılan krediler ile Türkiye'de yerleşik kişilerin yurt dışından ihracatın finansmanı için sağlayacağı kredilerde (ihracatı teşvik belgesi, dahilde isleme izin belgesi ve vergi, resim ve harç istisnası belgesine bağlanmış ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerin finansmanı için kullanılanlar dahil) taahhüdün, vergi, resim ve harç istisnası uygulaması paralelinde gerçekleşme durumu, ilgili banka veya özel finans kurumlarınca tespit edilir. Taahhüdün gerçekleşmediğinin veya eksik gerçekleştiğinin tespiti durumunda, müeyyide uygulaması sonucu doğan fon kesintileri ilgili bankalar veya özel finans kurumlarınca cezai faizleri ile birlikte genel müdürlüklerinin bağlı olduğu vergi dairesine bildirim ve eki 1-A ve 1-B nolu cetvellerle birlikte verilecektir.

Alınan bu bildirim üzerine mükellefe bir aylık ödeme süresi verilerek tahakkuk fişi düzenlenecektir. Ayrıca fon kesintisinin doğduğu tarih (Cetvel no:1-B de belirtilen kredi kullandırma tarihi) ile tahakkuk fişinde gösterilen vade tarihleri arasında geçen süre için bu sürede yürürlükte bulunan kanuni faiz oranının iki kati tutarında Cezai Faiz hesaplanarak tahakkuk fişinde gösterilecektir.

3.3.4 Yukarıdaki 3.3.2 ve 3.3.3 numaralı bentlerdeki işlemlerde mükellefler tarafından tahakkuk fişinde yazılı vadeden önce ödeme yapılması halinde ödenen tutar için ödeme tarihine kadar cezai faiz hesaplanıp, ödenen tutara isabet eden cezai faizden kalan tutar için gerekli düzeltme işlemi yapılacağı tabiidir.

3.3.5 İhracatı teşvik belgesi ile dahilde isleme izin belgesi kapsamında kabul kredili, vadeli akreditif ve mal mukabili ödeme sekline göre yapılan ithalatta, belgede öngörülen taahhüdün, vergi, resim ve harç istisnası uygulaması paralelinde gerçekleşme durumu gümrük idarelerince tespit edilir. Taahhüdün gerçekleşmediğinin veya eksik gerçekleştirildiğinin tespiti durumunda müeyyide uygulaması sonucu doğan fon kesintileri gümrük idarelerince gerçek ve tüzel kişilerden cezai faiziyle birlikte tahsil edilir.

3.3.6 Tahakkuk Fişi ile tahakkuk ettirilen ve bildirimde yer alan Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Kesintileri (ithalatta alınan dahil), ile Cezai Faizin tahakkuk fişinde belirtilen vadede ödenmemesi halinde, Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Kesintilerine 6183 sayılı kanunu 51 inci maddesinde belirtilen oranda gecikme zammı hesaplanacaktır. Cezai faiz tutarına gecikme zammı hesaplanmayacaktır.

3.4 Tahsilat İşlemleri

Mükelleflerce Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Kesintisine ait tahakkuklar vergi dairesi veznelerine ödenebileceği gibi vergi tahsilatına yetkili banka şubelerine ödenebilecektir.

Vadesinde ödenmeyen Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Kesintileri ile cezai faizin tahsili için 6183 sayılı kanun hükümleri uygulanacaktır.

3.5 Muhasebe Kayıt İşlemleri

Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda doğrudan bütçeye gelir yazılacak olan;

-Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Kesintisi, "3241-Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu Kesintileri"

-Kredili ithalatta tahsil edilen Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Kesintisi, "3242-İthalatta Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu Kesintileri"

-Cezai Faizler, "2413- Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu Kesintileri Cezai Faizi"

gelir yardımcı hesabında izlenecektir.

4. FON KESİNTİLERİNİN SÜRESİNDE YATIRILMAMASI

Fon kesintilerinin süresinde yatırılmasından, kredi kullanan, krediyi kullandıran veya kullanılmasına aracılık eden ve kredili ithalatta tahsilatı yapan bankalar, özel finans kurumları, finansman şirketleri ve gümrük idareleri sorumludur.

Hatalı yorum sonucu bankalarca yatırım teşvik belgesi kapsamında fazla kredi kullandırımı durumunda da, fazla kullandırılan kısma tekabül eden fon kesintilerinin cezai faizi ile birlikte yatırılmasından krediyi kullandıran bankalar sorumlu bulunmaktadır.

T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığınca yatırımı tamamlama vizesinin yapılması sırasında yatırımın eksik gerçekleşmesi veya yatırım teşvik belgesinin değişik nedenlerle adi geçen müsteşarlık tarafından iptal edilmesi durumunda ise belge kapsamı dışında kalan kredilere ilişkin fon kesintisi ve cezai faizin tahsilinde bankalar sorumlu olmayıp söz konusu tutarlar ilgili gerçek ve tüzel kişilerden bağlı oldukları vergi dairelerince bu genelgede belirtilen esaslara göre takip ve tahsil edilecektir.

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Kesintilerine ilişkin olarak denetim birimlerince yapılan inceleme sonucunda düzenlenen raporlarda tespit edilen Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu Kesintileri ile cezai faizin ödenmesinde bankaların sorumluluğu dışında kalan tutarların ödenmesinden kişiler sorumlu olacağından bu tutarlar ilgili gerçek ve tüzel kişilerden bağlı oldukları vergi dairelerince bu genelgede belirtilen esaslara göre takip ve tahsil edilecektir.

5. DİĞER İŞLEMLER

Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu kesintilerinin tarh, tahakkuk ve tahsilinde kullanılacak olan vergi kodları, adları, vergi grubu, vergilendirme dönemi ve vadeleri aşağıdaki şekilde tespit edilmiştir.

5.1. Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Kesintisi

Vergi Kodu	: 0061
Vergi Adi	: KKDF.KESINTI
Vergi Kisa adi	: KKDF
Vergi Uzun Adi	: KAYNAK KULLANIMI DESTEKLEME FONU KESINTISI
Vergi Grubu	: Sürekli
Vergilendirme Dönemi	: Aylık
Vade	: İzleyen Dönemin 15'inci Günü

5.2. İthalatta Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Kesintisi

Vergi Kodu	: 4061
------------	--------

Vergi Adi : ITH.KKDF.KES
Vergi Kısa adı : İKKD
Vergi Uzun Adı : İTHALATTA KAYNAK KULLANIMI DESTEKLEME FONU KESİNTİSİ
Vergi Grubu : Kayıtlı
Vergilendirme Dönemi : Aylık
Vade : İzleyen Dönemin 15'inci Günü

5.3. Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Kesintisinin süresinde yatırılmaması halinde hesaplanacak cezai faiz için

Vergi Kodu : 3061
Vergi Adı : CEZAI FAİZ
Vergi Kısa adı : CEZF
CEZAI FAİZ (KAYNAK KULLANIMI DESTEKLEME FONU
Vergi Uzun Adı : KESİNTİLERİ)
Vergi Grubu : Ceza
Vergilendirme Dönemi : Aylık

olarak tespit edilmiştir.

Bilgi edinilmesini ve gereğinin buna göre yapılmasını rica ederim.

M. Akif HAMZAÇEBİ
Bakan a.
Gelirler Genel Müdürü

EKLER :

**- KAYNAK KULLANIMINI DESTEKLEME FONU
KESİNTİLERİ BİLDİRİMİ**

**- KAYNAK KULLANIMINI DESTEKLEME FONUNA YATIRILACAK KESİNTİ TUTARLARI (TL
.OLARAK) (CETVEL NO :1)**

**- 88/12944 SAYILI KARARA İLİSKİN 6 NO'LU TEBLİG UYARINCA KAYNAK
KULLANIMINI DESTEKLEME FONU'NA YATIRILACAK TUTARLAR (TL. OLARAK) (CETVEL
NO :1-A)**

**- KULLANDIRILAN TÜKETİCİ KREDİLERİNDEN KAYNAK KULLANIMI DESTEKLEME
FONU'NA YATIRILACAK KESİNTİ TUTARLARI (TL OLARAK) (CETVEL NO:1)**

**- 88//12944 SAYILI KARARA İLİSKİN OLARAK KAYNAK KULLANIMINI DESTEKLEME
FONU'NA YATIRILACAK TUTARLAR (TL OLARAK)(CETVEL NO:1-A)**

**- 88//12944 SAYILI KARARA İLİSKİN 6 NO.LU TEBLİG UYARINCA İHRACATIN
GERÇEKLEŞMEMESİ NEDENİYLE KAYNAK KULLANIMINI DESTEKLEME FONU'NA
YATIRILACAK TUTARLAR (CETVEL NO:1-B)**

**EK 6: KAYNAK KULLANIMINI DESTEKLEME FONUNA İLİŞKİN
BAKANLAR KURULU KARARLARI**

Bakanlar Kurulu Kararı	Resmi Gazete Tarih	Resmi Gazete Sayı
84/8860	15.12.1984	18606
85/9818	12.09.1985	18866
86/10520	02.04.1986	19066
86/10716	07.06.1986	19130
86/11085	09.10.1986	19246 mükerrer
87/11631	07.07.1987	19424
88/12944	07.06.1988	19835
88/13355	15/10/1988	19990
89/13992	11/05/1989	20162
89/14133	15/06/1989	20196
89/14410	26/08/1989	20264
90/454	28/08/1990	20619
91/1466	23/02/1991	20795
93/4159	06/04/1993	21544
95/7267	15/09/1995	22405
96/9006	12/01/1997	22875
97/10043	17/10/1997	23143
98/11498	26/08/1998	23445
2000/1387	04/11/2000	24220
2003/6660	31/12/2003	25333
2004/7633	29/07/2004	25537
2004/7668	10/08/2004	25549
2004/7735	15/08/2004	25554

EK 7: KAYNAK KULLANIMINI DESTEKLEME FONU TEBLİĞLERİ

Tebliğ	Resmi Gazete Tarih	Resmi Gazete Sayı
6 Sıra No.lu	26/08/1989	20264
7 Sıra No.lu	28/09/1989	20326
8 Sıra No.lu	28/10/1990	20619
9 Sıra No.lu	26/02/1991	20798
10 Sıra No.lu	06/04/1993	21544 mükerrer
11 Sıra No.lu	12/09/1995	22402
12 Sıra No.lu	22/09/1995	22412
13 Sıra No.lu	08/12/1995	22487
14 Sıra No.lu	20/12/1995	22499
15 Sıra No.lu	28/12/1995	22507
16 Sıra No.lu	23/01/1996	22532
17 Sıra No.lu	22/07/1996	22704 mükerrer
18 Sıra No.lu	06/09/1996	22746
19 Sıra No.lu	11/03/1997	22930
20 Sıra No.lu	05/12/1997	23191
21 Sıra No.lu	05/06/1998	23363
22 Sıra No.lu	17/12/1998	23556
23 Sıra No.lu	04/08/1999	23776
24 Sıra No.lu	04/11/1999	23866
25 Sıra No.lu	18/02/2000	23968
26 Sıra No.lu	11/05/2000	24046
27 Sıra No.lu	09/09/2000	24165
28 Sıra No.lu	10/11/2000	24226
29 Sıra No.lu	25/10/2000	24241
30 Sıra No.lu	30/05/2001	24407
31 Sıra No.lu	08/08/2001	24487
32 Sıra No.lu	27/09/2001	24566

EK 8: KAYNAK KULLANIMINI DESTEKLEME FONU UYGULAMASINA İLİŞKİN İÇ GENELGE

İç Genelge	Tarih	Sayı
2002/4 Seri No.lu Uygulama İç Genelgesi	14/02/2002	7503

EK 9: KKDF UYGULAMASINA İLİŞKİN SİRKÜLERLER

Sirküler	Tarih	Sayı
Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Kesintisi Bildirimi ile eki Cetvelin elektronik ortamda gönderilmesi hakkında	12.03.2007	KKDF-1/2007-1
Konut finansmanı kapsamında kullanılacak kredilerle ilgili kaynak kullanımını destekleme fonuna ilişkin açıklamalar	08/06/2007	KKDF-2/2007-2
Döviz Endeksli Kredilerde Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Uygulamasına İlişkin	14/01/2009	KKDF-1/2009-1

ÖZGEÇMİŞ

1978 yılı Mayıs ayında Sakarya'da dünyaya gelen Selda KIRAÇ ilk, orta ve lise öğrenimini Sakarya Adapazarı'nda tamamladı. 1995–2000 yılları arasında Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümünü bitirdikten sonra Sakarya Üniversitesi S.B.E. Muhasebe ve Finansman Bölümünde Yüksek Lisans eğitime başladı. 2002 yılından beri Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığında Devlet Gelir Uzmanı olarak çalışan Kiraç, evli ve bir çocuk annesidir.